

Nr 115

Toronto 20 - 26 grudnia 1984

Cena \$1.50

44 strony

ECHO TYGODNIA

Niezależny magazyn dla każdego

ECHO
WEEKLY

DZIŚ W NUMERZE NA ŚWIĘTA:

- ★ *Ostatnie wiadomości z Polski,
ze świata*
- ★ *Jaruzelski — janczar czy
Wallenrod?*
- ★ *O tradycji Bożego Narodzenia*
- ★ *Wigilia na Kamczatce*
- ★ *Wigilia uchodźców*
- ★ *Z Japonii — korespondencja
własna*

- ★ *Teatr na Tagance*
- ★ *Poezja na Gwiazdkę*
- ★ *Fascynująca gra*
- ★ *Coś dla dzieci*
- ★ *Inwestujemy!*
- ★ *„Polska paranoja”*
- ★ *Brydz pod choinką*
- ★ *Moda na Sylwestra*
- ★ *Domek z piernika*
- ★ *Tajemnica płatka śniegu*
- ★ *Puchar Davisa*
- ★ *Faramuszki*
- ★ *Współczesna puszcza Pandory*
- ★ *Kolędnicy*
- ★ *Jaś się doczekał*
- ★ *Więźniowie sumienia*

*Najserdeczniejsze Zyczenia
z okazji
Bożego Narodzenia
oraz
Nowego Roku
przesyła*

*Czytelnikom
Współpracownikom
P.T. Ogłoszeniodawcom
całej społeczności polskiej*

Echo Tygodnia

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMUS
Dyrektor Biura Reklamy **KRZYSZTOF DROZDZ**

Współpracują

Zofia Boncza, Bohdan Ejbich,
Magdalena i Marek Czyzyccy,
Zbigniew Farmus,
Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,
Ewa i Michał Rejkowscy,
Janusz Pietrus i inni.

ADRES ECHA TYGODNIA

Tylko dla korespondencji

393 SHAW St

M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523

UWAGA! dzwony przy telefonie po dziesiątek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5

2 kolumny x 1 cal - \$ 10

1 kolumna x 2 cale - \$ 10

1/2 strony \$ 175

1 strona - \$ 350

Stale ogłoszenia w kątku handlowym
3 miesiące \$ 42

Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy

i jej poszukiwaniu - bezpłatnie

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrotów
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$ 25 roczna \$ 50

Imigrancka Wigilia

Przy wigilijnym oplatku, przy toście po północy w pierwszej minucie Nowego Roku, doświadczamy czegoś szczególnego, a serce nam się przy tym ściska. Przez chwilę spoglądamy na własne życie, jakbyśmy stali obok i pytamy: Kim jesteśmy? O co tu chodzi? Co to wszystko znaczy?

Niech mi będzie wolno odpowiedzieć. Jesteśmy imigrantami. To jest ta nasza rzeczywistość najbardziej bezpośrednia, najbardziej realna. A znaczy to, że jesteśmy - bardziej niż przeciętny zjadacz chleba - przedsiębiorczy, bardziej energiczni, odważniejsi, bardziej pracowici, bardziej skłonni do podejmowania ryzyka, obdarzeni większą ciekawością świata i większą niezależnością. Należymy do ogólnoswiatowego klubu indywidualistów. Nie wysłałem tego z palca, ani nie są to poboczne życzenia. Wskazują na to wszystkie badania przezrocznych ekspertów nad zjawiskiem imigracji.

Ale jednocześnie nasze imigranckie życie jest bardziej wymagające, surowsze, gorzkie naszych zawodów jest bardziej gorzkie, poczucie bezpieczeństwa, o które walczymy każdego dnia, bardziej krucho.

Dlatego musimy być twardzi
Czego życzy wszystkim Czytelnikom
i samemu sobie

JACEK ADOLF

● W Wielkiej Brytanii przebywał członek sowieckiego politbiura M Gorbaczew. Gorbaczew według powszechnej opinii człowiek nr 2 na Kremlu spotkał się z premier M Thatcher oraz z ministrem spraw zagranicznych W Brytanii. Obydwa spotkania przebiegły w zyczelwej atmosferze. Głównym tematem rozmów Gorbaczewa i Thatcher była redukcja broni nuklearnej i uniknięcie kosmicznego wyścigu zbrojen. Thatcher, która uzyskała przydomek "Zelaznej Damy" od Sowietów, według obserwatorów, rozpoczęła obecnie kampanię budowy pomostu między Zachodem i Wschodem i zaprosiła Gorbaczewa osobiście do Wielkiej Brytanii. Dla 53-letniego Gorbaczewa była to druga wizyta dyplomatyczna na Zachodzie (w ubiegłym roku był w Kanadzie). Według przedstawiciela rządu brytyjskiego Thatcher pomimo osobistej przyjaźni z prezydentem Reaganem jest przeciwna militaryzacji kosmosu i prowadzi od pewnego czasu bardzo intensywną kampanię prywatną przeciwko tej broni. W dzień po spotkaniu z Gorbaczewem Thatcher udała się z wizytą do Pekinu, Hong Kongu i Waszyngtonu.

● Grecki zbiornikowiec **trafiony w Zatoce Perskiej przez rakietę iracką**. Rakietę wystrzeloną z samolotu irackiego zabiła dwóch marynarzy na greckim statku "Ninemia" i wzniciła pożar maszynowni. Helikoptery irackie przewiozły pozostałych 25 członków załogi do irackiego miasta portowego Bushire. 6 okrętów przeciwpożarowych zwalczą ogień na pustym zbiornikowcu, który po zatankowaniu ropy naftowej miał płynąć do Japonii. Zbiornikowiec "Ninemia" o ładowności ponad 240 tys ton jest 60 trafioną przez pociski irackie bądź irackie w Zatoce Perskiej od stycznia br. jednostką pływającą.

● **Hiszpania pozostanie w NATO**. Rządząca w Hiszpanii Socjalistyczna Partia Robotnicza zakończyła w niedzielę (16 grudnia) swój 30. Zjazd. Zjazd był podwójnym sukcesem premiera Hiszpanii i przywódcy partii 42-letniego F Gonzaleza, który zdobył poparcie partii dla swej polityki ekonomicznej oraz polityki pozostania Hiszpanii członkiem NATO. W tej ostatniej sprawie Zjazd partii odrzucił rezolucję domagającą się neutralności Hiszpanii, wystąpienia Hiszpanii z NATO oraz wycofania wojsk amerykańskich z kraju. Na 580 delegatów na Zjazd 60% delegatów głosowało przeciwko rezolucji.

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

● **Izrael rozpoczął potajemne wyprowadzanie z Etiopii do Sudanu i wywożenie z Sudanu samolotami do Izraela żydowskie plemię Falaszow** wyznających formę judaizmu i wywodzących się według tradycji ze związku królowej Saby z królem Salomonem. USA wystąpiły w roli pośrednika między Izraelem a Sudanem. Falaszowie mieszkający od około 2000 lat na terenach obecnej Etiopii są zagrożeni w całości śmiercią głodową. Operacja, która ma trwać kilka miesięcy ma uratować połowę plemienia, około 30 000 Falaszow. W Etiopii, w której Falaszowie są prześladowani zarówno przez muzułmanów jak i chrześcijan umiera ostatnio z głodu kilkudziesięciu Falaszow dziennie. Różne ugrupowania żydowskie na całym świecie, głównie zaś w USA, Kanadzie i w Izraelu prowadzą od kilku miesięcy ostrą krytykę rządu izraelskiego za brak odpowiedniej akcji ratunkowej.

politykę apartheidu stosowaną w tym kraju. Po apelu do rządu w RPA o nielamanie praw człowieka i o nie przesładowanie czarnej większości, prezydent zaapelował o wypuszczenie na wolność wszystkich więźniów politycznych. Dodał także, że rząd i naród powinni razem współpracować w celu budowy sprawiedliwego społeczeństwa. Wystąpienie prezydenta Reagana odbyło się w trzy dni po jego spotkaniu w Białym Domu z biskupem Tutu, podczas którego tegoroczny laureat Pokojowej Nagrody Nobla domagał się od USA zmiany polityki w stosunku do rządu RPA.

● **Szwedzkie grupy praw człowieka i obywatela uzyskały zgodę na zmianę nazwy ulicy w Sztokholmie przy której mieści się ambasada sowiecka**. Od ubiegłego tygodnia ulica ta nosi nazwę ulicy Andrzeja Sacharowa.

● **Podłożenie bomb przez terrorystów komunistycznych pod rurociągi NATO**. Organizacja terrorystyczna "Komunistyczne Komorki Walki" w liście do brukselskiej gazety "La Cite" poinformowała, że 6 wybuchów bombowych, które uszkodziły rurociągi NATO w Belgii w przeddzień przybycia do Brukseli amerykańskiego sekretarza Stanu G Shultza na spotkanie z ministrami spraw zagranicznych NATO są jej dziełem. Pierwsza eksplozja uszkodziła rurociąg NATO w Ittre (około 30 km na południe od Brukseli). Rurociąg ten biegnący od francuskiego Hawru do zachodniemieckiego Aachen zaopatruje między innymi kwaterę główną NATO w Brukseli. Drugi wybuch nastąpił w pobliżu granicy belgijsko-zachodniemieckiej uszkadzając rurociąg paliwa samolotowego biegnący na trasie Antwerpia-RFN Trzecia i czwarta eksplozja miała miejsce w Glons (około 80 km na południowy-wschód od Brukseli) uszkadzając rurociąg zaopatrujący belgijską bazę powietrzną w Beauvechain. Piąta eksplozja nastąpiła w Gages-Gibec (około 40 km na południowy zachód od Brukseli), a szosta w Gastuche (około 30 km na południowy wschód od Brukseli). Do NATO należą rurociągi w Belgii, Francji, RFN, Luksemburgu i Holandii o łącznej długości ponad 6000 km. Rurociągi te służą także amerykańskimi, brytyjskimi i kanadyjskimi siłom zbrojnym.

● **Zycie w Bhopal wraca do normy**. Na wieść o zneutralizowaniu trującego gazu pozostałego w fabryce pestycydów w indyjskim mieście Bhopal, w którym na skutek ulotnienia się 15 ton tego gazu zginęło ponad 2500 osób, a 200 000 doznało szwanku na zdrowiu do miasta zaczęły powracać tysiące uchodźców. Władze zdecydowały, że fabryka nie zostanie zlikwidowana i podejmie normalną działalność. Znany prawnik amerykański M Belli, specjalista w sprawie odszkodowań wnosił w imieniu rodzin doświadczonych trującym gazem pozew o odszkodowanie w wysokości 15 miliardów dolarów przeciwko Union Carbide - amerykańskiej korporacji będącej właścicielem fabryki pestycydów w Bhopal i wielu innych zakładach chemicznych w USA i na całym świecie. Belli powiedział, że tak wysoki pozew jest ostrzeżeniem dla wszystkich wielkich korporacji. Rząd amerykański oznajmił, że w USA podjęto lokalizację wszystkich miejsc produkcyjnych, w których może być używany ten sam gaz.

Spowodował największą katastrofę przemysłową w dziejach chemii.

● **Prezydent Reagan potępił "apartheid" w RPA**. Prezydent Reagan odstąpił od polityki "ciężkiej dyplomacji" w stosunku do RPA i w ostrych słowach potępił

Więźniowie sumienia

Dokładnie na dwa tygodnie przed obecną Wigilią Amnesty International opublikowała kolejny raport dotyczący praw człowieka i obywatela. Raport zatytułowany "Albania więźniowie polityczne i prawo" oskarża Albanię o skazywanie na ciężkie wyroki więzienia bądź obozów pracy ludzi praktykujących swą religię czy krytykujących komunistyczny rząd. Liczba więźniów sumienia sięgająca w Albanii tysięcy (według niektórych szacunków 40 000 chociaż sama Amnesty wstrzymuje się z podaniem lic-

zby) składa się z większości z osob skazanych za wiarę, osob, które osmieliły się wierzyć pomimo tego, że wszystkie religie w Albanii zostały zakazane w roku 1967. Według prawa albańskiego działalność religijna karana jest śmiercią bądź karą minimum 10 lat więzienia. Co to znaczy działalność religijna w Albanii? Wystarczy się przeznaczyć, albo mieć w kieszeni rozaniec, albo w domu Koran bądź jakies jego ślady (w 1945 roku 70% Albanczyków stanowili muzułmanie). Raport Amnesty podkreśla także, że w

ciągu kilkugodzinnego procesu politycznego (bez możliwości apelacji wyroku i bez znanego przypadku uniewinnienia oskarżonego) Albanczyki są karani długoletnim więzieniem za to, że ich krewny uciekł z Albanii, albo za to, że nie trzymali się w odległości kilku metrów od osoby z zagranicy. Dla komunizmu to jest norma. Kto nie pamięta sądów stalinowskich gdy w tanczącym z radości skazanym rozpoznawano, że dostał 25 lat, gdyż obok tego wyroku praktycznie istniał tylko jeszcze jeden, czapa

A wybryki komunistycznych sądów w Polsce, gdy sądzono i skazywano niekomunistyczne podziemie?

Otrzymałem wiadomość, że w wielu domach w Polsce ta dodatkowa, tradycyjna jedna zastawa więcej przy stole wigilijnym przeznaczona będzie dla księdza Jerzego Popiełuszki. Tak jak Chrystus został ujęty jako więzien sumienia i tak jak Chrystus zanim zamordowano go był torturowany, za wiarę i poglądy

Iwan Turgieniew zastanawiając się kiedyś w XIX wieku w jednym ze swych krótkich opowiadań jaką twarz miał Jezus Chrystus doszedł do wniosku, że twarz Chrystusa jest twarzą każdego człowieka. Myslę, że się mylił. Lepiej gdyby napisał, że twarz Chrystusa jest twarzą każdego więźnia sumienia, każdego człowieka cierpiącego za wiarę i poglądy?

SH

● **Biskup Tutu krytykuje zachodnie srodki masowego przekazu** Tegoroczny zdobywca Pokojowej Nagrody Nobla, biskup Tutu z kościoła anglikańskiego w RPA powiedział, że zachodnie srodki masowego przekazu dyskryminują ludzi czarnych i kolorowych poświęcając im o wiele mniej miejsca niż ludziom białym. Biskup Tutu za przykład ilustrujący jego opinie podał wyczerpując informacje, które pojawiły się w prasie zachodniej w związku z porwaniem, a później śmiercią księdza Popieluszki w Polsce oraz znikome informacje o śmierci 24 Murzynów zabitych w RPA podczas demonstracji. "Kiedy znika ksiądz - powiedział Tutu, a następnie znajduje się go niezwyml srodki masowego przekazu na Zachodzie informują o całej sprawie w sposób wyczerpujący i obszerny. To dobrze, że śmierć jednej osoby może spowodować tak wielkie zainteresowanie. Ale dokładnie w tym samym tygodniu, w którym ow ksiądz zostaje znaleziony niezwyml policja południowoafrykańska zabija 24 Murzynów biorących udział w demonstracji, a ponad 6000 Murzynów traci pracę za udział w demonstracjach i to tak szczęście, że w prasie ukazują się te proste informacje. "Ubiegłoroczny laureat Pokojowej Nagrody Nobla Lech Wałęsa wysłał do Tutu gratulacje w związku ze zdobyciem przez niego tegorocznej nagrody i zaprosił go do złożenia mu wizyty w Gdansk.

● **Na froncie walki o równoprawienie kobiet** Ministrowie pracy oraz spraw społecznych państw EWG zaapelowali wspólnie do swych rządów o podjęcie pozytywnych kroków w celu przeciwdziałania dyskryminacji pracy w stosunku do 32 milionów kobiet pracujących w 10 państwach członkowskich EWG. W apelu ministrowie podkreślają potrzebę równej płacy za tę samą pracę, równego dostępu do szkoleń zawodowych oraz awansu ze względu na kwalifikacje i pominięciem płci. Na amerykańskim uniwersytecie w Harvardzie 9 ekskluzywnych klubów tego uniwersytetu włącznie z członkostwem męskim postanowiło zerwać więzi z uniwersyteciem, gdy ten zaządał od klubów zmiany regulaminów i udostępnienia kobietom możliwości przynależenia.

● **W USA zginął na krześle elektrycznym 39-letni A Stephens** skazany za zabicstwo dwóch ludzi. Wyrok wykonano przy pomocy prądu o napięciu 2080 volt dwoma włączeniami w odstępie 10-minutowym. Egzekucja Stephensa była 31 wykonaniem kary śmierci w USA od roku 1976.

● **USA nie ekstradytują członka IRA** Amerykański sędzia federalny orzekł, że członek IRA J Doherty nie może być ekstradytowany z USA, z powodu zamordowania kapitana armii brytyjskiej w Irlandii Północnej, gdyż mord ten miał charakter polityczny.

● **Strajk głodowy obywateli NRD w ambasadzie RFN w Pradze** 40 obywateli Wschodnich Niemiec, którzy od prawie trzech miesięcy przebywają na terenie ambasady zachodniemieckiej w Pradze chcąc osiąść na stałe w RFN podjęło strajk głodowy w celu szybszego sfinalizowania pertraktacji toczonych pomiędzy NRD i RFN. W otwartym liście opublikowanym w "Bild Zeitung" uciekierzy podkreślają, że w strajku głodowym biorą udział wszystkie osoby z wyjątkiem dzieci i osób chorych i że strajk ma na celu wyrzec na władzach NRD odpowiednie wrażenie. Uciekierzy apelują również do kanclerza RFN H Kohla o udzielenie im pomocy. Władze czeskosłowackie odmówiły interwencji twierdząc, że sprawa powinna być załatwiona przez obydwie państwa niemieckie. Po cyklu udanych ucieczek z NRD do RFN metodą odkupowania zachodniemieckich budynków dyplomatycznych władze wschodniemieckie oznajmiły, że więcej nie ulegną taktyce szantazu i nie zgodzą się na wyjazd do Niemiec Zachodnich jakichkolwiek osób tą drogą.

● **Zachodnia zynność dla głodujących Etiopczyków na czarnym rynku w Sudanie?** Brytyjczyk George Galloway członek prywatnej instytucji charytatywnej "War on Want" z Wielkiej Brytanii powiedział, że widział setki worków z kanadyjskim zbożem oraz z amerykańskim i zachodniemieckim mlekiem w proszku w sudanckim mieście Kassala gdzie sprzedawano je na czarnym rynku. Galloway dodał, że worki kanadyjskie miały emblemat klonowego listka koloru czerwonego i napis po angielsku i francusku "Dar narodu kanadyjskiego, nie do sprzedaży i wymiany". Według Gallowaya, który potwierdził swe informacje filmem nakręconym przez telewizję brytyjską jest prawdopodobne że przetrut doarowanej zynności dla Etiopii na czarny rynek w Sudanie organizuje sam rząd etiopski bądź niektórzy skorumpowani członkowie tego rządu. Ministerstwo spraw zagranicznych Kanady, USA i RFN oznajmiły że podejmują natychmiastowe śledztwo. Rzecznik prasowy kanadyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych poinformował, że jak do tej pory Kanada nie posiada pewnych dowodów jakichkolwiek nieprawidłowości w dystrybucji zynności.

● **Prześladowanie i tortury w Afganistanie** Organizacja "Helsinki Watch" badająca przestrzeganie przez państwa-sygnatariuszy Układu Helsińskiego z 1975 roku oświadczyła, że obywatele afganscy są arbitralnie aresztowani, torturowani, więzieni i zabijani przez żołnierzy sowieckich i żołnierzy reżimowych. Matki są zmuszane do oglądania swych dzieci poddawanych torturom, a mężowie muszą patrzeć w komorach tortur jak żołnierze gwałcą ich żony.

● **USA i Kuba zawarły porozumienie** zgodnie z którym 2700 kryminalistów i ludzi chorych psychicznie, którzy przybyli w roku 1980 posrod 129 000 w ramach flotyli wolności z Kuby do USA zostanie odesłanych z powrotem na Kubę. Sędzia federalny orzekł jednak, że pomimo porozumienia każda z tych osób ma prawo nadal ubiegać się o pobyt stały w USA.

● **Żołnierz brytyjski skazany na dożywocie za zabicstwo Irlandczyka** 19-letni szeregowiec armii brytyjskiej Ian Thairb został uznany winnym morderstwa pod czas służby i skazany za zabicstwo w Belfascie nastolatka irlandzkiego T Reilly na karę dożywocia więzienia. Katolik Reilly znajdował się w grupie młodzieży gdy w sierpniu ubiegłego roku grupa ta została zatrzymana przez patrol żołnierzy brytyjskich. Thairb strzelił Reilly'emu w serce i sędzia odrzucił jego wersję, że działał w obronie własnej gdyż wydawało mu się, że zatrzymany za chwilę zacznie strzelać. Thairb jest pierwszym żołnierzem brytyjskim skazanym za morderstwo popełnione podczas służby w Irlandii Północnej.

● **Wylew krwi do mozgu u pacjenta ze sztucznym sercem** W 18 dni po operacji wszczepienia sztucznego serca 52-letni Bill Schroeder przeszedł poważny atak wylewu krwi do mozgu. Początkowo wydawało się, że atak nie był specjalnie groźny, ale w kilka dni po wylewie lekarze opiekujący się Schroederem stwierdzili, że jest wiele prawdopodobie, że niektóre części mozgu Schroedera zostały uszkodzone trwale i nie jest w chwili obecnej wiadomo czy częściowy paraliz powylewowy ustąpi. Według lekarzy, u Schroedera da się również zauważyć poważne - i również niewykluczone, że trwale - ubytki pamięci oraz silną depresję. Ma duże trudności ze skupieniem się i duże trudności z rozumieniem nawet prostych pytań i odpowiedziami. Lekarze nie są pewni co spowodowało wylew krwi do mozgu u Schroedera, ale nie wykluczają kilku zatok krwi spowodowanych przez sztuczne serce. Rzecznik szpitala Humana w Louisville, w którym przeprowadzono operację wszczepienia sztucznego serca podkreślił na konferencji prasowej, że wylew krwi do mozgu u Schroedera przypominał wszystkim, że jest to dopiero drugi człowiek, któremu wszczepiono sztuczne serce i że znajdujemy się w tym przedmiocie w bardzo niezaawansowanej fazie eksperymentalnej, w której wiele rzeczy jest możliwych i wiele nieprzewidywanych.

● **Stradivarius sprzedany za 487 000 dolarów** Na aukcji w Londynie skrzypce wykonane w roku 1707 przez Antonio Stradivari i uchodzące za najlepsze spośród ponad 700 Stradivariusów zachowanych do dzisiaj zostały sprzedane za rekordową sumę 487000 dolarów. Zakupił je anonimowo hobbysta gry na skrzypcach z Europy.

ZARZĄD GŁÓWNY

Kongresu Polonii Kanadyjskiej

składa

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE

WIELEBNEMU DUCHOWIENSTWU CZŁONKOM ORGANIZACJI KONGRESOWYCH I CAŁEJ POLONII W KANADZIE
288 Roncesvalles Ave Toronto, Ont.

ZARZĄD GŁÓWNY SPK w KANADZIE

W 40 rocznicę zwycięstw Oręża Polskiego na Zachodzie, zwłaszcza pod Monte Casino oraz Falaise RADA I ZARZĄD GŁÓWNY SPK w Kanadzie z okazji Bożego Narodzenia

składa

WSZYSTKIM BYŁYM ŻOŁNIERZOM ORAZ CZŁONKOM ORGANIZACJI SERDECZNE ŻYCZENIA

206 Beverley Str Toronto M5T 1Z3

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU WIELEBNEMU DUCHOWIENSTWU oraz CAŁEJ POLONII

składa

ZARZĄD OKRĘGU KONGRESU POLONII KANADYJSKIEJ

w Toronto

J. BURSKI - prezes

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU DUCHOWIENSTWU, WSZYSTKIM CZŁONKOM I ICH RODZINOM, CAŁEJ POLONII

ZYCZY

NAJWIĘKSZA NA ŚWIECIE

PARAFIALNA CREDIT UNION

ŚW. STANISŁAWA I ŚW. KAZIMIERZA

Biura

Sw Kazimierza
220 Roncesvalles Ave
Tel 537-2181

4260 Cawthra Rd
Tel 848-4303

Sw Stanisława
12 Denison Ave
Tel 863-0996

2987 Bloor St W
Tel 236-1225

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

ZYCZY

Polish Alliance (Toronto) Credit Union Ltd.

SPOŁDZIELNIA KREDYTOWA ZPwK
2150 Bloor St W Toronto, M6S 1M8
TEL 762-9523

Wesołych Świąt
Bożego Narodzenia
i
Szczęśliwego
Nowego Roku
całej Polonii a specjalnie
w okręgu Parkdale -
High Park
zyczy

ANDREW WITER M.P.

Constituency Office, 7673 Bloor St W,
Toronto, Ont M6P 1A6
Tel 535-6593

House of Commons,
Ottawa, Ont K1A 0A6
Tel (613) 995 6296

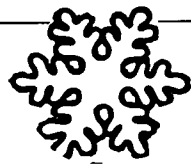

NAJSERDECZNIEJSZE ZYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
S K Ł A D A

całej Polonii
a szczególnie z okręgu High Park
zyczy

Juri Shymko M.P.P.

POSEŁ DO PARLAMENTU ONTARIO
Z OKRĘGU HIGH PARK
zawsze gotowy służyć swoim
wyborcom

TONY RUPRECHT, M P P

Posel do Ontaryjskiego Parlamentu
z OKRĘGU PARKDALE - TORONTO
1264 COLLEGE ST TEL 535 3158
najsierdeczniej zyczy
CAŁEJ POLONII
a szczególnie z Okręgu Parkdale

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

PRZYJEMNYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA
I POMYSLNOCI W NOWYM ROKU

ZYCZY

WASZ ALDERMAN WARD 2
Chris
Korwin-Kuczyński

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO
NARODZENIA

I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
Z Y C Z Y

ALDERMAN BEN GRYS

zawsze gotowy służyć swoim wyborcom
Community Office - 77 Roncesvalles Avenue.
TEL. 534-0145, City Hall - 947-7905

Z TRZECIEJ POZYCJI NA DRUGĄ

✓ Badania Gallupa potwierdziły wzrost popularności Eda Broadbenta

Na pytanie o ocenę premiera niezależnie od partii, do której należy 47 procent uznało za najlepszego Mulroneya, 20 procent Broadbenta, 11 procent tylko uważa, że John Turner byłby dobrym premierem. Po wyborach na lidera liberałów Turner był popularny wśród 39 procent badanych Kanadyjczyków

ZMIANY

✓ Joe Clark, minister spraw zagranicznych Kanady dał do zrozumienia, iż może nastąpić zmiana w ocenie amerykańskiej polityki kosmosu. Reaganowski projekt obejmuje stworzenie sieci satelitów "wyłapujących" pociski balistyczne

Projekt ten nie znalazł uznania w oczach liberalnego rządu. Jeżeli zmiana stosunku Kanady będzie miała miejsce, oznaczać to będzie dalsze zbliżenia obu krajów w sprawach obronności i polityki międzynarodowej

DEFICYT POCZTY

✓ Poczta kanadyjska wykazała się w tym roku deficytem 306 milionów. Michael Warren - prezydent korporacji wyznał w dorocznym raporcie parlamentarnym, że deficyt zwiększył się mimo zwolnienia 1300 pracowników. Przyczyną deficytu ma być wzrost kosztów przesyłek i rozrost pocztowej sieci

DOTACJE NA ETIOPIĘ

✓ Kanadyjczycy pomogli głodującym w Etiopii przekazując 15 milionów dolarów. W ciągu 2 ostatnich tygodni pomoc wzrosła o 6 milionów

Niemylą zgrzytem jest więc informacja, że część kanadyjskiego zboża przeznaczonego dla obozów głodujących, znalazła się w fabryce wyrabiającej biszkopty w pobliżu Erytry. Informacja pochodzi z brytyjskiej organizacji pomocy i nie została potwierdzona przez ministerstwo spraw zagranicznych Kanady

W TORONTO DROŻEJ

✓ W autobusach, tramwajach, kolejce podziemnej będziemy płacić więcej. Od 2 stycznia bilet dla dorosłych kosztować będzie 95 centów, dla studentów - 55 centów, dla dzieci 40 centów. Za karnet osmiu biletów będziemy płacić 5 90 czyli 0 73,75 za jeden bilet. 8 biletów dla studentów i seniorów kosztować będzie \$ 2 95

Za Metropass zapłacimy \$ 38 50, ale dopiero w lutym. W styczniu nadal płacić będziemy \$ 36 50. Seniorzy będą za swój Metropass płacić w lutym 25 25

Stare bilety można używać do 31 stycznia

POZEGNANIE PREMIERA

✓ Premier William Davis zakończył swą polityczną działalność w parlamencie prowincji Ontario po 14 latach

W przyszłym miesiącu odbędzie się konwencja partii konserwatywnej, która zadecyduje kto zostanie premierem Ontario. Parlament wznowi swą działal-

ność po konwencji, gdy zostaną ustalone pozycje w nowym gabinecie

FIRA

W ROLI KUSICIELKI

✓ FIRA - agencja kontroli napływających kapitałów zmieniła ostatecznie swe oblicze. Zgodnie z polityką nowego rządu jej zadaniem będzie obecnie informowanie i zachęcanie inwestorów zagranicznych do lokowania swych kapitałów w Kanadzie

Minister przemysłu Sinclair Stevens stwierdził przedstawiając FIRA w nowej roli, że Kanada potrzebuje inwestycji na sumę miliarda rocznie. W latach 60 i 70-tych Kanada ściągala inwestorów wydających na ten cel 5 miliardów dolarów rocznie. Nie jest to więc cel bardzo odległy

Obecna cena siły roboczej w Kanadzie nie zachęca do wielkich inwestycji w tym kraju. Tamność rąk do pracy przyciąga inwestorów także kanadyjskich do budowy zakładów produkcyjnych głównie w kręgu Dłukiego Wschodu i Ameryki Południowej

Może jednak nowa FIRA znaleźć sposób by ich tu przyciągnąć?

CHOJNY DAR DLA ETIOPII

✓ Przemysłowiec kanadyjski Fred Benson i jego żona podarowali komitetowi pomocy głodującym w Etiopii utworzonym przez Manonitów farmę wartosci 400 000 dolarów. Jest to największa dotacja na ten cel w całej akcji. Milioner był wstrząśnięty telewizyjnym filmem dokumentalnym o obozach w Etiopii. Uznał swą pomoc za skromną. Farma, jak powiedział, nie była mu potrzebna

RAPORT

✓ Rewizor Generalny Kenneth Dye ogłosił raport o kosztach jakie poniosło ministerstwo obrony w związku z zakupem amerykańskich odrzutowców wojskowych CF-18. Departament wydał na ten cel znacznie

więcej niż spodziewał się. Amerykanie bowiem zwiększyli znacznie koszty produkcji samolotu w związku z wprowadzeniem ulepszeń elektronicznych i wyższych norm bezpieczeństwa. Cena podskoczyła wraz ze wzrostem kosztów siły roboczej i osobliwymi naliczeniami w kosztorysie

Niedawno pisaliśmy w Echu o młotku, który armia amerykańska kupiła za 700 dolarów

Po tej informacji raport pana Dye wydaje się bardziej czytelny. Przekroczenie budżetu na zakup samolotów o 3 5 miliarda przybliży nas do przypadku młotka, gdy wejrzemy w jedną z pozycji przedstawionej przez amerykański przemysł zbrojeniowy rachunku. Zwykła antena która w detalicznym handlu kosztuje 9 dolarów w samolocie urosła do sumy 2077 99!

Kultura

FILM DOKUMENTALNY O WIELKIM GŁODZIE NA UKRAINIE

✓ Reżyser i producent Slavko Novvski zaprezentował publiczności nowy film dokumentalny. Powstał on w ramach ukraińskiego komitetu badawczego zajmującego się historią głodu który pochłonął 7 milionów ofiar na Ukrainie

Film nosi tytuł "Harvest of Despair"

Reżyser połączył zdjęcia dokumentalne z lat 1932-33 wraz z relacjami naocznych świadków. Dzięki temu możemy poznać polityczne mechanizmy zorganizowanego głodu z jednej strony, stalinowska propaganda sukcesu gospodarczego z drugiej dążenie do zniszczenia opornego wobec nowego ładu narodu. Film jest wstrząsający. Nieuchronnie następują skojarzenia z rządzącą przez komunistów głodującą Etiopią

W Toronto można go zobaczyć w West Theatre przy Mi Pleasant 488 8000

DEMONSTRUJEMY, POMAGAMY

W rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce 13 grudnia przed konsulatem PRL w Toronto odbyła się demonstracja organizowana przez Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto, i PCAG. W demonstracji wzięło udział blisko 400 osób. Nie było tym razem oficjalnych przemówień z megafonów nadawano pieśni polityczne i religijne oraz fragmenty realizacji z kraju

"Radiowoz" udekorowano zdjęciami księdza Popieluszki. Obecni skandowali hasło "Solidarność". Na plakatach widniały napisy nawołujące do zaprzestania terroru i przywrócenia Polsce praw człowieka

Zwykle po demonstracjach ich organizatorzy przekazują 300-400 dolarów na pomoc opozycji przez paryską Kulturę. Tym razem plastikowa skrzynka nie była pusta. Dodatkowy dochód przyniosły wciąż jeszcze popularne choć rządziej już noszone znaczki Solidarności

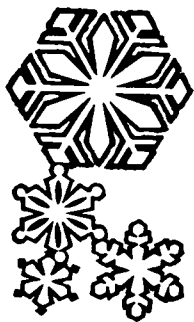
Torontonski Komitet Poparcia Solidarności i Support Committee rozprowa-

dział na demonstracji ulotkę informującą jak ciężka jest sytuacja rodzin działaczy demokratycznej opozycji

Ulotka wzywa nas do finansowego wsparcia akcji wysłki naczek żywnościowych. Wprawdzie paczki te nie dotrą na święta, warto jednak w okresie świąt o tym napisać. Członkowie komitetu mają nadzieję że torontonska polonia poprze akcję. Szczegóły i adres opublikujemy w następnym numerze

Demonstrację uparcie kontynuować pod bramami konsulatu mają jak widac nie tylko moralny sens. Są szansą utrzymania polonijnej pomocy. Tej spontanicznej, od serca

Polish Canadian Action Group współorganizator akcji demonstracyjnej zyczy wszystkim, którzy spotykają się przed bramami konsulatu we wspólnym protestie wytrwałości w Nowym Roku 1985
ZYCZYMY WSZYSTKIM
ZDROWYCH,
SPOKOJNYCH ŚWIAT

The Premier
of Ontario

Parliament Buildings
Queen s Park
Toronto Ontario
M7A 1A1

Ze szczególną przyjemnością chciałbym w imieniu ontaryjskiego rządu złożyć gorące życzenia szczęśliwych świąt wszystkim czytelnikom

Święta są specjalną porą gdy rodziny i przyjaciele dzielą z sobą radość. Jest to też czas czczenia w szerokiej rodzinie ludzkiej Bożonarodzeniowego ducha pokoju i wspólnoty

Niechaj ten duch pozostanie na zawsze w naszych sercach i umysłach, niech przekuty w braterstwo stanie się fundamentem światowego pokoju

Niechaj ten specjalny czas pozwoli nam podziękować za błogosławieństwo i postanowić by Kanada pozostała krajem zrozumienia sprawiedliwości tolerancji i otwartych możliwości dla wszystkich

Chciałbym także wyrazić każdemu z Was, moją wdzięczność za wkład pracy i szczerze poświęcenie dla dobra rozwoju i postępu naszej prowincji, a także złożyć moje osobiste życzenia Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku

WILLIAM G DAVIS

December, 1984

Ministry of
Citizenship
and Culture

Ministere des
Affaires civiques
et culturelles

6th floor
77 Bloor Street West
Toronto Ontario
M7A 2R9
(416) 965-8098

Drodzy Przyjaciele!

Mam ogromną przyjemność złożyć najgorętsze życzenia świąteczne i najlepsze życzenia szczęśliwego i spokojnego Nowego Roku Wam i Waszym czytelnikom

Miniony rok obchodów 200 lecia Ontario posłużył do odkrycia wielu nowych wartości, które wzbogacają naszą Prowincję. Dał nam wspaniałą okazję uczczenia naszego dziedzictwa i lepszego poznania tradycji innych

Jako mieszkańcy Ontario mamy powody być z tego dumni i wiem, że przyszedł rok przyniesie dalsze pogłębienie wzajemnego zrozumienia, wspólnoty i życzliwości, które są dewizą naszej Prowincji

Jest to ta tradycja którą chcemy rozwijać w 1985 roku by uczynić z Ontario wzor dla innych na całym świecie

Jeszcze raz przyjmijcie moje najlepsze życzenia

SUSAN FISH
minister

OTTAWA
1984

Jest mi niezmiernie miło przekazać moje najgorętsze życzenia świąteczne czytelnikom i zespołowi "Echa Tygodnia"

Święta dają nam okazję spotkać się z przyjaciółmi i rodzinami, umacniać najgłębsze uczucia, pielęgnować tradycje rodzinne. Wiele grup tworzących naszą różnorodność kulturalną wniosło do naszego kraju wielką, bogatą mozaikę Bożonarodzeniowych zwyczajów. I chociaż nasze świąteczne zwyczaje, uroczystości i koledy mogą się różnić w wyniku indywidualnego dziedzictwa - jako Kanadyjczycy mamy wspólnie te same nadzieje, pragnienia i aspiracje co do przyszłości

W imieniu Rządu Kanady składam Polonii moje najlepsze życzenia Wesołych Świąt oraz by Nowy Rok przyniósł Wam pokój, zdrowie i szczęście

IAN MULRONEY

WESOŁYCH
ŚWIĄT
I
SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
ZYCZY

The Honourable Jack B Murta
Minister of State for Multiculturalism

Z wielką przyjemnością życzę Państwu niezapomnianych, szczęśliwych Świąt

Jest to czas szczególny, który rodziny starają się spędzić wspólnie, czas kiedy odzywają stare przyjaciele. Czas dziękczynienia za wszystko, co nas spotkało dobrego i czas dzielenia się z innymi, którym się gorzej wiedzie

Pragnę wyrazić wdzięczność wielu osobom, które zaszczytyli mnie, dzieląc się ze mną swym doświadczeniem, udzielając rady i poparcia, abysmy mogli wspólnie pracować nad osiągnięciem prawdziwej równości w Kanadzie

Niech te Święta upłyną wszystkim Kanadyjczykom w pokoju, radości i szczęściu

Yours sincerely,

Jack B Murta

HOUSE OF COMMONS
CHAMBRE DES COMMUNES
CANADA

Pokój na Ziemi...
Pokój ludziom dobrej woli

Boże Narodzenie ze świątecznym postaniem 'Pokój na Ziemi, pokój ludziom dobrej woli' wskazuje nam do czego powinniśmy dążyć w pracach rządu i w stosunkach między narodami świata. Temat pojednania w mowie tronowej która tak niedawno dała początek naszemu nowemu Parlamentowi, daj nam cel do którego winniśmy dążyć w Nowym Roku. Znajdując pokój we własnych sercach, przybliżamy pokój na świecie. Znajdźmy czas na zastanowienie się nad tym w czasie Świąt, kiedy raz jeszcze staje się wiadome że nasze życie i że prace naszego kraju służą wyższym celom

Grudzień 1984

J Patrick Boyer, M P
Etobicoke-Lakeshore

DEMONSTRACJE

W niedzielę 17 grudnia odbyły się demonstracje w 14 rocznicę zamordowania robotników Wybrzeża i w 3 rocznicę stanu wojennego. Najburzliwsze wydarzenia miały miejsce w Gdańsku.

Przed kościołem św. Brygidy uformował się pochód, który ruszył pod pomnik ofiar grudnia roku 70, koło stoczni gdańskiej, żeby złożyć wieniec i kwiaty i upamiętnić w ten sposób rocznicę.

Korespondenci zachodni oceniają liczbę uczestników na kilkanaście tysięcy.

Pochód przerwał dwa z kilku kordonów milicji, która obsadziła cały rejon wokół pomnika, został jednak siłą odparty i do pomnika nie dotarł. Siły bezpieczeństwa, przygotowane do akcji w pełnym rynsztunku, użyły amatek wodnych i petard dymnych. Uczestników manifestacji bito pałkami. Pewną ich liczbę zatrzymano.

Demonstranci skandowali hasło **Nie ma wolności bez Solidarności**, a także słowa **Gestapo i mordercy!**

Do ogromnego wienca z białych i czerwonych goździków, który niesi i który miał być złożony pod pomnikiem przy stoczni, była przymocowana szarfka z napisem **Poległym górnikom — więźniowie sumienia**. Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa, który szedł na czele pochodu, rzucił wieniec pod nogi zomowcom.

Razem z Wałęsą szli w pochodzie inni działacze Solidarności: Andrzej Gwiazda i Grzegorz Palka, zwolniony ostatnio z więzienia Bogdan Lis, Marian Celinski, Marian Jurczyk, Karol Modzelewski i Henryk Wujec. Wszyscy oni byli przedtem na okolicznościowej mszy w kościele św. Brygidy. Po demonstracji wtargnęli tam milicjanci i pobili kilka osób, które znajdowały się jeszcze w kościele.

W kazaniu wygłoszonym podczas mszy, ks. Jankowski mówił o tradycjach Solidarności i nazwał zamordowanie ks. Jerzego Popiełuszki zbrodnią, o której z potępieniem i odrazą będą mówić pokolenia. Określił krzyż jako symbol męczeństwa i bohaterstwa. Powiedział, że ukrzyżować można człowieka, ale **idei ukrzyżować się nie da**.

Już w sobotę 15 grudnia modlono się w gdańskim kościele św. Brygidy, w tych samych co w niedzielę intencjach. Było kilka tysięcy ludzi, wśród nich Lech Wałęsa, kazanie wygłosił ks. Jankowski. Złożył hołd wszystkim, którzy padli ofiarą represji w ciągu lat czterdziestu, także tym, jak powiedział, którzy walczyli o Solidarność i o prawa ludzkie.

Po nabożeństwie odbył się wieczór pogromki patriotycznej i religijnej. Milicja obstawiała kościół św. Brygidy, ale do incydentów nie doszło. Publiczność rozeszła się z kościoła do domów.

ARESZTOWANIA

Wałęsa potępił interwencję MO i ZOMO podczas manifestacji w Gdańsku. W wywiadzie telefonicznym dla agencji *Associated Press*, wyraził zdziwienie, że kazano milicji zachowywać się jak zwierzęta. Dzięki Bogu, społeczeństwo jest rozsądne i potrafi się opanować.

Ks. Jankowski zamierzał złożyć u władz oficjalny protest z powodu zachowania się milicji podczas obchodów rocznicowych. Powiedział korespondentom zachodnim, że **milicja wtargnęła do kościoła św. Brygidy i pobila znajdujących się tam wernych**. Interwencja milicji nastąpiła już po rozpraszaniu się głównej manifestacji w Gdańsku.

Korespondenci zachodni podali, że podczas gdańskiej manifestacji, milicja zatrzymała około 15 jej uczestników. Wśród aresztowanych znaleźli się dwaj członkowie działu Solidarności, **Grzegorz Palka** z Łodzi i **Andrzej Gwiazda** z Gdańska. Palka został zwolniony, ale gwiazda jeszcze 17 grudnia po południu był zamknięty na milicji.

Oficer służbowy komendy MO w Gdańsku odmówił zachodnim korespondentom odpowiedzi, dlaczego Gwiazda jest nadal przetrzymywany i czy wysunięto przeciw niemu jakies formalne zarzuty.

Grzegorz Palka powiedział reporterowi agencji UPI, że został zwolniony jeszcze w niedzielę 16 grudnia po sześciogodzinnym przetrzymywaniu. Znajduje się on obecnie w Łodzi, swym rodzinnym mieście. Powiedział, że milicja nie groziła mu wszczęciem żadnego postępowania prawnego. Kiedy milicja rozpraszała główną manifestację w Gdańsku, udało mu się wraz z innymi działaczami Solidarności przedostać poza linię ZOMO i milicji i złożyć wieniec u stop pomnika ofiar grudnia. Palka powiedział też, że aresztowano go, kiedy milicja znalazła przy nim kartkę z pozdrowieniami od podziemnych struktur Solidarności.

Według agencji AP ok. 500 zomowców zaatakowało tłum demonstrantów w liczbie 2-3 tys. osób. Rzeczniowa Polska Agencja Prasowa napisała, że **Andrzej Gwiazda był jednym z najbardziej agresywnych uczestników demonstracji**.

Zagraniczni korespondenci, obecni tego dnia w Gdańsku, piszą, jak zomowcy atakowali tłum pałkami, gazem łzawiącym, jak użyli petard dymnych i amatek wodnych. Według jednej z relacji, grupa ok. 100 osób zdołała się przedrzeć przez dwa kordony zomowców, ale przy trzecim została zatrzymana. Był w tej grupie Wałęsa. Potem powiedział: "Słyszmy tak długo, jak wydawało się to nam sensowne i logiczne. W pewnej chwili przestało być sensowne, więc powiedziałem, żeby się zatrzymać. Nie słyszę przeze mnie kwiaty położyłem przed kordonem przedstawiciele władz, a potem zdecydowałem, żeby zawrócić".

Gdy Wałęsa, widząc że nie puszcza ich dalej, położył kwiaty, zomowcy z wściekłością je kopali i deptali.

Akcja zomowców w Gdańsku trwała około godziny. Rzucali się na ludzi, rozpedzali resztki pochodu, który wycolał się w okoliczne uliczki. Zapędzili się nawet na parking samochodowy przy kościele św. Brygidy. Według niektórych relacji, obrzucono ich tam kamieniami.

Na atakujących zomowców rzucono drobne monety, przy okrzykach "Nic bijcie braci za pieniądze".

Aresztowani (władzy widzieli jego zonię) To im było to w chwili, gdy człow i grup i pochodu z trzymali się przed kordonem zomowców / palki mi / Opowiedział: "Słyszmy razem w szereg trzymając się pod rękę. Nie słyszmy kwiaty. Miły był złożony pod pomnikiem. Przed nami szli zomowcy. Zatrzymaliśmy się. Jeszcze więcej zomowców zaczęło wyskakiwać ze stojących po prawej stronie. To oni złapali Andrzeja i kilku innych osób. Wepchnęli ich do milicyjnej budy. Było to krótko po pierwszej po południu. Potem pytaliśmy milicyjantów, ale nie chcieli powiedzieć, gdzie zabili mi".

Wałęsa powiedział: "Pokazali, że są silni. My stosujemy inne pokojowe metody i nikt ich nie bije. Jestem stowicie. Marian Jurczyk oświadczył: "Wierzę, że boko, że przyjdzie czas, kiedy będziemy mogli swobodnie bez przeszkód obchodzić nasze rocznice".

W Nowej Hucie pod Krakowem po okolicznościowym nabożeństwie ok. 4 tysięcy osób poszło na miejsce, gdzie w 1982 zamordowany został podczas demonstracji 20-letni robotnik Bogdan Włosik. Nie słono transparenty Solidarności. Rozrzucano ulotki wzywające do przestrzegania przez władze obowiązujących praw człowieka, wznoszono okrzyki, śpiewano pieśni patriotyczne. Po demonstracji tłum spokojnie się rozszedł. Milicja nie interweniowała.

W Katowicach setki ludzi zebrały się przed kopalnią Wujek, aby oddać cześć górnikom zabitym po ogłoszeniu stanu wojennego. Demonstrację zakończyło wspólne odśpiewanie hymnu narodowego. Nie było interwencji MO.

We Wrocławiu, w niedzielę 16 XII po nabożeństwie pięcioletni tłum ruszył w kierunku cmentarza, by złożyć kwiaty na grobie zamordowanego w czasie demonstracji w 82 roku Kazimierza Michalczyka. Pochód nie doszedł do cmentarza, drogę zagroziło ZOMO. Za uzbrojonymi w pałki zomowcami jechały wozy milicyjne. Tłum zatrzymano i odepchnięto od bram cmentarza, które tego dnia były zamknięte na rozkaz władz. Nie użyto pałek, gazu ani amatek wodnych.

KONIEC STRAJKU SZKOLNEGO

Rzecznik diecezji kieleckiej ks. Jerzy Stępien, oświadczył, że nie udało się osiągnąć kompromisu w sporze między władzami a uczniami zespołu szkół zawodowych we Włoszczowej, którzy prowadzili strajk okupacyjny na znak protestu przeciw usunięciu krzyży z klas szkolnych. Powiedział, że strajk okupacyjny został zakończony w niedzielę 16 grudnia. Decyzja o opuszczeniu szkoły, jak podkreślił, była jednostronna, a nie wynikiem kompromisu z władzami. Nie otrzymano zezwolenia na ponowne umieszczenie krzyży w klasach szkolnych.

Ks. Stępien dodał, że zanim uczniowie zakończyli strajk okupacyjny powiesili w klasach pewną liczbę krzyży, ale nie wiadomo, czy one nadal tam pozostają.

Biskup pomocniczy Kielc ks. Mieczysław Jaworski, poprosił władze, aby zezwoliły uczniom na pozostawienie trzech krzyży w szkole, ale do dnia 17 grudnia nie otrzymał oficjalnej odpowiedzi na tę prośbę.

W piątek 14 XII telewizja PRL w związku ze strajkiem szkolnym we Włoszczowej oskarżyła tamtejszych księży o wprowadzanie atmosfery terrorku i uniemożliwianie kontaktów między rodzicami a dziećmi, które brały udział w strajku, a rzecznik rządu mówił o wojującym klerykalizmie.

Dolary dla Jaruzelskiego

W piątek 14 XII ogłoszono jednoznacznie w Warszawie i Waszyngtonie, że Stany Zjednoczone wycofały zastrzeżenia wobec przyjęcia PRL do Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Odciecz PRL od Funduszu uważano za najostrejszą z sankcji nałożonych na PRL po wprowadzeniu stanu wojennego w 81 r.

Zniesienie tej sankcji nastąpiło w tydzień po zwolnieniu z więzienia Bogdana Lisa i Piotra Mierzwskiego z podziemia Solidarności.

Rzecznik rządu Urban określił decyzję USA jako krok pozytywny. Polscy ekonomisci przyjęli ją z entuzjazmem. Uczestnik dziennej *Zołnierzy Wolności* napisał, że należy odrzucić pomoc finansową I unduszu, jeśli wiązałyby się z nią zbyt ostrze warunki.

Ekonomista ekipy rządzącej Jaruzelskiego stwierdza publicznie, że PRL wprowadziła już te własne posunięcia gospodarcze, których domagając się będzie Fundusz, uzależniając od nich pomoc finansową. Posunięcia zmierzają do ograniczenia konsumpcji i zwiększenia inwestycji. Opozycja krytykuje je, zarzucając władzy dalsze obniżanie poziomu życia ludności.

Według niektórych źródeł, po przyjęciu PRL do Międzynarodowego Funduszu Walutowego, rząd Jaruzelskiego może w najbliższych miesiącach otrzymać kredyty w wysokości powyżej 3 miliardów dolarów. Zadłużenie PRL na Zachodzie wynosi obecnie około 35 miliardów dolarów. Kraj ma najniższe w Europie dochody z eksportu w przeliczeniu na mieszkańca. Inwestycje wyposażenie przemysłu, a gospodarstwo gwałtownie potrzebuje zastrzyku nowych kredytów, zwłaszcza dolarowych i inwestycji.

KOLEJNE MORDERSTWO

Podziemny *Tygodnik Mazowiec* pisze o śmierci Andrzeja Cichosza, matematyka, wykładowcy uniwersyteckiego, oskarżając, że było to jeszcze jedno morderstwo policyjne. Cichosz zmarł 27 października br. sekcja wykazała, że był bity pałkami przedmiotami (co przypomina pałki milicyjne). Ostatni raz widziany był przy życiu na komisariacie MO w Łodzi. Rzecznik rządu Urban stwierdził, że Cichosz był pijany, takowkarz przywoził go na milicję, bo nie chciał płacić, a mógł zginąć, przewracając się i uderzając głową o bruk. Nie wyjaśnia to śladów po biciu długimi przedmiotami.

B WILINSKI

POLONIA W VANCOUVER ŻEGNA KSIĘDZA JERZEGO POPIELUSZKO

Wiadomość o okrutnym morderstwie księdza Jerzego Popiełuszko wstrząsnęła i oburzyła cały cywilizowany świat. Ojcowie Oblaci w Vancouver BC Kazimierz Sulej i Joachim Michałowski rozpoczęli modlitwy za brata kapłana w kościele św. Kazimierza na każdej Mszy świętej gdy tylko dowiedzieli się o jego porwaniu. Wkrótce wiadomości napływające z Polski potwierdziły nasze najgorsze obawy - znaleziono ciało Kapłana-Męczennika. Prezes Okręgu Kongresu Polonii Kanadyjskiej pani Elżbieta Nestorowicz tego samego dnia wysłała telegram do premiera Kanady pana Brian Mulroncy. Ojcowie Oblaci odprawili Mszę Świętą za sp. księdza Popiełuszko. KPK Okręg BC zamówił Mszę żałobną w niedzielę 4 listopada za męczennika Solidarności. Kościół był pełny. Kazanie wygłosił ksiądz Proboszcz Sulej. Powiedział on że ks. Popiełuszko zginął za odwieczne głoszenie słowa Bożego i porównał go z biskupem męczennikiem św. Stanisławem który zabity został przy ołtarzu przez króla Bolesława Śmiałego. Roz-

nica między królem a ubożami była ta, że król załował pozniej swego czynu. Bezpośrednio po sumie Polacy i przyjaciele kanadyjscy zebrali się znowu na publicznej manifestacji na "Robson Square" w Vancouver organizowanej wspólnie przez Kongres Polonii Kanadyjskiej i Towarzystwo Przyjaciół Solidarności. Na stopniach budynku sądu ułożono krzyż z płonących świeczek. Szczyt schodów ozdobiono flagami polskimi i kanadyjskimi, transparentami KPK i Solidarności. Rzuciły się w oczy napisy "Father Jerzy Popiełuszko - martyr for truth and justice", "Father Jerzy Popiełuszko - victim of state terrorism" oraz "Jego serce już nie bije dla ojczyzny". Dołączyli się do nas również nasi przyjaciele Czechy i Estonczycy ze swymi flagami narodowymi. Program otworzyła Prezes KPK Okręg BC pani Elżbieta Nestorowicz, która powiedziała że naród polski nie ugnie się pod terrorem Solidarności zwycięży z pomocą Matki Boskiej Królowej Polski. Był wieńcem stanu wojennego w kraju, Bogdan Idzikowski

podkreślił, że kapłan nie mógł być obojętnym na kłamstwo i niesprawiedliwość. Ksiądz Popiełuszko odważnie głosił prawdę. On został zabity, ale ani nadziei ani Solidarności nie uda im się zniszczyć. W podobnym duchu przemawiali Dziekan Wydziału Sławiastyki na Uniwersytecie BC, prof. Bogdan Czaykowski oraz nasz przyjaciel, Czech, pan Jan Drabek. Ksiądz Proboszcz Sulej prosił o modlitwy za Kapłana-Męczennika i uciskany kraj i odmówił z zebranymi częścią Rozanca świętego.

Podczas manifestacji zebrano 376 podpisów pod petycją w sprawie praw człowieka w Polsce, która została wysłana do Premiera Kanady. Również zebrano \$195,- które prze-

słano na pomoc dla Solidarności w kraju.

Miejscowa prasa i telewizja zamieściły szczegółowe reportaż z manifestacji.

Jeszcze jedna Msza święta za Kapłana-Męczennika Jerzego Popiełuszko odprawiona została przez wszystkich pięciu polskich księży Oblatów w Vancouver w poniedziałek, 5 listopada.

Niektórzy z tutejszych rodaków trzykrotnie w niedzielę i poniedziałek przybyli by oddać cześć Księdzu Popiełuszko. W niedzielę jednak, kiedy obecni byli przedstawiciele prasy i telewizji, nie było widac przesow największych organizacji w Vancouver, Polskiego Towarzystwa Zgoda i SPK oraz Przedstawiciela Rządu RP na uchodźstwie.

Calej Polonii w Vancouver, B C

RADOSNYCH I SPOKOJNYCH
SWIĄT BOZEGO NARODZENIA
z y c z y

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SOLIDARNOŚCI

W Nowym Roku zachęcamy członków
i sympatyków do uczestniczenia w naszych
akcjach i ich popierania

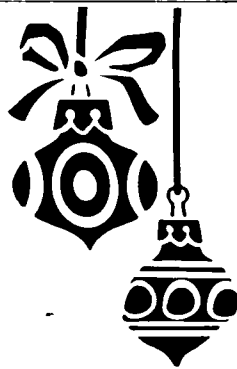
KASA POŻYCZKOWA PRZY KOLE SPK Nr 20

206 Beverley St., Toronto

zyczy swym Członkom, ich Rodzinom
i całej Polonii wesołych Świąt
i szczęśliwego Nowego 1985 Roku

Zarząd Kasy

Godziny otwarcia
wtorki od 1-3 p m, czwartki - 7-9 p m

ŻYCZENIA Z MONTREALU

KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ QUEBEC W MONTREALU

składa
NAJLEPSZE ŻYCZENIA
RADOSNYCH SWIĄT BOZEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

Duchowicnstwu, Prezesom i Prezesom organizacji
polonijnych, Członkom organizacji, nowo
przybyłym emigrantom i także wszystkim
Rodakom na terenie Quebec'u

JERZY RAWICZ

POLSKA FUNDACJA SPOŁECZNO- KULTURALNA W QUEBECU'U

składa tą drogą
ZYCZENIA ZDROWYCH I RADOSNYCH SWIĄT
BOZEGO NARODZENIA I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU

wszystkim Członkom Fundacji, sympatykom Fundacji
oraz całej Polonii z Kongresem na czele

ZARZĄD FUNDACJI

ODDZIAŁ KOŁA B ZOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ W MONTREALU

przesyła ŻYCZENIA WESOŁYCH SWIĄT
BOZEGO NARODZENIA ORAZ SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU

Polonii Montrealskiej oraz Członkom Oddziału Koła
a także wszystkim Akowcom rozstianym po całej
Kanadzie

ZARZĄD ODDZIAŁU AK

NAJSERDECZNIJSZE ŻYCZENIA
WESOŁYCH SWIĄT BOZEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

POLONIJNA KASA KREDYTOWA

W MONTREALU

65 Sherbrooke Str. E. Suite 103

Dyrektor Biura Reklamy

WESOŁYCH SWIĄT
I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
ZYCZY

CUKIERNIA WAWEL

właściciel Piotr Sawa
Tel. 524-3348

opócz poniedziałków

wspaniałe
wypieki ciasta, biszkopty
ULICA ONTARIO 25-24
Montreal

Nauka angielskiego w domu

Trudno żyć bez znajomości języka. Nawet powiedzieć czy odczytać nazwy ulicy może być nie do wykonania.

Zwykle brak czasu na uczęszczanie na kursy w odległych punktach miasta. Pojawilo się jednak nowe rozwiązanie.

Ontarijskie Ministerstwo Oświaty wprowadziło kurs o nazwie English as a Second Language.

Kurs pozwoli Ci uczyć się języka na miejscu w twym własnym domu.

Potrzebny jest tylko ochotnik - korepetytor znający angielski. Jego zadaniem jest zorganizować nieformalne zajęcia i pomoc w nauce godzinę lub dwie tygodniowo.

By uzyskać więcej informacji dzwonić do Independent Learning Centre 965-2657 lub bezpłatnie 1 800-268 7065.

Ministry of Education

Ontario

Minister

WSPOMNIENIA INTERNOWANEJ

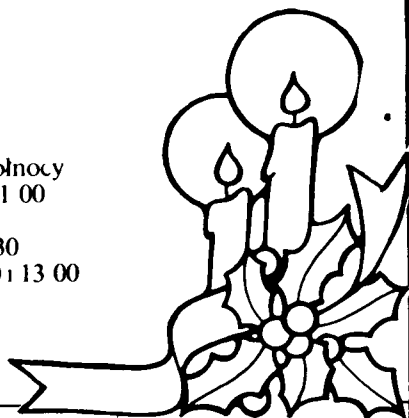
WIGILIA NA KAM

Głębokiego religijnego przycia
 Święt Bozego Narodzenia oraz wielu Łask Bozych
 w Nowym Roku
 wszystkim Drogim Rodakom
 z y c z y

Ks. Zbigniew Olbrys T Ch z Radą Parafialną
**PARAFIA p.w.
 MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ
 POLSKI**

2661 Kingston Rd Scarborough
 TEL (416) 266-9024

Boze Narodzenie - Pasterka o północy
 Msze świąteczne o godz 9 00 i 11 00
 Sw Szczepana (26 12)
 Msze świąteczne o g 11 00 i 19 30
 Nowy Rok - Msze sw o g 11 00 i 13 00

**PARAFIA
 ŚW. STANISŁAWA KOSTKI**

BŁOGOSŁAWIONYCH

ŚWIĄT

BOZEGO NARODZENIA

I

NOWEGO ROKU

z y c z a

Oddani Wam

Ojcowie Oblaci

„UKAZAŁA SIĘ ŁASKA BOZA,
 KTORA NIESIE ZBAWIENIE”
 DRODZY PARAFIANIE!

W Wigilię zaczęto wpuszczać paczki. Dostała je wtedy większość z nas. Było domowe ciasto i świąteczne wędliny. Ilości wprawdzie mikroskopijne (limity wagowe), ale starczyło na urządzenie prawdziwych świąt. Wpuszczono nawet rzeczy, których nie wolno dostarczać tymczasowo aresztowanym - kawę, herbatę, powidła w słoikach - regulamin nie był przestrzegany bardzo surowo. System wpuszczania paczek był zupełnie nonsensowny. Niektórym osobom pozwolono podać te pozaregulaminowe specjalności, innym nie. Doszliśmy do wniosku, że ten zakaz jest karą za "niegrzeczne zachowanie".

**Zabawki z pudełek
 po papierosach**

Przed południem klawiszki przyniosły nam po gałązce jedliny na celę. Po wigilijnym więziennym barszczyku na margarynie spędziliśmy pracowite popołudnie wysyłając życzenia do koleżanek z innych cel pocztą "dziurkową" - przez wydrążone wcześniej tuż nad podłogą dziurki wrzepychało się długie, ciasno zwinięte ruloniki papieru. Robiliśmy też zabawki na choinkę z opakowań po papierosach. Naczelniczka zmiękła na tyle, że pozwoliła przesyłać drobne upominki (ciasto, herbata) i gałązki jedliny do innych cel za pośrednictwem klawiszek. Moze zresztą złagodzenie reżimu było wynikiem odgornych dyrektyw, zwyczajów więziennych, albo dobrej woli klawiszek. Trudno powiedzieć - wszystkie klawiszki na pewno donosiły, lecz z różną gorliwością, niektóre były zdecydowanie antypatyczne, inne wyglądały raczej na zdezorientowane i zakłopotane.

Patetyczna Wigilia

Sama Wigilia była niezwykle patetycznym i wzruszającym przeżyciem. Bardzo nie lubię "wzruszających" sytuacji i zwykle unikam ich, aby nie popaść w sentymentalizm, ale tym razem nie można było tego uniknąć. Siedzieliśmy przy stole przykrytym przescieradłem ozdobionym pięknymi,

czerwonymi pieczęciami ZK (Zakład Karny - i numer) zamiast obrusa, na środku stała choinka przybrana sreberkami z papierosów. Tylko chleb z masłem (po codziennej margarynie) i ciasto były prawdziwe - jak w domu. Jedną z nas spiewała w młodości w chorze kościelnym druga - starsza pani po resekcji prawego płuca - miała bardzo dzwiczny głos i one dwie poprowadziły nasz lekko fałszujący chorek. Przyznam, że podniosły nastrój uderzył mi do głowy i już przy drugiej kolędzie płakałam jak bobr. Po gorączkowych i wesołych przygotowaniach zrobiło się przeraźliwie smutno. Wszystkie zdawałyśmy sobie sprawę, że Wigilie naszych rodzin są jeszcze smutniejsze.

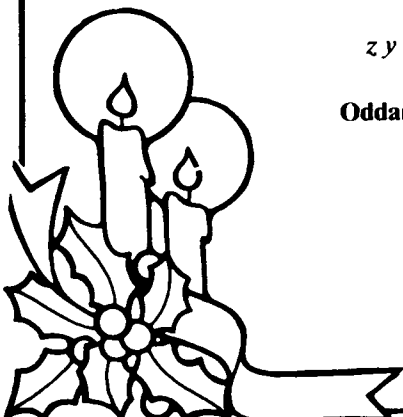
Domowe konfitury

Bardzo prędko zdarzyło się jednak coś, co pomogło nam skonczyć z rozklejaniem się i znowu wziąć się w garść. Około osmej wieczorem dwie z nas wezwano na przesłuchanie, przez praszam na rozmowę. Wtedy jeszcze nie wiedziałyśmy, że nie musimy chodzić na nieformalne rozmowy. Wrocily z wiadomością, że są zwolnione (w tym pani bez płuca - podpora naszego choru). No i oczywiście wcale w to nie uwierzyliśmy. Podejrzewałyśmy, niezbyt logicznie, że gdzieś je przenoszą. Aby przygotować je na wszelkie ewentualności spakowałyśmy im część świątecznych wiktuałów i dałyśmy adresy naszych rodzin. Później okazało się, że rzeczywiście zostały zwolnione. Odwiedziły wszystkie rodziny, a jedna z nich nawet przyniosła dla mnie domowe konfitury, których nie wpuszczono w paczce (słoik), bo byłam niestety jedną z tych niegrzecznych. Moje złe zachowanie, przez które naraziłam się na dezaprobatę szefowej zakładu (karnego, w skrocie ZK) polegało na tym, że upierałam się i mówiłam podniesionym głosem. Poza tym śmiałam się, co uważano chyba za kpiny z personelu. Upieranie się było jedyną słuszną metodą postępowania. Dzięki niemu wywalczyłam wydanie papierosów podanych przez mamę "na bezczelnego". Sposób "na bezczelnego" polega na tym, że przychodzi się do (nie wiem, jak to nazwać) "recepty" więzienia, nie pyta się, czy dana osoba znajduje się w

nim, nie pyta się, czy wolno podać paczkę, ale oświadcza się, że paczka jest dla - po czym natychmiast wychodzi. W takiej sytuacji bywa, że paczka dociera do adresata, bo właściwie nie wiadomo, co z nią zrobić. Jeśli osoba, która ją przyniosła zapyta, czy adresat znajduje się w więzieniu, nie dostanie odpowiedzi, tylko zostanie odesłany po informacje. Jeśli zapyta, czy może podać paczkę, usłyszy, że nie może. Mama na szczęście była przy tym, jak mnie zabierano. Wprawdzie w nakazie zatrzymania miałam Białolekę, ale pojechac tam i dowiedziec się, że więzienie dla kobiet jest w Olszynie to już był drobiazg. Dzięki temu "nielegalna" paczka dla mnie znalazła się w więzieniu już we wtorek po "nocy świętej Łucji" (ubecki kryptonim operacji 13 grudnia), a tydzień potem po dziesięciu rozmowach z naczelniczką, dostałam papierosy. Mówiąc szczerze popełniła ona błąd, gdyż (z dobrego serca) wydała mi ciepłą bieliznę. Domysliłam się natychmiast, że jeżeli jest paczka, to muszą być w niej papierosy - nie spałam, dokąd ich nie dostałam.

Ład i porządek

Okazji do okazywania złego humoru i śmiechu było znacznie więcej. Oczywiście, jeżeli śmiech był jak najbardziej na miejscu, podnoszenie głosu (a tym bardziej wrzaski) nie miało najmniejszego sensu. Wiedziałam o tym, ale byłam w tym okresie tak przedenerwowana, że byle co wyprowadzało mnie z równowagi. Pierwszą okazję stworzyła wizyta jakiegoś człowieka ze zwierzchnich władz więziennictwa. Przyszedł do nas - typ swawolnego Dyżna, w odprasowanym na sztywno mundurku, z uśmiechem samozadowolenia na wypucowanej buźce i zaczął tłumaczyć, jakie wdzięczne powinniśmy być kochanej władzy za to, że jesteśmy, gdzie jesteśmy, gdyż dzięki temu osiągnięty zostanie ład i porządek. Było to jakos zaraz po pacyfikacji kopalni i powodzi w Wielkopolsce (saperzy, jak całe wojsko, pilnowali czegoś całkiem innego niż zatorów lodowych). Przemowa była krótka, bo przerwałam ją pytaniami - co wesołego widzi ten pan w wojnie i zabijaniu ludzi, i czy naprawdę sytuacja nie jest zbyt poważ-

CZATCE

na, aby się usmiechać. Moze to były trochę inne słowa, ale treść została zachowana. Wczesniej postanowiliśmy sobie, że będziemy traktowali "personel" z gory i po pansku (ale z lodowatą uprzejmością) i tylko ja, niestety, zaczęłam mówić podniesionym głosem, mówiąc ściśle - wrzeszcząc. Koleżanki mnie zrozumiały. Nie każdy ma stalowe nerwy. Innych konsekwencji nie było, bo internowany (i to kobieta) był czymś, z czym nie wiadomo jak postępować. Dzięki temu można było sobie pozwalać na różne wysoki niedostępne więznom i czasem korzystaliśmy z naszego statusu "symbolu". Był wygodny

★ ★

Wracając do Wigilii - była dla mnie ważna z jeszcze jednego, pozaswiątecznego powodu. W tym dniu dostałam pierwsze regulaminowe paczki (na talony) z domu - żywnościową i odzieżową, a także pieniądze (zł złożone w depozycie mogły być użyte na zakup papierosów na wypiszę, 12 paczek na miesiąc - jak przydział kartkowy). Kiedy mnie zabierali "na parę godzin, w celu złożenia wyjaśnień" przytomnie wzięłam papier toaletowy, ale nie zabrałam pieniędzy. Pierwszą wypiszę opłaciłam z pieniędzy pozyczonej na komendzie od innego, nie znanego mi osobiscie "internisty" (prędzko zaczęliśmy tak nazywać internowanych, podobnie jak ośrodki odosobnienia stały się "internatami"). Razem z paczkami wpuszczono kartkę świąteczną od ojca. To wystarczyło zbytni oczami duszy zobaczyć mamę na łóżu śmierci. Ze zdenerwowania nie mogłam otworzyć paczek i zrobiły to koleżanki. One też wpadły na pomysł zjedzenia przy kolacji masła z mojej paczki i znalazły w nim gryps, przemyślnie ukryty przez mamę. To była malenka karteczka - tylko "wszyscy zdrowi, są wiadomości" (ja już wiedziałam od kogo). Moja rozpacz zmieniła się w euforię. Głównie z powodu operatywności mamy. Bałam się, że po moim (i tylu znajomych) zatrzymaniu, załamie się, a przecież byłabym za to w pewien sposób odpowiedzialna. Same musiałyśmy się

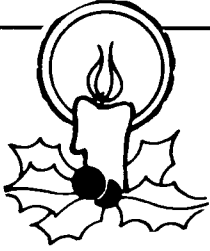
rzeczy robić dobrą minę do złej gry, chociaż rozpuszczone dobrymi czasami Gierka i wolnością czasu rewolucji (ktos, bardzo rozsądnie nazwał gdański sierpień pierwszą prawdziwą rewolucją robotniczą) nie liczyliśmy się w zasadzie z konsekwencjami większymi niż 48 (przepisowe dwie doby zatrzymania bez sankcji prokuratorskiej). Ja - płoteczka - nie liczyłam na żadne konsekwencje. W chwili, gdy nadeszły, odbierałam je bardziej jako niezasłużony zaszczyt niż przesładowanie. Ale większość rodzin musiała odczuwać to inaczej. Z moim zaszczytnym kłopotliwym wyróżnieniem spadał na rodzinę przymus uciążliwego i upokarzającego pętania się po urzędach, wystawiania w kolejkach załatwiania moich spraw, obawa o moją przyszłość. Potęgowało to przygnębiający koszmarny stan wojenny, wystarczająco nieznosny przez przerwana łączność telefoniczną - patrole na ulicach, zmilitaryzowaną telewizję i radio - łamanie kolejnych prob oporu - a także co nie jest najmniej ważne, przez bardzo ciężką zimę.

★ ★

Ta dziwna wojna miała wielu uznanych bohaterów, a jeszcze więcej bohaterów powszednich i nieznanych - szarpiące się z przeciwnościami rodziny, kierowniczkami domów dziecka walczące o oddanie rodzinom internowanych i aresztowanych dzieci umieszczonych w ich zakładach (staromiejski dom dziecka był w pewnym momencie w całości przeznaczony dla takich "sierot") ludzie pomagający ewakuować i ukrywać biblioteki. Zresztą - przykłady można mnożyć bez końca. W porównaniu z tym życie większości internowanych było łatwe. Wystarczyło zachowywać się w miarę przyzwoicie - czyli nie dać się zbyt łatwo zastraszyć i nie narobić zbyt wielkich głupstw. Nie znaczy to, że życie w internatach nie obfitowało w dramatyczne wydarzenia, czasem tragiczne, częściej groteskowe.

Na tym mniej więcej zakończyliśmy nasze wigilijne rozważania, kiedy o północy skonczył się ten pełen wrażeń dzień.

c d n
OLA C

„A Słowo Ciałem się stało i mieszkało między nami” (J 1, 14)
Niech Ono stając się Ciałem w Was, obdarzy Was radością,
bogaci Was pokojem
MISJONARZE OBLACIM N

Ks. Kazimierz Krystkowiak, proboszcz
Ks. Feliks Kwiatkowski

ST. MARY'S (POLISH) R.C. CHURCH

1996 Davenport Rd — Toronto, Ont M6N 1C4 Tel 656-3130
Parafia Matki Boskiej Częstochowskiej serdecznie zaprasza i mile widzi w swym gronie
wszystkich Rodaków, tak dawno osiedlonych, jak nowo przybyłych

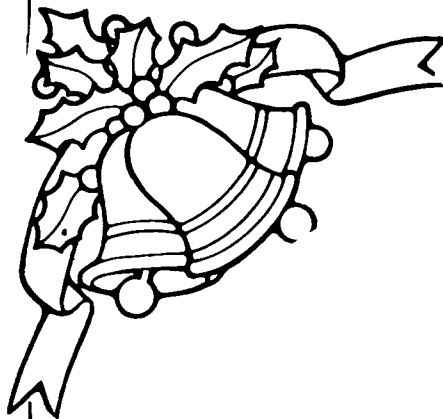
KOMITET PARAFIALNY

Z OKAZJI NARODZIN PANA
wszystkim Rodakom w Kanadzie ślę życzenia
szczęśliwych i pogodnych Świąt

Żyjmy w zgodzie, pokoju i miłości
Niech łaska Bożej Dzieciny towarzyszy nam
w służbie Bogu, Honorowi i Ojczyźnie

**Delegat Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
na Kanadę**

Ks. Prałat FRANCISZEK PLUTA

Z okazji Świąt Narodzenia Pańskiego
oraz Nowego Roku

składamy najserdeczniejsze życzenia

**Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej
Edwardowi Raczyńskiemu**

**Polskim Władzom Legalnym na uchodźstwie
Przewielebnemu Duchowieństwu, płatnikom Skarbu
Narodowego, oraz wszystkim Polakom, którzy
walczą o Polskę całą, wolną i niepodległą**

Komisja Skarbu Narodowego na Kanadę

**WESOŁYCH ŚWIAT BOŻEGO NARODZENIA I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU SWOIM KLIENTOM I PRZYJACIOŁOM
ZYCZY**

**ARNOLD
PENK**

przedstawiciel Addison on Bay Limited
proponuje szeroki wybór nowych i używanych samochodów

- nowe samochody posiadają fabryczną gwarancję,
- używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję,
- gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodów załatwiając na miejscu sprzedaż, pożyczkę, tanie ubezpieczenia, a specjalnie dla nowo przybyłych oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta

Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedzę w sprzedaży samochodów, załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczeń, cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik.

Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługą, załatwane są przez pana Penka.

Pomeważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym, z kim nawiązać tak poważną transakcję.

Wyróżniony przez GM jako „Senior Master Salesman“ i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy.

Czy jeszcze ktoś może zaoferować?

Po wszelkie informacje proszę dzwonić — 964-3211 lub do domu o każdej porze — 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

Z OKAZJI NAJPIĘKNIEJSZYCH SWIĄT ROKU
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
GWIAZDKOWE I NOWOROCZNE
ZBOROWNIKOM I CAŁEJ POLONII
SKŁADA

Pierwszy Polski Kościół Baptystów

2611 Dundas St. W. — Tel. 239-3305
Toronto, Ont. M6P 1X8

Rev. A Pashko, 43 Cliveden Ave.
Toronto, Ont., M8Z 3M7

Pismo Święte Nowego Testamentu w nowym prze-
kładzie wysyłamy w okresie świątecznym wszystkim
na życzenie bez opłaty. Pisać na adres kościoła.

NABOŻEŃSTWA

W niedzielę o 11 rano i 6 wieczór
w środę o 7 wieczorem

WESOŁYCH SWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
oraz SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
zyczy

POLSKI NARODOWY KATOLICKI KOŚCIÓŁ
PARAFIA KATEDRALNA p w ŚW JANA
186 Cowan Ave., Toronto, Ont M6K 2N6
Tel 532-8249

Ks Biskup Dr Józef Niemiński, proboszcz
Ks Jan Scott-Buccluch

KOMITET PARAFIALNY,

Feliks Kawecki — przewodniczący,
Charles Dublański — wice-przewodniczący
Henry Cybruch — były przewodniczący
Katherine Kosteki — sekretarz protokolowy
Jadwiga Wysoczański — sekretarz finansowy
Lucy McGregor — skarbnik
Wanda Paprocki — sekretarz kopert
Kontrolerzy Jacob Psutka, Stan Libera, Richard Dec,
Chester Dec, Leokadia Boduch, Alfred Anderson,
Alex Wysoczański, Richard Bratkowski
Rada Gospodarcza Joseph Cybruch, Caroline Wesley,
Stanley Paprocki, Michael Sanders, Don McGregor
Radca prawny Diana Dźwiękowski, B A, LL B

ŚWIĄTECZNE POŚLANIE

Miłujcie dzieci i nieście im pomoc
One bowiem staną się cywilizacją jutra.

Dopóki nie zaufamy jeden drugiemu —
nie będzie pokoju na Ziemi.

Postęp ludzkości mierzą nie wojny lecz idee. Nie masy lecz
człowiek tworzy kulturę rasy ludzkiej. Kultura ta będzie o tyle
bogatsza i zdolna do przetrwania, a ile tworzona będzie przez
artystów z wyobraźnią i utalentowanych ludzi nauki, zaś oparta
na etyce i papierana przez rozumne rządy rozsądnie dysponujące
naszymi ziemskimi zasobami naturalnymi.

L. RON HUBBARD

humanista i filozof

NAJLEPSZE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
PRZESYŁA

THE CHURCH OF SCIENTOLOGY OF TORONTO

Copyright 1951, 1984 by L. Ron Hubbard. All rights reserved

I stało się w dwa dni, że wyszedł dekret cesarza
Augusta, aby spisano cały świat ()

Szli więc wszyscy do spisu, każdy do swego
miasta

Poszedł też i Józef z Galilei, z miasta Nazaretu,
do Judei, do miasta Dawidowego, zwanego Betlejem,
dlatego że był z domu i z rodu Dawida

Aby był spisany wraz z Marią, poslubioną sobie
małżonką, która była brzemienna

I gdy tam byli, nadszedł czas, aby porodziła

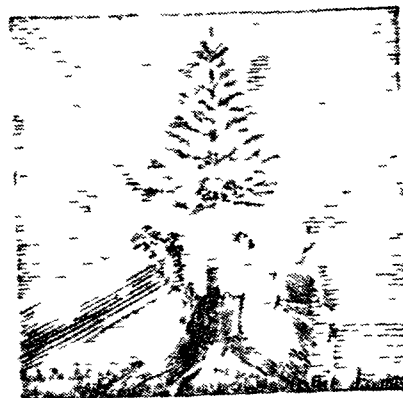
I porodziła syna swego pierworodnego, i owinęła
go w pieluszkę, i położyła go w żłobie, gdyż nie było dla
nich miejsca w gospodzie

Ewangelia Sw Łukasza
21, 23, 24, 25, 26, 27

Jesli nawet święta Bożego Na-
rodzenia obchodzimy dziś całkiem
inaczej niż kiedyś, to i tak wiele
tradycji - jak koledowanie czy ob-
darowywanie - wywodzi się z Bet-
lejem. Przypomnijmy sobie jak to
się zaczęło i jakie drogi były tych
tak zwanych do dziś tradycji.

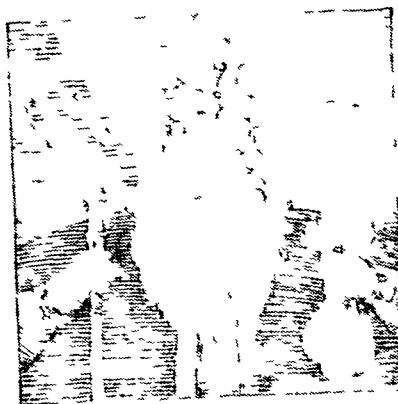
Zacznijmy od drzewka

Pierwsza choinka legenda
nieśie, wyskoczyła ze środka dębu
ściętego, przez Sw Bonifacego w
Niemczech w VIII w. Dąb był świę-
tym drzewem w praktykach po-
ganskich i ścinanie go więc sym-
bolizowało zerwanie z dawnymi
wierzeniami. Kiedy drzewko do-
sięgło nieba, Sw Bonifacy powie-
dzał do tłumów "To będzie Wa-
sze sw drzewo. Jest ono symbo-
lem wiecznego życia i dlatego
jego liście będą zawsze zielone. Zo-
baczcie jak ono wznosi się ku nie-
bu. Nazwijmy je Drzewkiem Dzie-
ciątka Jezus, zbierajmy się wokół
w domach i składajmy u jego stop
*podarki i obrządki uprzejmości

Ale dopiero w połowie sie-
demnastego wieku choinka stała
się częścią bożonarodzeniowych
tradycji. Rodziny europejskie usta-
wiły ją w domu, ubierając ją oz-
dobkami własnoręcznie wykona-
nymi np. rozami z papieru, wie-
szając słodycze, ciasteczka i świe-
czki, symbolizujące gwiazdy na

niebie nad Betlejem. Do Amery-
ki ta piękna tradycja przyszła
wraz z europejskimi emigrantami

Natomiast Sw Mikołaj nie
zawsze kojarzył się wyłącznie z
prezentami. Dawne rysunki prze-
stawiają go jako dostojną osobę
w długich szatach. Pomysł Miko-
łaja przynoszącego podarki zro-
dził się w 4 w n e a pierwow-
zorem był ówczesny biskup Miko-
łaj

A oto jedno z podan o nim

Słyszac o jednym czcigod-
nym obywatelu, który nie miał
pieniędzy na posag dla córki, Sw
Mikołaj - biskup, przejeżdżał koło
ich domu i podrzucił trzy wore-
czki pełne złota. Jeden z nich
wpadł do skarpetki suszącej się
przy kominku i tak wziął począt-
tek zwyczaj pozostawiania skar-
pety na mikołajowe prezenty.
Legenda o Sw Mikołaju rozprze-
strzeniła się w Europie, a do Ame-
ryki została przywieziona przez
Holendrow, którzy nazwali go
Sinterklaas, ale dla angielskoję-
zycznych osiedleńców łatwiej
był do wymowienia Santa Claus

Az do początków XIX wieku Mi-
kołaj nie tracił swego surowego
wyglądu. Dopiero w 1822 r. Cle-

Taki był początek

ment Moore w swym czarującym
wierszu "Wizyta Sw Mikołaja"
opisał jego tłusciutki brzusek i
wesoły radosny śmiech. Do tej
wizji, w 1866 r. znany rysownik
Thomas Nast dodał czerwone od
mrozu policzki i, białe lamowki
do ubrania. I takim dzieci kocha-
ją go do dziś.

Tak jak Sw Mikołaj nie
zawsze przynosił prezenty, tak i
pod jemiolą nie zawsze można
było się bezkarnie całować.

W czasach rzymskich roślina ta
była raczej symbolem pokoju niż
miłości. Kiedy ludzie będący w
stanie wojny spotykali się pod je-
miolą, znaczyło to, że chcą oni za-
wieszenia broni. Pożnię w Anglii
i Skandynawii roślina ta była wie-
szana nad wejściem, ktokolwiek
przeszedł pod nią powinien był
mieć pokojowe zamiary i powi-

nien być przyjęty z jakimś przy-
jaznym gestem np. pocałunku.

Stąd prawdopodobnie wy-
wodzi się dzisiejszy zwyczaj cał-
owania się pod jemiolą. Pamiętaj-
my, że nie wolno nam odmówić
buziaka nikomu, gdy nad głową
mamy jemiolę, a ktos nas tam zła-
pie

"Nie bójcie się, albowiem
zwiastuję wam radość wielką,
która będzie wszystkim
ludowi, iż się wam dziś narodził
Zbawiciel, który jest Chrystus Pan
w mieście Dawidowym".

Ewang św Łukasza r 2 w 10 i 11

ŁAMIAĆ SIĘ NASZYM POLSKIM ZWYCZAJEM
OPLATKIEM, ŻYCZY BŁOGOSŁAWIONYCH
SWIĄT NARODZENIA PAŃSKIEGO ORAZ OBFIITYCH ŁASK BOŻYCH
W NADCHODZĄCYM NOWYM ROKU

POLSKI ZBÓR EWANGELICKO - AUGSBURSKI

przy kościele św. Pawła

1424 DAVENPORT ROAD

TORONTO, ONT.

Rada Kościelna — Ks. Jan E. Malina, Pastor

Nabożeństwo świąteczne w niedzielę 1 stycznia o godz. 3 po południu

FARAMUSZKI

Kiedy pogodna w swej okrągłej tuszy achatniczka Malwincia z Wilna" ukazała się na deskach teatru Sadler-Wells w Londynie poważny nastrój Akademii 11 listopada natychmiast przysł. Pozostał wprawdzie na scenie zapach perfum pan z choru który odspiewał szereg patriotycznych "kawałków" ale Malwincia zmiotła ową już po pierwszym wyrzeczonym słowie

Bo to moi mili kochaniusie - kiedyś było tak inaczej - śpiewała wilenskim akcentem uroczą Malwincia Kiedyś - mówię wam - byli prawdziwe wojska

Byli żołnierzy nie od parady i ja to wszystko pamiętam!

Same morowe chłopaki i wcale nie malowane Fason mieli i rozmowe też umieli prowadzić Ajakże byli też padaficerowi i także samo aficery byli

A dziś? Gdzie nie spojrzysz - same aficery Takie nadeły i poważne ze strach na nie patrzeć Każdy jeden z Krzyżem Zasługi na pierściach i marsem odziedziczonej odwagi

Zbierają widoczni na Skarb Narodowy Bo sama nie wiem skąd się tyle tego nabierało

I to jeszcze dodam kochane milusi - byli rozmaite bronie - kontynuowała "achatniczka Malwincia" z Drugiego Korpusu gen Andersa kryjąc uśmiech szczerą przyjaźnią za długim warkoczem chociaż już z odzieniem szczerą przyjaźnią za długim warkoczem choć Byli rozmaite gatunki tej broni - stwierdziła

Kawalerzysci byli - byli te z artylerii i ciężkiej broni pancerniej I piechota była tudzież z lotnictwa i marynarki od wojny i handlu

A dzisiaj - moi milusinscy kochane wy moje - strach dosłownie mówić Gdzie nie spojrzysz same sapery! Po Londynie chodzą i niech ich Matka Boska Ostrobramska ma w swej opatrności - jeden pod drugim dołki kopie Monotonnie z tymi saperami ze aż nudno"

Pozegnajmy się jednak z Malwincią Chociaż nadal w swym nastrojowym patriotycznie sercu długo będę ją nosił

Wrocmy do naszego "milusinskiego" Toronto Gdzie "przodująca bron" w niektórych redakcjach w podobną saperkę" się bawi Wrocmy do trzeźwości polonijnego grajdołka I to w sensie przenośnym, a nie dokładnym

Do Kongresu chociażby Który wpakował się w dołek przygotowany przez saperow i głowy z dołka wychylić nie może A jak wychyli to zym-zym-zym - po kulach i znow w dołku siedzi

Ostatnio dołek przykryto jakimś "oswiadczeniem" wielorakich saperow których oskarżony i zesłany do Vancouver - nazwał po prostu grabarzami Polonii

Odpolityczniony! - woła jeden saper - i 'zym-zym-zym" artykułikiem o podniosłej treści gdzie na organy już miejsca brakuje

W tej dosyć skomplikowanej sytuacji pan ALek Juszcpora mi doradzał, by wybrac jakąś hożą dziewczynę na prezesa Kongresu

"- Bo to widzisz pan - mówił Wśród redaktorów posucha na uczciwe małżeństwo Same kawalery w prze-ważającej większości Jak sobie obierzem równą babkę na prezesa - to jak ten frajer ze Zgierza wystął corki na most - ona także w konkretnym przykładzie mogłaby wskoczyć "wprost w ramiona sapersa" I masz pan spokoj!

Cała ta zawierucha wojenna w naszej Polonii rozszalała się po kosciach i kto wie, czy nie możnaby było w tem fakcie na nowo gazetę polską spokojnie poczytać -

Możnaby było również kilka saperskich piosenek na pamięć się nauczyć, a nawet jedną ze zwrotek prze-robić

"najzdolniejsze to sapery-ry-ry
same wśród nich charkatery-ry-ry
Chłop w chłop, jak traktor
Saper - aktor - redaktor
A to ci dopiero sa - por - por - por"

Odwiedziłem Bogusia Mireckiego w szpitalu!

Nigdy powiadam ci nigdy - nie zezwolę, by mnie kiedykolwiek w przyszłości odsyłano do szpitala katolickiego pod jakimś tam wezwaniem "sukajcie, a znajdziecie" - otworzył usną serię z kilku karabinow maszynowych

Nic tylko szukają szukają pukają i informują ze coś znaleźli Rentgeny kolorowe zastrzyki nerki mi jakimś soniczno-kosmicznym aparatem odbili, z nozami biegają, jak Indianie przed wigwamem i przerzucają moje biedne obolale ciało z wózka na wózek Z piętra na piętro Z windy do windy Od Annasza do Kafasza Od pana w białym kitlu który wciska mnie w jakiś tunel, jak bochenek chleba w piekarni - do sanitariusza w niebieskiej koszuli który podziwia moje klamry aresztujące zoperowaną przepuklinę

Spojrzałem na Bogusia z uśmiechem niekonczącego się wyrozumienia Coś wiem na ten temat W tym samym "katolickim" szpitalu rok temu leżałem Przez kilka nocy oka nie mogłem zmrużyć Sąsiad - przepuklinowiec - z dawnych lat szwolezer pierwszego pułku - jeśli nie jęczał to głośno chrapał Nim też rzucano z wózka na wózek Tak jak mna Z tarapatow się wylazło

Nic się wic Bogus nie martw Trochę - świętej - katolickiej cierpliwości A potem adskandujemy wspólnie społeczną piosenkę Polonii -

entliczek pentliczek - społeczny stoliczek
na ciebie wypadnie - Kaszuba nie zgadnie
a jak się ułoży - to Zyman przyłoży
od lewa od prawa - w tym sens i zabawa
legalna, logiczna i patrio - tyczna!"

Wesołych Świąt Bogus! Wracaj na Święta do domu!

Czego ci życzą zatwardziałe endeki i chłopcy spod "rozmięczonych znaków"

BOHDAN EJBICH

Komety odgrywają w Kosmosie rolę złowrobną Dosc wspomnieć tę nieszczęsną kometę Halley'a, która każdym swym pojawieniem sprawiała ogromne kłopoty ale istnieje także i taka hipoteza, która twierdzi, że to właśnie komety są nosicielami i rozsądnikami życia we Wszechświecie

Hipoteza że życie stale powstaje gdzieś w Kosmosie albo nawet że jest codziennym towarzyszem materii martwej nie jest nowa Odżyła ona zwłaszcza w latach sześćdziesiątych, kiedy zaczęto odkrywać w meteoroidach różne związki organiczne Sensacja wybuchła w 1962 r. kiedy odnaleziono w meteoroidach jakies dziwne twory, przypominające pierwotne komórki Nazwano je "elementami zorganizowanymi" i ostatecznie stwierdzono, że nigdy nie były żywe

Zadną jednak nowością jest fakt że znajdowano w meteoroidach związki organiczne, węglowodory lancuchowe i pierścieniowe kwasy tłuszczowe, cukry, a także adeninę i gwaninę, czyli związki, które są podstawowymi składnikami DNA - nosiciela informacji genetycznej w organizmach ludzkich

W słynnym meteoroidzie Murchison (znalezionym w 1969 roku w Australii) wykryto nawet aminokwasy Były one jednak zupełnie inne niż aminokwasy istniejące na Ziemi Otoż na Ziemi występują wyłącznie aminokwasy lewoskrętne, zaś w meteoroidzie odnaleziono także prawoskrętne

WYCIECZKI W ZNANE I NIEZNANE

Współczesna puszka Pandory

Generalizując więc stwierdzono bez wątplenia, że w przestrzeni międzygwiazdowej znajdują się kilkadziesiąt związków organicznych, w tym także alkohol metylowy i etylowy Ponad 30 tys. lat świetlnych od Ziemi znajduje się cała chmura alkoholowa, która ma długość aż 10 lat świetlnych i zawiera ogromną ilość alkoholu - 1028 km3

W Kosmosie znaleźć możemy także substancję podobną do chlorofilu oraz tę samą celulozę, której używamy do produkcji papieru I jedno wiadomo na pewno z takich to właśnie związków, jakie znajdujemy w Kosmosie zbudowane są wszy-stkie żyjące na Ziemi istoty Są jednak i tacy naukowcy - między innymi znakomity angielski kosmolog - Fred

Hoyle, którzy twierdzą, że z Kosmosu dostajemy także i te mniej mile prezenty na przykład wirusy a nosicielami tychże mają być właśnie komety, także ta wspomniana na wstępie kometa Halley'a

Hoyle twierdzi że wielkie epidemie nekające ludzkosc były wynikiem spotkania Ziemi z kometą Ostatnia taka epide-

mia - grypy "hiszpanki" zabiła w latach 1918-1919 trzydzieści milionów ludzi Angielski naukowiec wysuwa tezę że te epidemie spowodowały wirusy przybyłe na Ziemię parę lat wcześniej z kometą Halley'a Co więc powiedzieć o obecnych nowych, tajemniczych chorobach wywoływanych przez nowe rodzaje wirusów? Co powiedzieć o szerzącej się coraz bardziej chorobie AIDS?

Czyżby więc komety, które - jak kiedyś myślano - zaszczepiły życie na Ziemi, teraz miałyby je niszczyć? Czyżby kometa Halley'a była taką współczesną puszką Pandory? O tym dowiemy się już wkrótce W 1986 roku kometa ta bowiem znowu pojawi się na naszym niebie

MARAX

Wawel villa, inc.

SENIOR CITIZENS CENTRE

NAJSI RDICZNIJSZE ŻYCZENIA ?

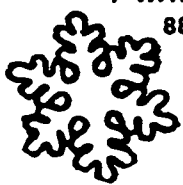
W WESOŁYCH ŚWIĄT BOZEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

całej Polonii i wszystkim ludziom dobrej woli
w podzięce za poparcie i opiekę składają

MIESZKAŃCY HIGH PARK, BETHANY -
1926 Bloor St W, Toronto

I WAWEL VILLA SENIOR CITIZEN CENTRE,
880 Clarkson Rd South, Mississauga

ORAZ CZŁONKOWIE I ZARZĄD
WAWEL VILLA INC

Wesołych i Pogodnych Świąt
Bozego Narodzenia oraz
Szczęśliwego Nowego Roku całej Polonii życzy

Copernicus Lodge Auxiliary

wraz z życzeniami kierujemy gorące podziękowanie dla wszystkich ludzi dobrej woli, którzy poświęcają swój wolny, osobisty czas, udzielając nam wsparcia w pracy dla mieszkańców polskiego domu Spokojnej Starości

JAN C WALLE

My uważamy go za janczara.

Autor tego tekstu, który drukujemy w tłumaczeniu, warszawski korespondent „New York Times’a” Michael T. Kaufman, pozostawia pytanie bez odpowiedzi.

W Warszawie widzi sytuację napiętą, po zamordowaniu ks. Popiełuszki. Generał nie panuje w pełni nad aparatem bezpieczeństwa. Szykuje się rozprawa z partyjnym „betonem”.

Zupełnie odmienny obraz sytuacji w Polsce przedstawia tekst nadesłany właśnie z kraju, podpisany pseudonimem Felicjan Uściłowicz, który zamieszczamy na dalszych stronach ET.

Posiłek był prosty, za oknami po ulicach Warszawy hulał zimny, listopadowy wiatr. Ale, jak przystało kiedy zjedzą się Polacy, rozmowa przy stole była bogata i wyszukana, przeplatała politykę i historię, religię i literaturę. Temat poddał jeden z polskich gości, pisarz czy obcokrajowiec, surowy i powściągliwy przywódca, generał armii i szef partii Wojciech Jaruzelski, jest janczarem czy Wallenrodem?

Zwracając się do Amerykanina, pisarz wyjaśnił te symbole. Polacy mają powody, by pamiętać okres janczarów, bo wśród tych najemników cesarstwa otomanskiego było wielu młodych Polaków, skuszonych lub zmuszonych, by służyć jako oficerowie tureckiej armii. Wallenrod to też symbol, wzięty z historii.

W 1825, kiedy Polska była pod zaborem Rosji, Prus i Austrii, polski poeta Adam Mickiewicz napisał utwór epicki, którego piętnastowieczny polski bohater Konrad Wallenrod, zostaje jako dziecko porwany przez krzyżackich najemców. Krzyżacy mordują rodziców chłopca, a jego samego wychowują w swym zakonie. Wallenrod staje się ich wodzem,

proceedy Krzyżaków do boju. Na końcu utworu, świadomie prowadzi swe oddziały w polską zasadzkę, ginie na czele krzyżaków, lecz mści zamordowanie swych rodziców.

Dzisiaj, kiedy w Polsce zbliża się trzecia rocznica zamachu wojskowego Jaruzelskiego z 13 grudnia 1981, główne pytanie na jego temat można trafnie sformułować za pomocą pojęć, którymi się posłużono przy kolacji.

Czy generał jest janczarem, wykonującym rozkazy obcego pana, obcego imperium, druzgoczącym nadzieję swego narodu na większą autonomię i na odejście od sztywnego wziętego z zewnątrz systemu politycznego i gospodarczego? Czy jest bardziej Wallenrodem, który nakazał swemu wojsku zahamowanie rozpędu robotniczego ruchu Solidarności, aby uniknąć inwazji wojsk sowieckich, które wykonałyby to samo, lecz po swoim? Czy jest marionetką, za jaką nadal uważa go wielu Polaków i większość ludzi na Zachodzie? Czy też jest patriotą, który zrobił to, co uważał za konieczne, by ocalić naród od jeszcze gorszego losu?

Rząd przeżył wstrząs

Przy kolacji nie było zgody na ten temat. Ostatecznego wyroku nie wydał też cały kraj. Lecz wydaje się, że zagadka polskiego przywódcy jest szczególnie istotna dzisiaj, kiedy po raz drugi od powstania Solidarności staje on wobec nowego wyzwania w kraju — tym razem wyzwania, które obejmuje jego własną tajną policję.

Świeżo morderstwo popularnego katolickiego księdza Jerzego Popiełuszki i ujawnienie, że aresztowano i oskarżono o tę zbrodnię trzech oficerów bezpieczeństwa PRL, było dla rządu Jaruzelskiego poważnym wstrząsem. Gdzieś, wewnątrz systemu tego policyjnego państwa są ludzie — być może twarda frakcja, dla której polityka generała nie idzie dość daleko — którzy najwyraźniej chcą wznieść zamieszki publiczne, zażenować rząd, a nawet spowodować jego upadek. „Obiektywnie biorąc, przestępstwo to bardzo nam zaszkodziło”, powiedział

Jaruzelski pod koniec ubiegłego miesiąca, zwracając się do grupy zagranicznych dziennikarzy. Dwa dni później, dwaj oficerowie policji wysokiej rangi, prowadzący śledztwo w sprawie morderstwa, zostali zabici w wypadku drogowym, nie wiadomo, czy ich śmierć była przypadkowa, lecz zagaściła nastrojów spisku. Od tego, jak generał zareaguje na nowy, potencjalnie wybuchowy kryzys, może łatwo zależeć odpowiedź na pytanie, kim jest generał, w sensie politycznym.

Nie jest łatwo wyobrazić sobie, co może zrobić, by się przeciwstawił obrazowi sowieckiego podwładnego, jakim jest w oczach obłożonego kierownictwa Solidarności i w oczach milionów Polaków, którzy kiedyś dawali siłę temu ruchowi. Ci pamiętają jeszcze, jak wiele i przy jak małych szansach, osiągnęła ich krucjata i nie mogą mu wybaczyć, że to wszystko obalił.

W czasie szesnastu upojnych miesięcy, poprzedzających stan wojenny, Solidarność, jako federacja wolnych związków zawodowych, osiągnęła krytyczną masę — 10 milionów członków na 37 milionów mieszkańców Polski. Jako idea i jako siła

duchowa, Solidarność rozzarzyła marzenia narodu polskiego, często anarchiczne, często antysowieckie, lecz ze swej istoty demokratyczne, napędzając wielu przekonaniem, że przy zachowaniu dyscypliny i ostrożności, być może uda się zmienić polskie społeczeństwo w sposób zasadniczy.

Wojna jaruzelska

A potem, pewnego dnia o świcie, trzy lata temu marzenia strzaskała surowa operacja wojskowa, która w języku potocznym Polaków stała się „wybuchem wojny”. Ulice wypełniły się wojskiem i czołgami. Biura Solidarności zamknięto. Tysiące działaczy i sympatyków pochwycono i zamknięto w zaimprovizowanych ośrodkach internowania. Oficerowie sił zbrojnych przejęli administrację fabryk i urzędów. Dziennik wieczorny w telewizji czytali ludzie w mundurach. W kopalni Wujek, gdzie był strajk okupacyjny, co najmniej siedmiu górników zostało zabitych w ataku ZOMO.

Nastąpiły tygodnie i miesiące określane przez większość Pola-

ZAR Y NROD ?

Wojna jako stan wojenny — widzieli to jako wojnę wydaną narodowi przez Jaruzelskiego i jego politycznych i wojskowych podwładnych Dziesiątki tysięcy członków partii komunistycznej oddało legitymacje partyjne. Byli wśród nich starsi członkowie partii, którzy trzymali się swych ideałów — i swych partyjnych i rządowych stanowisk i przywilejów — w czasie poprzednich masowych wstrząsów w 1956, 1968, 1970 i 1976 „Nie mogę pozostawać członkiem partii, która kieruje bron przeciw polskim robotnikom,” napisał pewien stary komunista „To jest zdrada narodu”

„To jest zdrada narodu”

Ten pogląd na stłumienie Solidarności nadal przeważa. Kontynuowane są oficjalne próby oczerniania pamięci ruchu robotniczego, ale to ma małą wiarygodność. W ubiegłym miesiącu, na przykład, z kin usunięto nowy film, przedstawiający ponizem uczciwego robotnika przez egoistyczną bandę działaczy Solidarności. Mimo energicznej reklamy, w kinach wyświetlających ten film nie było dosłownie ani jednego widza. W jeden z ostatnich weekendów wyświetlono go tylko w jednej z jednostek wojskowych oraz w sowieckiej ambasadzie.

Istnieje oczywiście inna wersja „wojny”, którą ludzie z kręgu Jaruzelskiego przedstawiają ludzom z Zachodu w nadziei, że zyska ona aprobatę „historii” — która w Polsce uważa się bardziej za ostatecznego sędziego wydarzeń, niż tylko za ich kronikarza. Jest historia, której polskie babce uczą wnuków, historia - moralitet, gdzie prawda triumfuje nad kłamstwem. Nawet pod władzą komunistyczną dzieci się uczą, że przedwojenna konstytucja Polski powoływała się na Boga i historię.

Obroncy Jaruzelskiego zaświadczać przed historią, jeśli nie przed Bogiem, że generał nie zdradził Polski, lecz ją ocalił — że narzucił stan wojenny w ostatecznej chwili, ubiegając sowiecką interwencję wojskową, sowiecką okupację, a nawet, według niektórych, masowe deportacje Polaków na wschód.

Wiarygodność tego wyjaśnienia w wielkiej mierze zależy od geopolitycznych realiów. Polska leży w poprzek wojskowych linii łączności między Moskwą a Berlinem. Ludność ma tak liczną jak Hiszpania, a pod względem aspiracji nie ustępuje Francji. Jest narodem, który w dużej mierze widzi się jako ostatnia placówka zachodniej cywilizacji na wschodnim krancu Europy. Jest też tą częścią naszej planety, gdzie płyty tektoniczne zachodniej kultury politycznej zderzają się z układami geologicznymi moskiewskiego autorytaryzmu. Jest nadal najbardziej dolegliwym punktem sowieckiego imperium, tak jak była najkłopotliwszą placówką graniczną caratu.

Sprawa wagi ogólnoswiatowej

Teraz, kiedy Stany Zjednoczone i Związek Sowiecki wzajemnie sygnalizują sobie gotowość podjęcia rokowań na wysokim szczeblu — być może w końcu nawet i spotkanie prezydenta Reagana i sowieckiego przywódcy Konstantina U Czernienki — to, co stanie się w Polsce w nadchodzących miesiącach, nabiera dodatkowej wagi ogólnoswiatowej. Wydaje się oczywiste, że drogę do spotkania na szczycie może łatwo zablokować jakiegokolwiek odnowienie się napięć w Polsce, w rodzaju tych, które przed stanem wojennym Jaruzelskiego włączyły dzwonek alarmowy na Kremlu i powodowały groźne „ćwiczenia wojskowe” wojsk sowieckich na polskiej granicy. Wszelkie nowe wstrząsy społeczne w Polsce, Moskwa widziałaby jako ponowne, potencjalne zagrożenie sowieckiej pozycji w Europie Wschodniej. A reakcja sowiecka miałaby niewątpliwie wpływ na wszelkie perspektywy poprawy stosunków między Wschodem a Zachodem.

Dla Jaruzelskiego jest ważne, w oczywisty sposób, jak świat ostatecznie oceni dwa przeciwstawne poglądy na postępek Jaruzelskiego sprzed trzech lat, który z nich wybierze. W minionym roku, niemal we wszystkich swych kontaktach z amerykańskimi funkcjonariuszami,

dyplomaci PRL domagali się, by sekretarz obrony USA Caspar W. Weinberger, przeprosił w telewizji Jaruzelskiego za nazywanie go „Rosjaninem w Polskim mundurze”. Według źródeł kościelnych i dyplomatycznych, generał był tak urazony

Ojca i dziada zabili Rosjanie

uwaga, że skarżył się na nią w czasie jednego ze swych rzadkich spotkań z Józefem kardynałem Glempem, prymasem Polski. Mówił, że miał powiedzieć „Mego ojca i mego dziada zabili Rosjanie, a ja jestem polskim oficerem”.

Jego dziadek, według jednej z wersji, zginął walcząc w wojnie 1920 roku, kiedy siły polskie pod dowództwem marszałka Józefa Piłsudskiego odepchnęły najazd wojsk sowieckich i zmusiły młody rząd bolszewicki w Moskwie do pertraktowania o pokój. Los jego ojca jest częścią lepiej udokumentowanej sekwencji wydarzeń, które odnoszą się bezpośrednio do losów samego generała.

Jako syn drobnoślacheckiej rodziny, posiadającej ziemię w pobliżu Lublina, Wojciech Jaruzelski dorastał jak typowy polski ziemianin w owych czasach: uczył się jazdy konnej i szermierki i uczęszczał do ekskluzywnego gimnazjum braci Marianów w Warszawie. Po wybuchu II Wojny Światowej i podziale Polski między Niemcy a Sowiety rodzinę Jaruzelskiego wywieziono z sowieckiego sektora najpierw na Litwę, a potem na Syberię. Jak twierdzą niektórzy dalecy krewni, ojca wysłano do obozu pracy przymusowej, gdzie zmarł w 1943.

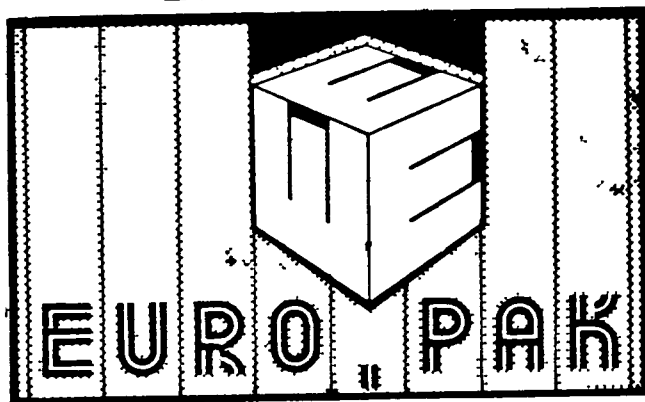
Tego samego roku syn, który miał 20 lat, wstąpił do armii gen. Zygmunta Berlinga, wyższego polskiego oficera, który się zgodził służyć pod sowieckim dowództwem. Jego armia, składająca się z polskich żołnierzy i głównie sowieckich oficerów, z czasem walczyła w Polsce z Niemcami i stała się załogiem kontrolowanego przez Sowiety Wojska Polskiego, utworzonego z koncem wojny. Większość Polaków, którzy znaleźli się pod sowieckim panowaniem, a chcieli walczyć, wstąpiła do innego wojska, do armii gen. Władysława Andersa. Ale Anders stowarzyszył się z antykomunistycznymi polskimi politykami, którzy uciekli do Londynu i, na życzenie Stalina, jego armię wysłano, by walczyła na Bliskim Wschodzie i na froncie zachodnim, daleko od Polski.

Młody Jaruzelski wybrał armię Berlinga. Został dowódcą plutonu, potem dowódcą zwiadu pułku, i mówi się, że był trzykrotnie ranny w walkach swych jednostki, przekraczającej rzekę Bug i wkraczającej do Polski. Po wojnie przeszedł przeszkolenie w Związku Sowieckim i został oficerem politycznym Wojska Polskiego. Awansował i został najmłodszym szefem sztabu w nowożytnej historii Polski. W 1968 został ministrem obrony. Od trzech lat jest pierwszym sekretarzem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Objął też stanowisko pre-

Ciąg dalszy na następnej stronie

ZAPAMIĘTAJ

TEN ZNAK

Wszystkim naszym klientom
DZIĘKUJEMY
za skorzystanie z usług naszej firmy w 1984 oraz
ZAPRASZAMY
do wysyłki paczek w nowym 1985 roku.

Jednocześnie zapewniamy, że dołożymy wszelkich starań aby
powierzone nam paczki doszły w terminie

WESOŁYCH ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO

NOWEGO ROKU 1985

EURO - PAK

WESOŁYCH ŚWIĄT
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
ZYCZY

TRANSCANPOL

ENTERPRISES LTD

paczki do polski

393 RONCESVALLES AVE TORONTO, ONTARIO

M6R 2N1

TEL (416) 535-9944, 535-9956

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
WSZYSTKIM KLIENTOM ZYCZY

paczki do Polski

POLIMEX

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU WSZYSTKIM
SWOIM KLIENTOM ORAZ CAŁEJ POŁONII ZYCZY

PIAST ENTERPRISES LTD.

paczki do Polski

1570 Bloor St. W. — Toronto, Ont.
Tel 531-8786

WESOŁYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
ZYCZY

ANDREW SLEDZ

TP & ASSOCIATES Ltd
Financial Planning Review

194 Wilson Ave Suite G-8
TORONTO, ONT M5M 3A7
TEL 482-0175, dom 625-1529

Ciąg dalszy ze strony poprzedniej
 miera i pozostaje de facto - choć
 już nie formalnie - dowodzą sił
 zbrojnych Czyni to z niego jed-
 ynego zawodowego
 wojskowego w bloku sowiec-
 kim, stojącego na czele swego
 kraju Jest to odstępstwo od
 normy, a niektórzy sowieccy
 komentatorzy dawali do zrozu-
 mienia, że należy to odstępstwo
 potępić, jako marksistowski
 grzech bonapartyzmu

Jego kariera nie mogłaby
 kwitnąć bez aprobaty kierown-
 ictwa sowieckiego, które musi-
 ało uznać, że jego poglądy są
 dostatecznie marksistowsko-le-
 ninowskie A jednak, mimo jego
 długiej służby — w Biurze Poli-
 tycznym partii jest dwa razy
 dłużej niż wszyscy inni — jego
 poglądy polityczne są przedmio-
 tem domysłów „On jest sfink-
 sem”, mówi Krzysztof Toeplitz,
 poczytny krytyk literacki i kul-
 turalny

„Nikt nie wie naprawdę, któ-
 rą ze stron podzielonego społec-
 zenstwa ostatecznie poprze”
 Panuje jednak szeroko rozpowsze-
 chniony pogląd, że Jaruzelski
 nie jest ani ideologiem ani poli-
 tycznym idealistą, lecz taktym,
 którego interesują głównie
 możliwości, a nie życzenia
 lub nadzieje

Generalówna ma chłopca z Solidarności

W życiu osobistym akcentuje
 wartości spartańskie, ascetycz-
 ne W ubiegłym miesiącu pod-
 mieszono jego pensję do równo-
 wartości 750 dolarów miesięcz-
 nie Nadal mieszka w skromnym
 domu, który kupił na przedmie-
 ściach Warszawy, kierowca wo-
 zi go do pracy bez pompy Jego
 żona jest lingwistką, specjalizu-
 jąca się w językach germans-
 kich Córka jedynaczka studiu-
 je prawo na Uniwersytecie War-
 szawskim, a jedna z plotek
 przypisuje jej chłopca z obozu
 Solidarności

General nosi się sztywno, co
 zgadza się z wojskowym wysz-
 koleniem i szlacheckim pocho-
 dzeniem, ale co niewątpliwie
 wzmacnia gorset, który nosi z po-
 wodu uszkodzenia kręgosłupa
 i ciemne szkła, z powodu chro-
 nicznej choroby oczu Ma repu-
 tację człowieka pracującego
 przez bardzo długie godziny,
 jest niepijący, w czasie wystą-
 pien publicznych rzadko się us-
 miecha

Biorąc ogólnie, przedstawia
 się go jako purytanina, który
 chce wpoić poczucie uczciwości
 i dyscypliny w partyjnych apa-
 ratczyków i kierowników, uwa-
 zanych powszechnie za towarzy-
 stwo niekompetentne i skorumpo-
 wane, bardziej motywowane
 małostkową chciwością i ambi-
 cją osobistą niż jakąkolwiek
 ideową wizją Początkowo, jako
 premier i pierwszy sekretarz,
 składał „nie zapowiedziane”
 wizyty w warszlatach i fabry-
 kach, sprawdził, czy wszystko
 idzie jak trzeba Te szybkościo-
 we inspekcje — najpewniej wyre-
 zyserowane przez jego podwład-
 nych — dały asumpt
 do wielu dowcipów i numerów
 kabaretowych o tym, ile plano-
 wania trzeba było wkładać w in-
 spekcje by się upewnić, że gene-
 rał będzie mile zdziwiony tym,
 co zastanie W jednym numerze
 kabaretowym, pracownicy prze-
 noszą mięso ze sklepu do skle-
 pu, żeby generał znalazł pełne
 polki

Zmaląła nienawiść

Częściowo dzięki takim kam-
 paniom, generałowi udało się
 zmniejszyć w sporej mierze nie-
 nawiść, skierowaną osobiscie
 przeciw niemu po ogłoszeniu,
 jak to się jeszcze dziś czasem o-
 kresla, „wojny jaruzelskiej”

Dzisiaj zwyczajni Polacy, nie
 mniej niż kiedykolwiek, potę-
 piąją system, władzę i „sąsia-

dow” za sowiecką granicą, za
 braki w sklepach, brak wolności,
 za dławiającą biurokracją, lecz
 już nie kierują kołców bezpo-
 średnio przeciw
 niemu Stosunek opinii publicz-
 nej do niego poprawił się wyraz-
 nie po zwolnieniu 652 więzio-
 nych członków Solidarności, na
 podstawie amnestii z lipca tego
 roku

„Liberał” Rakowski

Wydaje się jasne, że to wła-
 śnie było celem amnestii Przez o-
 statnie dwa lata, rozluźniając
 stan wojenny, Jaruzelski z
 wyrachowaniem prowadził
 politykę „normalizacji” Rze-
 czywistym architektem tej poli-
 tyki jest Mieczysław Rakowski,
 wieloletnia podpora względnie
 liberalnego skrzydła polskiej
 biurokracji

Jako wicepremier, Rakowski
 był głównym negocjatorem, ro-
 zmawiającym z Lechem
 Włóczęgą przywódcą Solidarności
 w dniach jej chwwały Po wpro-
 wadzeniu stanu wojennego, Ra-
 kowski i jego sojusznicy zorga-
 nizowali program wprowadzania,
 krok za krokiem, normalizacji
 Obejmowało to pewien dia-
 log z Kościołem, amnestię dla
 więźniów politycznych i stara-
 nia, by stworzyć atmosferę po-
 jednania z polskim społeczeń-
 stwem Dalszym celem było przy-
 wrocenie normalnych stosun-
 ków z rządami Zachodniej Eu-
 ropy i Stanów Zjednoczonych,
 które zerwały kontakty i zawie-
 siły bardzo potrzebną pomoc
 gospodarczą, na znak potępie-
 nia zamachu z 1981 roku

W staraniach tych Rakowski-
 mu — a czasem i generałowi
 — przeciwstawiali się zwolenni-
 cy twardego kursu, ulokowani
 w partii i w rządzie Ludzie ci,
 znani jako „twardogłowi”,
 albo partyjni „beton”, wyroz-
 nia nie tyle ideologiczna ortodo-
 ksja, ile zespół poglądów na
 właściwą rolę aparatu bezpie-
 czeństwa, na reformę gospodar-
 czą i na Żydów — choć Żydów

w Polsce prawie wcale już nie
 zostało Zajmują w tych spra-
 wach stanowisko, jakiego moż-
 na się spodziewać Są za wzmoc-
 nieniem policyjnej kontroli, za-
 ostrzeniem cenzury i ogranicze-
 niem kontaktów z Zachodem
 A także, co najmniej nie odu-
 nają się od swoich antysemit-
 kich zwolenników, jednocześnie
 przedstawiając siebie jako pol-
 skich nacjonalistów i realistycz-
 nych ludzi partii, lojalnych wo-
 bec Związku Sowieckiego

W kraju, gdzie tak wiele zale-
 ży od tego jak Moskwa ocenia
 wydarzenia w Polsce, kwestią
 podstawową dla Jaruzelskiego
 było to, która z dwu tendencji w
 polskiej partii i rządzie bardziej
 odpowiada sowieckim przywó-
 com Tutaj — mimo konserwa-
 tywnych gustów starych ludzi
 na Kremlu — można jedynie
 stwierdzić z jakimś stopniem pe-
 wności, że Rosjanie utrzymali
 linie łączności z obu obozami i
 obu im patronują Skutkiem te-
 go, kiedy Jaruzelski przyjął pro-
 gram Rakowskiego, miał powo-
 dy sądzić, że w Moskwie zapalo-
 no zielone, albo przynajmniej
 pomarańczowe światła

I, jeszcze niewiele ponad mie-
 siąc temu, robił postępy W kra-
 ju, dysydenci Solidarności, z
 przywódcami wypuszczonymi z
 więzienia, mieli trudności z mo-
 bilizowaniem ludzi wokół jasno
 określonego problemu Apele o
 masowe demonstracje nie odno-
 siły skutku, nie było strajków w
 wielkich fabrykach, gornicy wy-
 dobywali więcej węgla niż kie-
 dykolwiek przedtem Za granicę
 rządy zachodnie czyniły letnie a-
 wanse i wznowiały oficjalne
 kontakty Prezydent Reagan o-
 głosił zniesienie niektórych san-
 kcji

Ludzie generała roz-
 powszechniali pogląd, że ma on
 nadzieję na skierowanie się w
 stronę modelu węgierskiego,
 najswobodniejszego i gospodar-
 czo najbardziej na Zachow zo-
 rientowanego z systemem so-
 wieckiego bloku, i wiadomości
 te wyraźnie odnosiły jakiś sku-
 tek Poczyniono nawet pewne
 probne kroki w tym kierunku —

na przykład probowano wpro-
 wadzić trochę nieco demokra-
 tycznego pluralizmu w partii i
 zachęcano do tworzenia mgliste-
 cie określonych samorządów ro-
 botniczych w fabrykach

Nastroj niemal beztroski

Latem i wczesną jesienią w
 Warszawie bywały chwile, kiedy
 nastroj wydawał się niemal bez-
 troski Nie widziało się ZOMO
 Tłumy, uczestniczące w religij-
 nych ceremoniach, unosily w
 gorę dłonie w znaku Solidarno-
 ści V, znaku dumy i upartej wiary
 w sprawę Młodzi wychodzi-
 li wieczorami, widywało się ich
 czasem, jak malowali znaki na
 murach — kotwicę, symbol o-
 poru Warszawy przeciw hitlero-
 wcom w czasie wojny, z literą S
 symbolizującą Solidarność

W całym kraju ludzie, zarow-
 no mężczyźni jak kobiety, kol-
 portowali setki nielegalnie wy-
 dawanych książek i czasopism,
 napędzających podziemną kul-
 turę Mówiono, że tą tajną robo-
 tą zajmuje się 350 tysięcy ludzi

Z podziemnych drukarni
 płynęły książki zakazane, książ-
 ki które kiedyś były zakazane i
 książki pewno nawet do przyje-
 cia dla władzy, w tempie szyb-
 szym niż tytuły ukazujące się w
 wydawnictwach państwowych

Wydawało się, że kolejki pod
 sklepami stały się krótsze, rzą-
 dowi udało się wypelnić część
 polek Sztynne obyczaje wier-
 nych partyjniaków były w od-
 wrocie na całym froncie, w ki-
 nie nagosc stała się powszednia
 Mnożyły się festiwale muzycz-
 ne — przypuszczalnie po to, by
 odciągnąć młodzież od polity-
 ki Do pewnego stopnia przynaj-
 mniej, reżim liczył się z opinią
 publiczną Nie można było po-
 wiedzieć, że rośnie liczba ludzi
 będących za rządem, ale zwo-

Ciąg dalszy na następnej stronie

ciąg dalszy ze strony poprzedniej

lennicy Jaruzelskiego mogli słusznie twierdzić, że rosnie liczba ludzi, którzy nie są już tak mocno przeciw rządowi

A potem przyszło morderstwo...

A potem przyszło morderstwo ojca Jerzego Popiełuszki

Nocą, w piątek 19 października drobny, 37letni ksiądz wracał do Warszawy z Bydgoszczy, odległej o 150 mil, gdzie wygłosił swe, jak zwykle lekko tylko zawołane kazanie, będące wyznaniem wiary w Solidarność. Jak podały potem źródła rządowe i kościelne, trzech funkcjonariusze służby bezpieczeństwa zatrzymali ojca Popiełuszkę i jego kierowcę Księdza pobito, związano i wrzucono do bagażnika nie oznaczonego policyjnego samochodu. Jego kierowcę skuto w kajdanki. Kiedy porywacze odjeżdżali ze swymi ofiarami, kierowca wytoczył się z pędzącego samochodu i uciekł. Jedenastego dnia później, działając na podstawie informacji kierowcy, władze znalazły w zbiorniku wodnym ciało ojca Popiełuszki. Trzej oficerowie bezpieczeństwa zostali aresztowani — jak podaje rząd, przyznali się do porwania księdza, uduszenia go i wrzucenia go do wody.

Morderstwo pogrzyżyło kraj w żalobie. Współdziałanie tajnej policji wywołało dreszcze w partii i w rządzie. Najwyraźniej, w samym centrum władzy w Polsce, w ministerstwie spraw wewnętrznych pojawiła się nowa opozycja o nieokreślonym charakterze i zasięgu. W kręgu najbliższych doradców generała — było to jasne — zniszczone zostały nadzieje na nieprzerwany proces normalizacji. Oficjalna reakcja była taka, że ostatecznym celem spiskowców planujących mord był rząd z jego polityką liberalizacji, a większość Polaków zaakceptowała ten pogląd.

Zabijając księdza, który miał otwarcie i miał szeroką popularność, spiskowcy — według źródeł bliskich generała — spodziewali się wywołać w kraju zamieszki. Mieli rzekomo liczyć na rozruchy i na ostrą reakcję rządu. Nowe wrzenie wykoleiłoby program Jaruzelskiego i dałoby przewagę zwolennikom twardej linii, którzy dotychczas się czuli. Sądzi się, że niektórzy z nich mają sieć starych towarzyszy, sięgającą głęboko w aparat bezpieczeństwa. Na czele ministerstwa spraw wewnętrznych, które kieruje tajną policją, stoi gen. Czesław Kiszczak, bliski przyjaciel Jaruzelskiego z wojska, lecz jest tajemnicą Poliszynela, że nie był on w stanie narzucić pełnej dyscypliny tej rozdętej maszynie policyjnej, liczącej, jak się szacuje, 200 tysięcy agentów.

Dokuczliwym dla Jaruzelskiego czynnikiem jest fakt, że ojciec Popiełuszko był obecny duchem, jeśli nie z nazwiska, w czasie spotkania generała z sowieckim przywódcą Konstantinem Czernienką w Moskwie, w maju tego roku. Polskie źródła partyjne podają, że Czernienko uskarżał się na poziom gotowości bojowej polskiej armii, na brak młodych kandydatów w

polskiej partii na pobliżność wobec — jak to Rosjanie widzą — politycznej działalności Kościoła.

Ta ostatnia pretensja wyraźnie obejmowała problem ojca Popiełuszki. Ksiądz zdobył pełnych oddania zwolenników kazaniem, które wygłaszał w warszawskiej parafii w każdą ostatnią niedzielę miesiąca. Ogłaszane jako msze za ojczyznę, nabożeństwa te były początkowo poświęcone więzniom politycznym. Każdego miesiąca tłumy były coraz większe. Mówiąc łagodnym, niespiesznym głosem, posługując symbolami i dwuznacznikami, ksiądz domagał się dalszego poparcia dla walki Solidarności o utrzymanie się przy życiu.

Donos w "Izwestiach"

Pracował wśród górników i hutników i służył jako ogniwo między nimi a intelektualistami. W pewnym momencie, władze oskarżyły go o przechowywanie w domu broń. *Izwestia*, sowiecka gazeta rządowa, oskarżyła go o antysocjalistyczną i antysowiecką działalność.

Po powrocie z Moskwy, Jaruzelski musiał się zająć karaniem Kościoła bo w prasie zaczęły się pojawiać coraz ostrzejsze ataki na Kościół. Źródła rządowe stwierdzają dziś z naciskiem, że nigdy nie było zamiaru odebrania Kościołowi takich wcześniej poczynionych ustępstw jak prawo do nadawania mszy przez radio i do popierania grup młodzieżowych i społecznych. Ale funkcjonariusze ci przyznają, że zmierzali do ograniczenia polityki na ambonie. Wczesną jesienią, gazetowe artykuły zaczęły sprawić wrażenie dyrygowanej kampanii. Niektóre atakowały ojca Popiełuszkę.

Czy te gazetowe artykuły wystarczyły, by doprowadzić trzech członków policji bezpieczeństwa — dwu poruczników i kapitana — do tego by wzięli na siebie uwolnienie kraju od niewygodnego księdza? Trudno byłoby znaleźć wielu Polaków, zwłaszcza wśród dysydentów, gotowych przyjąć tak proste wyjaśnienie. Ale władze, przedstawiając krajowi sprawę jako spisek przeciw rządowi, teraz grzęzną w swych rzekomych staraniach odkryć winnych.

Główny rzecznik rządu Jerzy Urban obiecywał, że śledztwo wykryje poduszycieli spisku, ale dotychczas mówi się, że trzech oskarżeni o zbrodnię mało w śledztwie wyjawili. Według jednego z wysokich urzędników rządowych, zachowują się z „pewną siebie arogancją”, co sugeruje, że opierają się o protektorów postawionych wysoko. Inny urzędnik określił sprawę jako „arcydzieło prowokacji”, plan pokrzywany przez szybkie aresztowanie trzech podejrzanych, z poszlakami wskazującymi w różnych kierunkach.

Nie jest to pierwsza śmierć w tajemniczych okolicznościach, która zgwałtowała opinię publiczną w ostatnim roku. Syn poetki dysydentki, 19letni Grzegorz Przemyski, zmarł na skutek

wewnętrznych obrazów, po przesłuchaniu na warszawskim komisariacie milicji, zaraz po zniesieniu stanu wojennego. Publiczne oburzenie doprowadziło do śledztwa i do dziwnego procesu. Oskarżyciel koncentrował swe ataki na zachodnich środkach masowego przekazu i na rodzinie zmarłego chłopca. Milicję uniewinniono.

Była też śmierć Piotra Bartoszczy, syna organizatora Solidarności. Wiejskie Ciało znalezione na polu blisko miejsca porwania ojca Popiełuszki. Władze twierdziły, że młody człowiek zaparkował samochód i błędził po pijanemu, aż wpadł w row irygacyjny i tam się utopił.

Poza tym, dysydenci udokumentowali pięć wypadków porwania, zastraszania i tortur w malowniczym, średniowiecznym mieście Toruniu. Jak podaje grupa obrony praw człowieka, utworzona po śmierci ojca Popiełuszki, przypadki te sugerują powiązania między porywaczami a policją. W każdym przypadku porwanym był działacz albo sympatyk Solidarności, a porywacze, choć w cywilnych ubraniach, nosili pistolety w kaburach pod pachą. Niektóre z ofiar stwierdzają, że porywacze podjeżdżali do milicyjnych garaży po benzynę, a ich rozmowy wskazywały, że są funkcjonariuszami służby bezpieczeństwa. W jednym z przypadków, ofiarę pobito i zostawiono bez przytomności na wysypisku śmieci, w kieszeni nieprzytomnego znaleziono kartkę z zapisanymi na niej słowami potępijącymi zarówno Solidarność, jak i „niekompetentną ekipę Jaruzelskiego”. Wszystkie pięć ofiar złożyły skargi, ale śledztwo umorzono „z braku dowodów”.

Wśród większości Polaków, zarówno dysydentów, jak i tych którzy uważają się za nie wmieszanych w politykę, opinie o takim bezprawiu wykazują tendencję do podziału na dwie szerokie kategorie. Niektórzy wierzą, że rząd naprawdę w pełni chce wyswietlić takie przypadki, aby uczynić zadość sprawiedliwości i zbudować sobie wiarygodność, lecz ze śledztwo i prokuratura są splecione politycznymi względami autorytarnego panstwa. Inni uważają proces za grę, od początku do końca.

Sprawa Popiełuszki nabrała szczególnego rezonansu z powodu miejsca, jakie zajął wśród ludzi i w Kościele. Trudno przecenić lojalność narodu polskiego wobec Kościoła. Na pogrzebie ojca Popiełuszki, Józef kardynał Glemp i Lech Wałęsa, stali ramie przy ramieniu. Przed jego grobem przewinęły się już miliony ludzi. Wydaje się pewne, że zostanie beatyfikowany jako męczennik.

Jaruzelskiemu i jego czołowym funkcjonariuszom potrzebne jest bardzo wyjaśnienie, kto obmyślił morderstwo i do niego pobudził. Jednocześnie, generał nie może sobie pozwolić na to, by przyczyniac się do dalszego niezadowolenia w aparacie policyjnym, na którym opiera się jego totalitarne panowanie.

ciąg dalszy na następnej stronie

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL 762-9523

Konta depozytowe	8%	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	7 1/2%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty ..	10%	
6-miesięczne certyfikaty ..	9 3/4%	rocznie
1-letnie certyfikaty	10%	rocznie
3-letnie certyfikaty	10 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty		
• Non-redeemable ...	11%	rocznie
RRSP i RHOSP	9 1/2%	rocznie
Pozyczki personalne	14 1/2%	rocznie
Hipoteki	14%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTO CZESNE (\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2:30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12:30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Jedn. Unii

Kongres Polonii Kanadyjskiej

OKRĘG TORONTO

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley Str
Tel 979-9634

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave
Tel 533-9471

Zostań właścicielem domu przy pomocy Credit Union

Fundusz kupna domu (RHOSP), który oferuje nasza Credit Union pozwala zaoszczędzić ponad \$10,000 00 wolnych od podatku

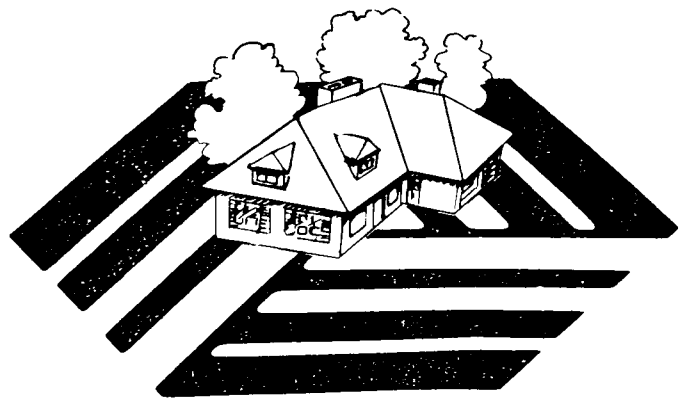
Informujemy ze:

- 1) rocznie można zainwestować w RHOSP do \$1,000 00 i odjąć tę kwotę od dochodu, który podlega podatkowi
- 2) efektem powyższego oszczędzania są odsetki - wolne od podatku

UWAGA!

Pieniądze zainwestowane w fundusz RHOSP łącznie z odsetkami - nie podlegają opodatkowaniu - jeżeli posłużą jako zadatek w momencie kupna domu

Ostateczny termin depozytu upływa z dniem 31 grudnia

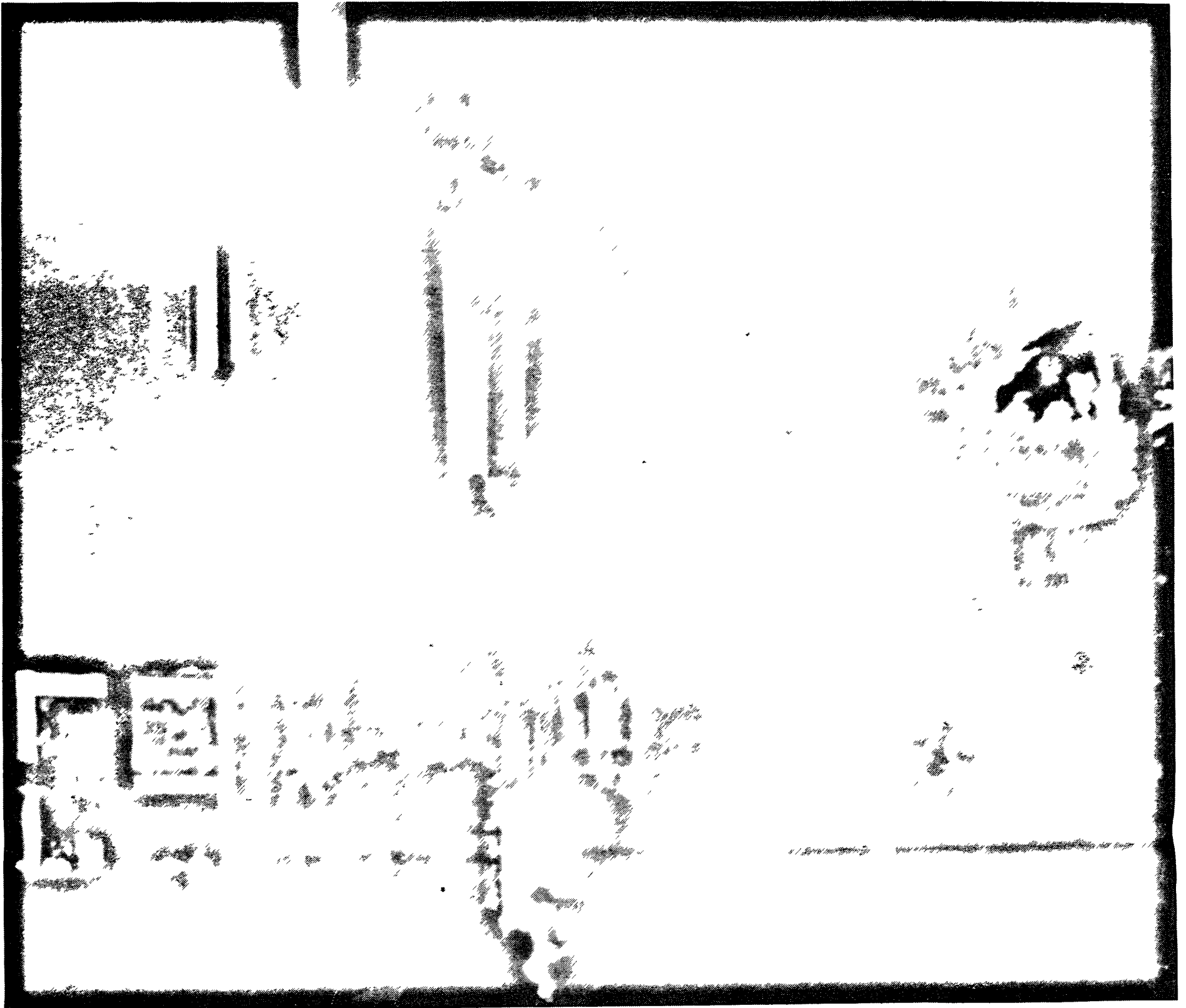
Przyjdź lub zadzwoń

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor Str W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

Pogrzeb ks. Jerzego Popiełuszki, zamordowanego przez oficerów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych PRL

Ciąg dalszy ze strony poprzedniej

Podczas gdy generał boryka się z tym dylematem, dalej narastają polityczne konsekwencje męczeństwa ojca Popiełuszki. Głęboki szok, wywołany tym wydarzeniem, na nowo ożywił ruch skupiony wokół postrzępionych sztandarów Solidarności Latem, w roli moderatorów politycznego konfliktu, wysi dostojnicy polskiego Kościoła, dystansowali się — tak się wydawało — od niektórych zagrożeń bojowników Solidarności.

Ale teraz ogniwa, łączące Kościół i Solidarność, zostały wykute na nowo

Niepokój w rządzie

Wszystko to jeszcze bardziej napawa rząd niepokojem. W słowach, rząd podkreśla niebezpieczeństwa wynikające z ekstremizmu twardogłowych, ale większość publicznych czynów rządu to klapsy, wymierzane nowym komitetem obrony

praw człowieka, organizowanym przez sympatyków Solidarności, dla obserwowania policyjnych ekscesów i informowania o nich Organizatorów ostrzegano, że grozi im więzienie, jeśli się będą upierać przy tej działalności. Korespondentów zachodnich w Polsce ostrzeżono, że grożą im kary za udział w konferencjach prasowych, organizowanych przez takie grupy.

Także i to wielu Polaków tłumaczy na dwa sposoby. Według jednego poglądu publiczne potępienie dysydentów to obowiązkowa reakcja władz, mająca zmieścić sowieckich przywódców i zapobiec możliwości ponownego wystąpienia działalności solidarnościowej i organizatorskiej pracy Solidarności. Rządowe ataki na komitety praw człowieka są według tego poglądu, niezbędnym wstępem do ciężkiej pracy, którą trzeba będzie podjąć prywatnie, do pracy nad czystką wśród twardogłowych, która może się dokonać na zebraniach partyjnych w niedalekiej przyszłości.

Drugi pogląd jest znacznie bardziej cyniczny. Strajki robotników w przemyśle prawie wy-

gasły — tak się rozumuje — więc władza o wiele bardziej boi się buntu we własnych szeregach niż tego, co pozostało z organizacji Solidarności. Dlatego kierownictwo Jaruzelskiego uderza w kierunku najmniejszego oporu.

Spadnie trochę głów

Partia poleciła przedyskutowanie sprawy Popiełuszki na plenum KC, które ma się odbyć wkrótce. Mówi się, że Jaruzelski może wykorzystać tę okazję, by wskazać odpowiedzialnych i wyciągnąć niezbędne konsekwencje, i że spadnie trochę głów. Lecz to tylko prowadzi do dalszych pytań. Zwążywszy zależność Jaruzelskiego od aparatu bezpieczeństwa wewnętrznego, na którym polega — oraz biorąc pod uwagę oznaki pewnej sympatii Moskwy dla niektórych członków polskiego bloku twardogłowych — czy

można się spodziewać, że czystka jaką zarządzi Jaruzelski sięgnie dostatecznie wysoko, by przekonać publiczność o jego dobrej wierze? A jeśli nie, to czy pośredki wystarczą by zabezpieczyć drobne osiągnięcia w zdobywaniu społecznego zaufania, które uzyskał w połowie tego roku dzięki amnestii?

Martwy punkt

Ostatnio przy kolacji w Warszawie, w dyskusji o tym, czy Jaruzelski przejdzie do historii Polski jako janczar czy jako Wallenrod jeden z gości który przyznał, że serdecznie nie znosi generała, zauważył, że wszystko to jest interesujące, lecz nie ma nic do rzeczy. Pytanie, które implikuje dyskusja, to to, czy Jaruzelski jest człowiekiem, który broniłby interesów Polski, czy też politykiem gotowym skłonić głowę przed dyktatem sowieckich panów. „Ale to”, powiedział gość, „zakłada że w Polsce możliwe jest zwycięstwo albo klęska, podczas gdy mamy tylko pata - martwy punkt”.

„Wiadomo jak się to skończy”

„Wiem jak się to skończy i wszyscy to wiedzą,” kontynuował. Wzrąm się za niektórymi winnymi w policji, ale nie za wszystkimi, bo nie mogą Społeczeństwo stanie się jeszcze bardziej wyobcowane od reżimu, bo nie będzie miało siły by uczynić cokolwiek definitywnego.

Generał wygra w partii, na dziś. Ale kto wygrywa w partii, nie może wygrać w narodzie. Może nawet ustąpi jako sekretarz bo Sowici na lubią wojskowych na szczycie. Ale zatrzyma kontrolę przynajmniej do czasu następnej prowokacji. Kto się obraca?

Kobieta, która zna Jaruzelskiego od lat była dlań łaskawsza. Janczar czy Wallenrod? To pytań dla historyków, którym się będą zajmować przez następne lata.

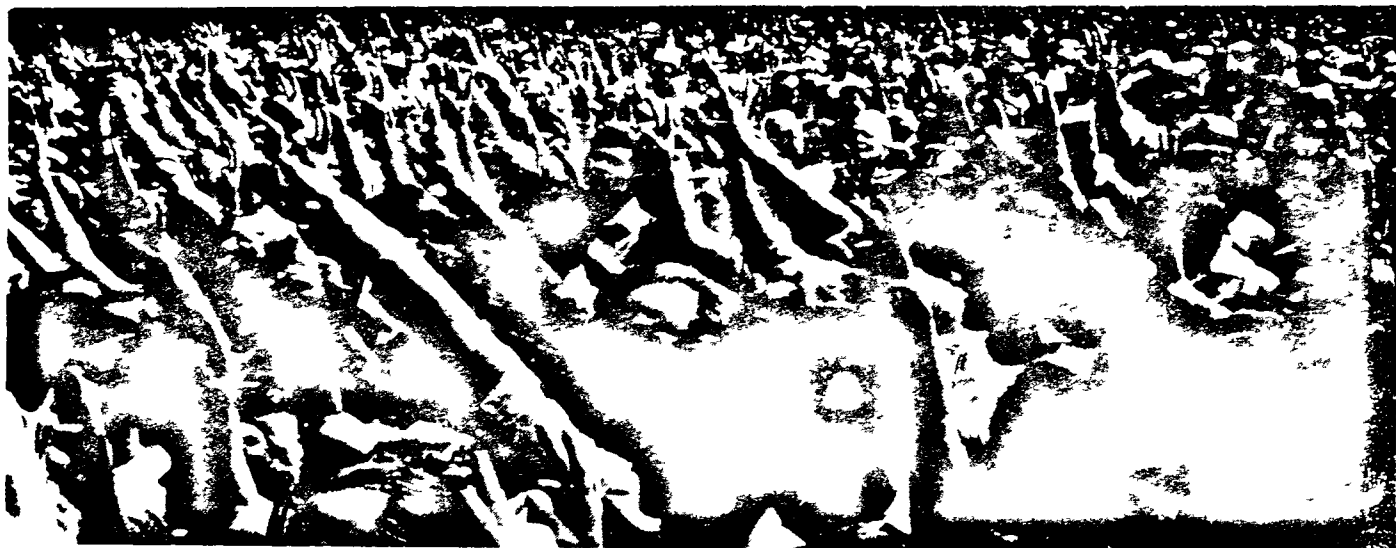
Było to tłumaczenie tekstu, który się ukazał w ostatnich dniach w *The New York Times Magazine*.

POTEŻNY TRUP PARTII

TEKST NADEŚLANY Z POLSKI

Partia jest trupem - nie ożywia jej już żadna ideologia.

Za szyldem PZPR kryje się dyktatura aparatu zniewolenia kadry aparaczykowskiej, esbeckiej i oficerskiej.

Oto tekst przysłany z Polski na Zachód
PO ŚMIERCI

KS JERZEGO POPIELUSZKI

Po owym wielkim wstrząsie, po tych narodowych rekolekcjach, którymi dla Polaków było porwanie, odnalezienie zwłok i pogrzeb księdza Jerzego - gdy padły już wielkie, dostojne i bolesne słowa, czas na chwilę chłodnej refleksji.

Dramat tej śmierci pozostanie w narodzie polskim już na zawsze ale o tle, o następstwach tej tragedii, trzeba mówić już teraz - na chłodno i z rozważą Pasterzowi robotniczego Zoliborza nie grozi już nic. Przyjął swą palmę męczeństwa i do końca wypełnił obowiązki kapłana.

Nam jednak grozi wszystko. Wszystko nas czeka, wszystko jest w stanie spełnienia się, choć nikt nie wie, kiedy się spełni do końca. Taka jest historia.

Chciałbym więc przedstawić własne refleksje na temat okoliczności dramatu. Wszystkich bowiem nieustannie trapi to, że społeczeństwo nie wie, kto stał za umundurowanymi ministerialnymi killermi i dlaczego tak drastyczne polecenie wydał Totaz mam poważne wątpliwości - czy kiedykolwiek - a jeśli tak, to za jak długie lata - dowiemy się prawdy. Jednakże uważam - że nie to jest najważniejsze - bowiem gdy w roku 1984 rozkaz taki wydał jakiś towarzysz Iks czy Ygrek - to w roku 1985 mogłby go wydać jakikolwiek inny, stojący obecnie na czubku - albo niedaleko od czubka władzy. Oczywiście, ten mord miał jakiś cel uboczny, nazwijmy go umownie - wewnątrzpartyjny. Ale pamiętajmy, że w pierwszym rzędzie, był to świadomy i do ostatnich granic cyniczny akt terroru wobec społeczeństwa.

On po prostu należy do tych konsekwencji, które niejako określają partię. Wprawdzie archaiczna teoria Marksa, że byt określa świadomość, już się dawno i wielokrotnie skompromitowała, ale w partii, jako poniekąd bycie utworzonym przez świadomość, w tym wypadku ludzi bezwzględnie spragnionych władzy, działa nadal.

Cena jest terror

Byt partii jest zagrożony. Trzeba tego bytu, czyli własnej władzy, obojętnie w jakim skromnym im przydzielonej wymiarze, strzec i w jego obronie płacić każdą cenę. A gdy buntuje się społeczeństwo, wówczas tą ceną jest terror.

Gdy zaś łagodniejsze środki zawodzą, trzeba się uciec do ostatecznych, do mordów kapturowych, ale z wyraźnym wskazaniem, choć nie karalnym sprawcą.

Dywagacje więc, czy to Milewski, Olszowski - czy jeszcze ktoś inny, czy z poduszczenia ambasady ZSRR - tego złowrobnego panstewka w panstwie, tego czerwonego Molocha w kraju Polaków, czy z własnej inicjatywy, są dość nieporadnymi próbami personalnego charakterystowania partii. Bo partia po prostu jest, jaka jest. Byt zagrożony, to byt który się mści, kto-

ry rozdaje ciosy, nie zawsze - na przykład z wyjątkiem Bartoszcze i kilku innych działaczy - wymierzane na oslep.

Czy oznacza to jakąś potężną, ustabilizowaną sytuację w partii? Wręcz przeciwnie. Stopień strachu i stopień mściwości świadczą dowodnie o słabości PZPR. Po- wiem więcej. Uważam, że kilkanaście miesięcy Solidarności dokonało tego - czego się niektorzy z przywódców domagali, pr-

zeprowadzona wówczas antypartyjna propaganda, przyspieszyła dawniej już zapoczątkowaną erozję.

Partia rozsypała się, jak domek z kart. Czyli, że w grudniu 1091 roku, przegrały obie strony, w tej dotychczas niemal bezkrwawej wojnie domowej Polaków.

Solidarnosc zesłała do podziemia. Trup pezetpeeru rozsiadł się na swych służbach bezpieczeństwa i na wojsku.

Trup umarł. Niech żyje trup!

Mozna zarzucić temu rozumowaniu, że opiera się na zupełnie fikcyjnych przesłankach, że jest z rodzaju wishful thinking, bo jednak ten trup nie tylko żyje, ale i ukazuje pazury. Otoż sądzę, że jestem w stanie uzasadnić swe twierdzenie, pod warunkiem, że ewentualny mój polemista przyjmie jedno podstawowe założenie: partia jest organizmem żywym tak długo, jak długo podbudowuje ją w sposób istotny ideologia. Proszę mi dzisiaj wskazać, jakiegokolwiek ideologa w PZPR, dziś, u schyłku roku 84, w trzecią rocznicę ogłoszenia wojny jaruzelskiej. Nie istnieje żaden w zakresie ogólnym.

W zewnątrz-politycznym, pozorują schematy czarnobiałe, dla świata przeora- nego zmiennymi granicami, a na rynek wewnętrzny ma ta partia nie więcej, niż na kartki żywnościowe - po kilka deko ochłapów z Marksa, Lenina i innych ojcow rewolucji. I piszę to nie jako marksista nawrócony. Tym w gruncie rzeczy znacznie łatwiej, ale jako ktoś, kto nawet nie zdążył przezyc młodzieńczych złudzeń.

W tym więc sensie, postawy ideowej, a nie tylko doraznej, faktycznej i konstytucyjnie prosowieckiej, rozumiem trupa partii.

Poza tym jednak, zgodnie z moim wy-koncypanym z gory polemistą, uważam że ten trup funkcjonuje i przedstawia sobą niełatwą do przecenienia potęgę. Trup bowiem spłodził potężny aparat zniewolenia i ten egzystuje, a nawet w okresie Solidarności zdołał się wzmocnić i dodatkowo stworzył jedność z wojskiem.

Żołnierz obroncą partii

Proszę bowiem pamiętać, że Ludowe Wojsko Polskie to coś zupełnie innego, niż przedwojenne i wojenne, na Zachodzie oraz w krajowym podziemiu wojsko polskie. Stary, prymitywny dowcip żołnierski, pytanie *Co je żołnierz?* kazał odpowiadać *Żołnierz je obrońcą ojczyzny.* Dzisiaj żołnierz jest przede wszystkim obrońcą partii, a jeśli już ojczyzny, to wyłącznie ze Związkiem Radzieckim na czele.

Byłby czas najwyższy, by wyzbyć się naiwności i malowanych złudzeń ułasko- patriotycznych. Żołnierz był i jest i będzie

zawsze zbrojnym ramieniem machnicy, kierowanej przez dowódców. Żołnierz ten, pszennoziemniaczany, ostrzyżony chłopak polski, może - i niewątpliwie jest w większości przypadków - patriotą

Zabili go wojskowi

i demokratą, nie znosi Ruskich i swych za- paratyzowanych przełożonych. Ale jest już tylko znikomą srubką maszyny, która działa według na gorze ustalanych za- łożeń.

Gdyby nie Ludowe Wojsko Polskie, wprowadzenie stanu wojennego nie byłoby tak łatwe.

I dziś, gdy nie wiemy, kto naprawdę stał za mordercami księdza Popieluszki, wiemy za to z pewnością jedno - zabili go ludzie o stopniach wojskowych i pochodzący z kadry oficerskiej Ludowego Wojska Polskiego.

Kiszczak został intronizowany w MSW właśnie po to, by jeszcze znacznie zespolić aparat wojskowy z policyjnym, a czterdziści lat wychowania socjalistycznego przyniosły widome rezultaty. Dawni oficerowie, o ile nie zostali zgnojeni w więzie-

ciąg dalszy na następnej stronie

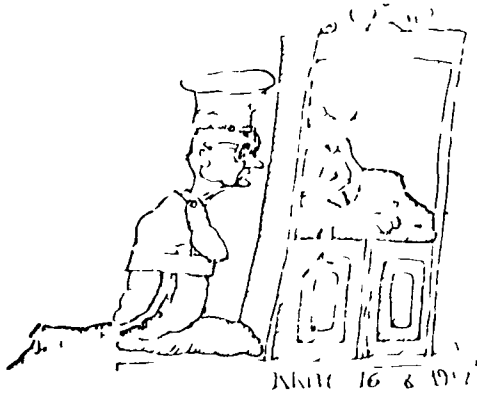

Ciąg dalszy ze strony poprzedniej

Trup partii potężny i groźny

niach i to nie bezpieki, ale właśnie wojskowego kontrwywiadu, po prostu powymierali lub są na rentach i emeryturach Władze PRL zadbały, by uformować zupełnie nową warstwę społeczną, kadrę oficerską. Więc gdy rozsypana się partia, jej trupa Ludowe Wojsko Polskie wsadziło na swe transportery i transportuje ku świetlanej przyszłości jedynowładztwa, już nie partii, ale **kadr aparaczkowskiej, esbeckiej, oficerskiej**

Dlatego nie ma się co cieszyć ze śmierci pezetpeeru. Trup zabalsamowany jest nadal potężny i groźny, umocniony technicznie na całym swym aparacie, który jedynie — w stworzonym przez partię państwie — funkcjonuje dość sprawnie.

Ale z takiego wniosku wyprowadzić trzeba, niezbędnie, podstawowe pytanie — czy taki układ może funkcjonować bez zakłóceń? To znaczy, bez wewnętrznych konfliktów. Czy, na przykład, kadra ofi-

Strach umacnia jedność władzy

cerska nie zechce sięgnąć po władzę, którą ma w swych rękach SB i cała reszta resortu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Oczywiście, konflikt taki jest możliwy, ale za nadto nie liczyłbym na jego uzewnętrznienie się obecnie, w sytuacji buntu społecznego, choć pozornie usmierzonego, ale w istocie istniejącego we wszystkich dziedzinach życia i we wszystkich zakątkach kraju.

Strach umacnia jedność w gronie władców, a jak wielki jest ten strach, tego świadectwem jest męczennictwo księdza Jerzego

Ponadto, wskazywałem już na stałe przenikanie się przedstawicieli wojska z kadrami pozostałych grup. Granice ich uległy znacznemu zatarciu. Generałowie zostają wojewodami, kierownikami resortów SB, lub nadal siedzą nie tylko w honorach, co w swych luksusowych osiedlach wyłączonych.

Dlatego nieustannie pogłoski o rozdzieleniu w PZPR, o partyjnym betonie i liberałach, wydają mi się szeptaną odgórnie propagandą. Może Olszowski z Milewskim zabraliby się do nas brutalniej, niż Jaruzelski z Kiszczakiem, ale nie jest to pewne, a ponadto nie bardzo wierzę obecnie w jakąś pałacową rewolucję. Przykład zresztą idzie z góry i kukła Czernienki, wyniesiona przez kremlowskie, starożytne kuranty na miejsce kukły Andropowa, który przez całe miesiące żył — nie żyjąc, sama też nie żyje żyjąc. Nie jest to dyktator starego stylu, samodzierżca typu Stalina, ale tylko symbol, za którym kryje się **dyk atura aparatu w jego trzech podstawowych częściach składowych**.

Beton, o ile naprawdę w PRL istnieje, jest za słaby, by na jakikolwiek samodzielny ruch sobie pozwolić. Czekaj Spoziera ku wschodowi, bo może w tej jutrzence przyszłości pojawi się znowu jakiś samodzierżca i powoła ich, a może nawet groteskową kukielkę Mijała. A więc tchnie iskrę życia w trupa.

Na razie jednak polski Frankenstein leży w laboratorium i nie ma komu tchnąć iskrę pozornego chociażby życia.

Powracając do poprzednio podjętych rozważań, chciałbym przypomnieć, że za rysowałem w nich wizję obecnego PRL ja

II.

ko państwa całkowicie wasalnego, rządzonego przez trupa partii, dzwiganego niczym pierwszomajowy transparent, przez maszynę stworzoną jeszcze za życia PZPR.

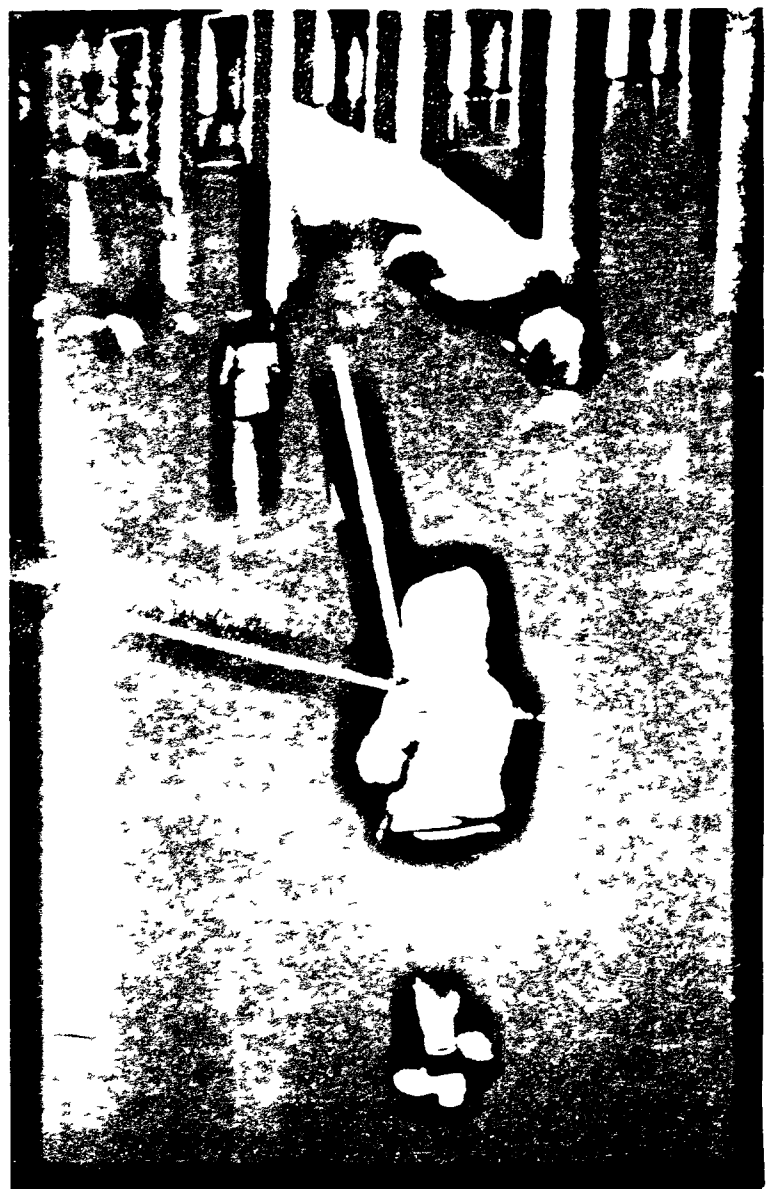
Sztandar podległości Sowietom

Składa się ona z trzech zasadniczych elementów: służbterroru wojska i cywilnych aparaczków. Podkreślałem jednocześnie stałe przenikanie się pomiędzy tymi grupami.

Po co w takim razie ten trup?

Pytanie naiwne. Sowietyzm potrzebuje nieustannie firmy, musi się legitymować, musi iść ku świetlanej przyszłości i pod sztandarami. Trup jest sztandarem i legitymacją, przede wszystkim podległości Związkowi Sowieckiemu. A że i tam rządzi trup, to nie ma realnego znaczenia.

Trup także scala rozbieżne interesy grup aparatu, natomiast w swej nieruchomości nie jest w stanie wychodzić poza chwilową stabilizację, nie może tworzyć żadnych nowych koncepcji, żadnych nowych jakości politycznych. Może tylko mobilizować środki na dodatkowe uzbrojenie, oczywiście kosztem i tak niezwykle niskiej stopy życiowej ludzi radzieckich.

Ekspansja terytorialna i status silniejszego, w statystycznej przymiarce uzbrojenia, to już cała niemal praktyka i zarazem teoria współczesnego sowietyzmu. Jak najwięcej posiąść i jak najwięcej zgnoić, zdaje się być ulubioną melodią starożytnych kurantów kremlowskich.

I znowu dopełniające wyjaśnienie. Poprzez status stagnacji nie rozumiem braku aktywności politycznej. Wiecznie skrzywiony Gromyko i jego ludzie, dwoją się i troją i będzie tak nadal. Stagnacja dotyczy modelu państwa w sowieckim ustroju. Jest ono z gruntu złe, urodziło się debilne, ale lęk trupa jest silniejszy niż wszelkie zdroworozsądkowe argumenty. Nie wolno niczego zmieniać, bo tylko debil może być powolnym wykonawcą wszelkich rozkazów i ukazów. Już lepiej zachwascić miliony hektarów przez kolchozy i sowchozy, a zboże sprowadzać od kapitalistów za złoto i inne surowce niż popuścić ludziom cokolwiek autonomii.

To nie dlatego upadła Solidarność, jako ruch oficjalny, że popełniała błędy.

Wszyscy dzisiejsi doktorzy, analizujący skrupulatnie objawy choroby, zapominają o jednym — pacjent był zdrowy i drobne schorzenia nie przekraczały miary kataru lub zapalenia okostnej, ale pacjent musiał umrzeć, ponieważ uderzył w najbolesniejszy punkt systemu, w którym miał życie — w totalną dezautonomizację społeczeństwa.

Niechże mądrzy po szkodzię lekarze zechcą o tym pamiętać.

SOLIDARNOŚĆ ŚMIERTELNE ZAGROŻENIE SYSTEMU

Solidarność nie mieściła się w systemie, była dlań zagrożeniem śmiertelnym. Stawka szła najwyższa albo — albo. W tej sytuacji prawdziwym błędem Solidarności było to, że podjęła walkę samobójczą. Tylko pytam tu wszystkich znakomitych diagnostyków: czy walki takiej nie należało jednak podejmować? Nawet za cenę najwyższą. Zwłaszcza — ze sa-

Ciąg dalszy na następnej stronie

Ciąg dalszy ze strony poprzedniej

mobójstwo miało wymiar symboliczny I-
dea Solidarności żyje nadal, natomiast
zmarł zwycięzca, z odniesionych ran

Przeciw PRL ale za Polską

I teraz trzeba się zastanowić, jak mają
dalej postępować Polacy z tym swoim,
czy raczej cudzym, żywym trupem

Założenie pierwsze, które przyjmuję
jako podstawowe w PRL musi nadal ist-
nieć **opór przeciwko PRL — ale za Polską**
Opór nie może więc przybierać form
nihilistycznych, opartych na zasadzie, że
im gorzej tym lepiej Opór jest wymierzo-
ny przeciwko złej, świadomie wadliwej
strukturze państwa, przeciwko jego apar-
atowi przemocy, przeciwko tym instytu-
cjom, które spełniają rolę antyspołecz-
ną

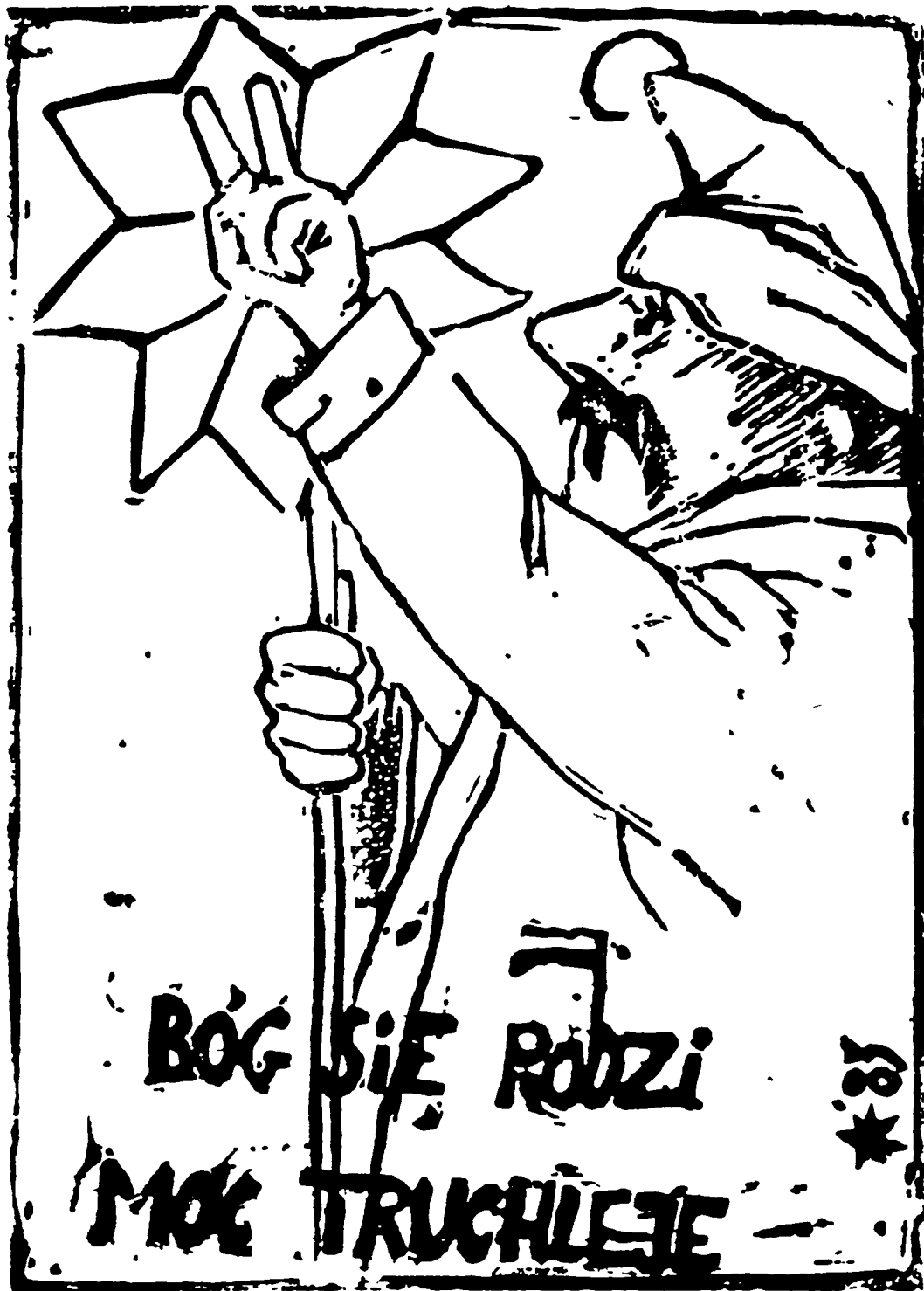
Ale już nie peerelowskie, a po prostu
polskie, jest nasze wspólne dobro społecz-
ne i te instytucje, które służą Polakom,
jak leczenie, szkolnictwo, a nawet po
części administracja terenowa, która ja-
kakolwiek jest dziś, stanowi i tak niezbe-
dny element funkcjonowania społeczeńst-
wa

To sprawa ogólnie jasna — choć w szcze-
gółach oczywiście wymagałoby bardzo
wnikliwych uściśleń, na które tu nie czas.
Ale ten podział na opór i na współpracę
z narzuconymi, obcymi społeczeństwu
strukturami władzy, wymaga określenia
podstawowej sprawy — czy jest możliwe
to, o co nawołuje od dłuższego czasu pry-
mas i za czym opowiada się cały chyba E-
piskopat, a także nieustannie postuluje
Wałęsa — czy jest więc możliwe, dziś za-
siadanie przy wspólnym stole z przedsta-
wicielami reżimu? Należy dobrze uswiado-
mic sobie, że żywy trup pezetpeeru, od
czasu ogłoszenia stanu wojennego aż po
dzien dzisiejszy, nie tylko takich rozmów
nie brał pod uwagę, ale się od nich odzeg-
nywał, gdy padały propozycje konkre-
tnych osób czy instytucji Propagandowi
dialektycy wymyślił już zresztą od same-
go początku wygodny parawan „konsul-
tacji społecznych”, nie troszcząc się wcale
o to, że społeczeństwo nie wie nic o ja-
kichkolwiek swoich reprezentantach w ta-
kim dialogu Oczywiście, można i nawet
należy przyjmować także alternatywę roz-
mów z reżimem Ale trzeba też nieustan-
nie pamiętać o dotychczasowej niewiary-
godności takowych Jak na ironię, reżim
Jaruzelskiego wciąż się na umowy sierp-
niowe powołuje, równocześnie konsek-
wentnie niszczyć to wszystko, co się z tych
umów, po częściowym wcieleniu w ży-
cie, ostało do dni obecnych

Rozmowa z reżimem musi mieć niezbe-
dnie zawsze wymiar szczegółowy, rzeczo-
wy i sprawdzalny Musi dotyczyć konkre-
tów na dzień jutrzejszy, a nie na mglistą
przyszłość Mistrzowie fałszerstwa będą
się bowiem starali zawsze nie spełniać te-
go — co jest im niewygodne, a od czego są
propagandowi dialektycy, by mgliste
przyrzeczenia nicować lub topic w Wis-
le Poza tym z kim należałoby zasiadać do
stołu? Być może Jaruzelski, jako przedsta-
wiciel najmocniejszego dziś elementu
przymierza reżimowego, wojska, ma
szanse przetrwać dłużej na swym stano-
wisku, niż jego migawkowi poprzednicy,
z Gierkiem włącznie

Ale to już sprawa wroźbitów, a nie mo-
ja Nadal bowiem twierdzą, że słabość par-
tii martwej, uniemożliwia dziś jakiegol-
wiek większe zmiany w ekipie Niezależnie
czy Związek Sowiecki, a to jest sprawa
podstawowa, krytycznie ocenia dorobek
generała po usmierceniu polskiej miacie-
zy, nie ma chyba lepszego kandydata w
chwili obecnej a co dopiero ekipy Jeśli
żywy trup rusza się i posuwa naprzód, to
jak już wskazałem dzięki transporterom
I nie sądzę aby to były głównie transpor-
tery ZOMO ALE Ludowego Wojska

Zasiadać do stołu trzeba więc i można,
ale z pełną świadomością możliwych kon-
sekwencji czy ich braku A równocześnie
potrzebne są maniestacje narodowej je-

dnosci i zarazem przeciwstawiające się re-
żimowi Jestem osobiscie za ogranicze-
niem do minimum niezbędnego tako-
wych, bowiem doświadczenie uczy, że są
atrakcją dla zagranicznych dziennikarzy i
dla nie wyzytych w biciu zomowców Jesli
nie doszło do palowania w związku z
pogrzebem księdza Jerzego, ani w kilka
dni potem, w związku z rocznicą odzys-
kania niepodległości, to stało się tak, po-
nieważ aparat przemocy otrzymał wyraź-
ne rozkazy i ocena reżimowa była negaty-
wna Nie znaczy to, że nie mogą się w każdej
chwili powtórzyć

Jeśli chodzi o zamordowanie ks. Popie-
łuszki to ocena reżimowa była negatyw-
na, ten akt terroru w momencie w
którym nastąpił był błędem Trzeba więc
było ponieść jego konsekwencje Ale przy
następnej okazji, jestem przekonany, pa-
łowanie zacznie się znowu A nieco ostat-
nio rozgłoszone więzienia, są przecież w
każdej chwili gotowe do przyjęcia nowych
transportów

Jestemy więc, w chwili obecnej, skaza-
ni na coś w rodzaju milczącego oporu O

wiele trudniejszego, niż opór zbiorowy,
kiedy kieruje nami nie własny umysł, ale
psychika tłumu Ten nasz opór ma charak-
ter codzienny, szary, uciążliwy, ale w mo-
im przekonaniu, jego skuteczność może
być stokrotnie większa niż atakowanie ka-
mieniami armatek wodnych

I takie, jak przypuszczam, było i jest
posmiertne przesłanie księdza Jerzego,
może nie pierwszego, ale pierwszego w
sensie społecznym i moralnym, męczennika
Solidarności Nie szukajmy łatwych
form w wystąpieniach tłumu Nie szukaj-
my uzasadnień w sloganach, ale we włas-
nym sercu i własnym sumieniu Ono nie da
się dialektycznie zakłamać i zawsze będzie
umiało wskazać granice uczciwości, a
przestrzec przed opłótkami kolaboracji

Jeśli zaś obawiamy się w tej walce sa-
motności, jeżeli przeraza nas brak opar-
cia, to pamiętajmy o Kościele, który prze-
żywszy w ostatnich dziesięcioleciach ogro-
mną odnowę, staje się oparciem dla wszy-
stkich ludzi, dzięki swej nauce społecznej
Nie chodzi o to, by kryć się w cieniu kru-
chty, ale o to, że nowe więzi społeczne

dojrzewają tam, gdzie im otwarto swobo-
dne pole działania

Doswiadczylismy wiele i wiele jeszcze
bez wątpliwości doswiadczymy Ale jest w
tym jednocześnie coś
wspaniałego Polska, niewielki gospodar-
czo zacofany kraj, położony na europejs-
kim rozdrożu, między Wschodem i Za-
chodem, buduje dziś i ma nadzieję, że bu-
dować będzie nadal, mądrą i jakże owoc-
ną dla przyszłości świata, zasadę non-vio-
lence, przeciwstawiając się przemocy nie
poprzez przemoc, ale przez mocne prag-
nienie wolności, przez konsekwencję i so-
lidarność Te solidarność ogólnoludzką, i
tę z białoczerwonym sztandarem A to
znaczy **ZA NASZĄ I WASZĄ WOL-
NOSĆ** Tak jak znaczyło za ojców i dziad-
ków, broniących Europy przed bolszewi-
cką nawałą i tak, jak znaczyło jeszcze da-
wniej, gdy Polacy podrywali się do boju
z potęgami europejskich policmajstrów
FELICJAN USCIOŁOWICZ
Tekst nadesłany na Zachod
z kraju

''K r o k p ł a c z e i

SPIEGEL *Panie Ljubimow, zanim jeszcze Pana przedstawienie "Zbrodnia i Kara" według Dostojewskiego rozpoczyna się, w pierwszej odśrodku widzowie oglądają ofiary mordu Raskolnikowa*

LJUBIMOW tak ludzie powinni najpierw zobaczyć martwych, aby nie zapomnieć, że na scenie stoi morderca i powinni pojąć, co znaczy, jeśli się podąży za szkodliwą teorią

SPIEGEL *Za którą teorią?*

LJUBIMOW Trzeba było przeżyć straszliwe czasy Stalina, aby to wszystko zrozumieć - kult silnej jednostki, mania Napoleona, idea nadczłowieka - któremu wszystko wolno - zdaje się być chorobą na którą cierpi cały świat

SPIEGEL *Pracował Pan nad tematem Raskolnikow już wielokrotnie w Budapeszcie, w Moskiewskim Teatrze Na Tagance, w Londynie Wiedniu Co Pana do tego skłaniało?*

LJUBIMOW Widzi Pan, u nas powieści Dostojewskiego wprowadzono do szkół dopiero w 1969 r., przedtem zachowywano się tak, jak gdyby ten pisarz nigdy nie istniał. Wtedy, jeden z moich przyjaciół, nauczyciel, przygotował zadanie szkolne, na temat Raskolnikowa 80-90% uczniów napisało potworne rzeczy "Raskolnikow nie jest winien, on jest bohaterem - to jest nowy człowiek, czynił słuszenie, szkoda, że go złapano". To było dokładnie przeciwstawne temu, co Dostojewski chciał pokazać. Kiedy jeden z uczniów napisał "że był to krzyk rozpaczny pisarza przeciwko mordercom" cała klasa odwróciła się od niego. Ten sposób odbierania twórczości Dostojewskiego był motywem dla moich inscenizacji. Wie Pan, Dostojewski był chłopskim filozofem i przy całym geniuszu bardzo religijnym człowiekiem. Bez religii jest w ogóle trudno go zrozumieć, dla aktora ateisty jest szczególnie ciężko wcielić się w postaci Dostojewskiego

SPIEGEL *Czy wszyscy w Pana Teatrze Na Tagance są wierzący?*

LJUBIMOW Jeśli człowiek nie zna biblii - na pewno nie zrozumie o co w ogóle Dostojewskiemu chodzi

SPIEGEL *Ma Pan na lancuszkę na szyi dwa krzyżyki i amulet*

LJUBIMOW to jest św. Jerzy, moją patron, jeden krzyżyk jest kościoła prawosławnego, a drugi mojego małego synka, który jest katolikiem. Noszę wszystkie przy sobie, aby to zjednoczyć, o czym marzy nieśmiały Papież

SPIEGEL *Św. Jerzy walczył ze smakiem - czy na Zachodzie widzi Pan jakiegos nowego smoka dla siebie?*

LJUBIMOW Tak jest wiele, w wielu skorach, Rosjanie mówią - losowi nie można uciec. Wicmy doskonale wszyscy, że optymistą jest zły poinformowany pesymista

Rok który spędziłem na Zachodzie, był ciężkim rokiem - tutaj jest zupełnie inne życie. Nie jestem już chłopcem, mam 67 lat, trudno się jest przystosować

SPIEGEL *W tym roku w lipcu został Pan pozbawiony obywatelstwa z powodu wrogiej aktywności przeciwko sowieckiemu państwu - parę miesięcy wcześniej w marcu został Pan pozbawiony stanowiska dyrektora Teatru Na Tagance, został Pan także usunięty z partii. Czy były to następstwa udzielonego przez Pana wywiadu w Londynie we wrześniu ub. roku magazynowi "Times"? Atakował Pan w tym wywiadzie politykę kulturalną Związku Sowieckiego - uważał Pan wtedy że nie pociągnie to za sobą żadnych konsekwencji?*

LJUBIMOW Zdumiewające jest, że ja już wcześniej udzielałem dużo ostrzejszych wywiadów, kiedy w 1977 r. byłem z moim teatrem w Paryżu, miałem wtedy duże nieprzyjemności ale nadal pracowałem. Bardzo zastrzyżło się po śmierci Wysockiego w 1980 r.

Jurij Ljubimow, przebywający na wygnaniu reżyser rosyjski, od 1964 r. kierował Teatrem Na Tagance, jednym z najpopularniejszych teatrów w Związku Sowieckim, z chęcią odwiedzanych przez wiele wycieczek także zagranicznych. Jego przenikliwe spojrzenie na doktrynerski stosunek do socjalistycznego realizmu często powodował konflikty z władzą. Od roku skazany na banicję, mieszka wraz z żoną Węgierką i synkiem na Zachodzie. Został pozbawiony sowieckiego obywatelstwa

SPIEGEL *Gwiazdy Teatru Na Tagance - który tak jako piosenkarz i poeta był idolem sowieckiej młodzieży*

LJUBIMOW Tak, - Osmieiliłem się - zrobić mi tak pogrzeb - na jaki zasłużyłem - a nie taki na jaki wyraził zgodę władza

SPIEGEL *Na czym polegała różnica?*

LJUBIMOW Twardowskiego, naczelnego redaktora czasopisma literackiego "Nowy Mir" pochowano zgodnie z obowiązującymi obrzędami. Wszyscy mówcy byli z góry przygotowani i wszystkie przemówienia skontrolowane. Moją przyjaciółką Sacharow przyglądał się smutno, a następnie zapytał mnie "no i co powiesz reżyserze, jak Ci się podoba ta inscenizacja?" To znaczy występowali ci ludzie, którzy spowodowali jego odejście, którzy szczerzyli przeciwko niemu, i którzy jego życie skrócili, to oni wylewali nad trumną krokodylczy Krokodyl pozerza i płacze

Pomoc szefa KGB Andropowa

SPIEGEL *A pogrzeb Wysockiego?*

LJUBIMOW Przyjaciele niesli go do grobu, mosła go cała Moskwa. Było to w czasie Olimpiady, dziesiątki tysięcy, jechali nie sctki, opuścili igrzyska i przyszyli na pogrzeb. Wszyscy w głębokim pokłonie myśleli o jego talentach i o jego nieustraszonosci

SPIEGEL *Trudności następowały dalej?*

LJUBIMOW Tak - w rocznicę śmierci Wysockiego chciałem wyrzycić wieczór jego pamięci. Zostało zabronione. Zadzwoiłem do ówczesnego szefa KGB Andropowa, aby go przekonać, że przedstawienia poświęconego Wysockiemu nie wolno zabraniać. To wywołało niesłychany odzwiek za granicą i może tylko zaszkodzić prestiżowi naszego kraju. Andropow dał się przekonać

SPIEGEL *Wystarczył po prostu telefon?*

LJUBIMOW Nie jest to niestety takie proste, że wystarczy podnieść słuchawkę i zadzwonić. Musiałem korzystać z bezpośredniego telefonu

SPIEGEL *Co to znaczy?*

LJUBIMOW Po prostu - istnieje sieć telefonów rządowych - w całym Związku Sowieckim może 300 numerów. Musiałem pojechać do mojego przyjaciela, który taki telefon posiadał. Pojechałem do Piotra Kapicy,

Ljubimow (w środku) z redaktorami Spiegla, przeprowadzającymi wywiad.

znanego fizyka, nauczyciela Sacharowa. Teraz mogę podać nazwisko Kapicy - ponieważ już nie żyje, to był cudowny człowiek. Kiedy zapytał "jak się Panu powodzi" - a ja odpowiedziałem "bardzo źle" - rzekł "Chciałby Pan do kogoś zadzwonić? Ja wychodzę na chwilę do laboratorium"

SPIEGEL *Czy to był Pana jedyny kontakt z Andropowem - późniejszym szefem państwa?*

LJUBIMOW Nie, los zetknął nas dwa razy. Przed 18 laty rozmawiałem z nim osobście, kiedy jeszcze był sekretarzem Komitetu Centralnego. Nie przyjąłem wtedy jego dzieci do mojego teatru, za co mi jako ojciec przyszedł podziękować. Nie chciałem, żeby jego dzieci były aktorami

SPIEGEL *Dlaczego ich Pan nie przyjął?*

LJUBIMOW Po prostu poradziłem im, żeby najpierw skończyli szkołę, następnie studia. Wszyscy chcą pracować w teatrze, może później przechodzi im ochota

SPIEGEL *Po sztuce poświęconej Wysockiemu miał Pan dalsze trudności szczególnie z przedstawicielem Borysa Godunowa. Premiera została odwołana*

LJUBIMOW Przygotowałem Borysa Godunowa jeszcze za życia Breżniewa. Kiedy Breżniew zmarł, biurokracja wykorzystała to i zaczęła wymyślać najrozmaitsze historie. Na przykład, że za postacią Godunowa kryje się Breżniew, że jest tym, który się za car i uznał, że zostały zawarte aluzje do Andropowa i tym podobne głupstwa. Oni kochają się w takich sprawach

SPIEGEL *Co wolno w sowieckim teatrze i jak funkcjonuje cenzura?*

LJUBIMOW W Rosji nie wolno nic - nawet tego, na co jest zwolnienie. Najpierw musisz mieć zwolnienie na

o d y l p o ż e r a ”

proby, obojętnie czy to jest Hamlet czy Borys Godunow
SPIEGEL *We własnym teatrze?*

LJUBIMOW Tak

SPIEGEL *Kazdy reżyser, czy tylko Pan Na Tagance?*

LJUBIMOW W każdym popularnym teatrze Kiedy już otrzymałem zezwolenie, rozpoczynam próby Jednak nie mogę ogłosić, kiedy będzie premiera

SPIEGEL *A jak wygląda sytuacja ze sztuką, która nie należy do repertuaru klasycznego?*

LJUBIMOW To jest najtrudniejsze, wtedy rozpoczynają się szykany jeśli przedstawiciele władzy czytali sztukę nie otrzymam zezwolenia na próby dokąd nie poskreslam, ewentualnie nie pozmieniam wybranych części tekstu Wtedy dopiero mogę rozpocząć próby Następnie przychodzi kontrolerzy na próbę celem przyjęcia sztuki, dzieje się to często sześć do siedmiu razy Stawiają oni kategoryczne żądania, co należy zmienić, co usunąć To wszystko musi być uwzględnione w przeciwnym razie nie otrzymam zezwolenia na wystawienie sztuki W końcu zostaje podpisane porozumienie pomiędzy przedstawicielem teatru i władz miejskich

SPIEGEL *Kim są ci ludzie, którzy decydują o "być albo nie być"?*

LJUBIMOW To jest cała machina Kiedy przed 20 laty rozpoczynałem swoją pracę było to osiem do dziesięciu osób przy ostatniej sztuce Borys Godunow było już 200 osób Kim są ci ludzie? Funkcjonariusze z Ministerstwa Kultury z Wydziału Kultury Urzędu Miasta władze partyjne Bardzo niechętnie wyrażano zgodę na dopuszczenie do takich komisji pisarzy i poetów

Bez przerwy mnie oszukiwano

SPIEGEL *W co najczęściej ingerowała cenzura w treść czy w formę?*

LJUBIMOW Wyszukiwali oni najrozmaitsze przyczyny, ale najczęściej ingerencja dotyczyła treści w ostatnim okresie na formę przymykano oko Bywają wręcz groteskowe przykłady, przypominam sobie "Operę za trzy grosze" w innym teatrze, tam skreślono bardzo ważną kwestię "najpierw zarcie, a następnie moralność" ponieważ w Związku Sowieckim z zynnością jest złe To jest tak samo, jak gdyby z Hamleta usunąć "być albo nie być" i zastąpić myśly zdecydowali się być, więc po co pytanie

SPIEGEL *Pana Hamlet z Wysockim w roli głównej był naj-nakomitszym przedstawieniem Na Tagance Czy były z tym problemy?*

LJUBIMOW Właściwie chciałem zrobić montaż Krolewskich Kronik Szekspira Na to nie otrzymałem zgody następnie rozpoczęły się problemy z Wysockim w roli Hamleta co to za księżyc z takim chrząpawym głosem? Odpowiedziałem, że wy oczywiście musicie wiedzieć lepiej przecież na co dzień obcuje z krolami i księżętami" Następnie nie podobały im się kostiumy "Dlaczego oni są tak dziwnie ubrani? Oni są ubrani współcześnie" Wysocki występował w czarnych aksamitnych spodniach i w czarnym pulawerze Na co odpowiedziałem "aksamit był zawsze, wełna owcza też była, bo owce też były zawsze"

SPIEGEL *Kiedy Andropow był jeszcze szefem KGB mógł Panu pomóc jako szef państwa w 1982 r przy wystawieniu Borysa Godunowa nie już nie mógł zrobić?*

LJUBIMOW W przypadku Wysockiego przekonałem go moją argumentacją, natomiast przy Borysie Godunowie nie byłem w stanie do niego dotrzeć Wprawdzie obiecał mi przyjąć, lecz na wyznaczenie terminu czekałem bezskutecznie

SPIEGEL *Kiedy Pan reżyserował w Londynie i udzie*

"Hamlet" z Wysockim w roli głównej

lit wywiadu magazynowi "Times", miał Pan jeszcze kontakt z Andropowem?

LJUBIMOW Tak, po tym wywiadzie napisałem do niego dwa listy, które niewątpliwie czytał i dał mi odpowiedź poprzez ludzi, których znałem Uważałem, że jeżeli człowiek ma inne zdanie może je wypowiedzieć, że jest to normalne zjawisko

SPIEGEL *I wkrótce potem zabroniono Panu powrotu do kraju? Jaka była przyczyna?*

LJUBIMOW Nie wróciłem w określonym terminie, a on zmarł

SPIEGEL *Andropow zmarł w lutym br a Pan miał wyznaczony termin powrotu jesienią ub roku*

LJUBIMOW Moją pracę w Londynie zakończyłem we wrześniu ub roku następnie złożyłem oficjalne podanie o urlop w związku z wystąpieniem u mnie nerwowej egzemii Do podania załączyłem zaświadczenie lekarskie

SPIEGEL *Na pobyt za granicą na czas nieogrami - czony?*

LJUBIMOW Nie, otrzymałem zezwolenie na pobyt w okresie leczenia Następnie miałem sygnały, że mogę wrócić i nadal pracować Czekałem jednak na wiadomość z Ministerstwa Kultury Wiadomość jaką otrzymałem było wykluczenie mnie z partii i zwolnienie z pracy Było to po śmierci Andropowa

SPIEGEL *Dlaczego?*

LJUBIMOW Wie Pan, Mołotow został przyjęty ponownie do partii, ja zostałem usunięty Myślę, że wszystko jest jasne Zmienił się kurs Teatru takiego jak Taganka nie potrzeba, ja też nie jestem potrzebny

SPIEGEL *Czy nie było naiwnością udzielanie w państwie kapitalistycznym wywiadu krytykującego reżim i naduzycia w Związku Sowieckim*

LJUBIMOW Dla artysty naiwność wcale nie jest złą cechą - muszę się bronić Przez 20 lat mogłem mój teatr prowadzić, 20 lat prowadziłem negocjacje z władzami Oszukiwano mnie bez przerwy, kopano mnie jak całą inteligencję rosyjską Następnie na stare lata wyrzucono mnie z mojej ojczyzny

SPIEGEL *Chciałby Pan powrócić do domu?*

LJUBIMOW Chętnie wróciłbym do mojego teatru Nie chcę jednak pracować w jakiejś oddalonej części kraju, którą mi wskaże władza

SPIEGEL *Dziękujemy Panu za rozmowę*

Der Spiegel - 15 X 1984

Tłum S Cech

Teatr na Tagance.

Z okazji świąt Bożego Narodzenia
jak również Nowego Roku serdeczne
życzenia Wielebnemu Duchowienstwu,
Siostronom Zakonnym, jak również swoim
Klientom i całej Polonii składa

RICHARD E. KULIS

ADWOKAT, NOTARIUSZ
2991A Bloor St W - Toronto, Ont Tel 231 - 0327

NAJSERDECZNIEJSZE

ZYCZENIA

WESOŁYCH ŚWIĄT

składa

Chester Smith, Q.C.
(CZESŁAW ŚMIECH)

ADWOKAT i NOTARIUSZ
TEL. 763-4366

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
swoim Klientom i całej Polonii składa

John F. STROŻ, Q.C.

2275 DUNDAS STR W, Toronto, Ont

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
swoim Klientom i całej Polonii składa

Danuta H.

RADOMSKI B A LL B
ADWOKAT — NOTARIUSZ

60 St Clair E, Suite 1004, Toronto
164 Princess St, Toronto

Konsultacje w godz 9 - 17 lub za uprzednim
telefonicznym porozumieniem się
964 - 3968 lub 366 - 3875

Władza płynnie jeź polskim francuskim hiszpańskim
Koresponduje z biurami adwokackimi w Polsce

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
swoim Klientom i całej Polonii składa

Peter ZINKO
PRAWNIK

1444 Queen Str W Toronto, Tel 531 - 1054

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
RADOSNYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
i SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
składa

J. DZIWIŃSKA, LL.M.

POLISH CONSULTING BUREAU — Tel 864-1182
618A Queen St West w Toronto
W godzinach od 4 — 7 p m

(Sprawy małżeńskie, majątkowe, pełnomocnictwa
Wszelkie dokumenty do Polski, Sprawy paszportowe
Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce)

POLSKA PARANOJA II

Nie każdy umie rozładowywać nienawisc, złość i stresy spowodowane już nawet nie przez ekstremalne zjawiska, a przez absurdalność codziennej egzystencji. Trzeba mieć dużą odporność, aby unieść taki garb. Albo tak przywyknąć do realiów, że już się ich nie zauważa. Jeśli zostało się wychowanym mniej więcej tak, jak przeciętne dziecko, wchodzi się w życie z bagażem idealistycznych mrzonek - wiarą w "powinności" świata - a to ze sprawiedliwość powinna zwyciężyć, że uczciwość i praca powinny zapewnić sukces, że wszystko powinno zdążyć ku lepszemu, czy też po prostu, że jest się potrzebnym społeczeństwu (reprezentowanemu zwykle przez państwo, bo takie reprezentacje stwarza socjalistyczne wychowanie). Można przeżyć życie zachowując te złudzenia, uważając, że świat i otaczająca rzeczywistość są w zasadzie normalne, a tylko samemu cierpi się z powodu nieprzystosowania. Można uważać, że otaczający świat nie jest normalny i nie nadaje się do życia. To łatwy wstęp do zaburzeń psychicznych, alkoholizmu lub narkomanii (narkomania jest bardzo popularna w Polsce, nie wolno tylko pisać o tym - istnieje zapis cenzorski na ten temat). Można pogodzić się z tym, że jest jak jest i ratować się cynizmem lub fatalizmem w stylu wschodnim. Można wreszcie opanować trudną sztukę zapominania i uciekać z przykrych obszarów życia w przyjemniejsze. Najczęściej spotyka się mieszanie tych postaw.

Obecne czasy, bardziej niż epoka Gomułki, Gierka i krótki okres Solidarności, zdają się niesprzyjające zakładaniu rodziny i posiadaniu dzieci. Młode małżeństwa, nawet jeśli pracuje dwoje małżonków, mogą utrzymać się tylko na bardzo niskim poziomie i trwać ciągle obniżanie się stopy życiowej. Okres oczekiwania na mieszkanie wynosi lat kilkanaście i wszystko wskazuje, że jeszcze się wydłuży. Stan służby zdrowia, opieki przedszkolnej i szkolnictwa jest opłakany. Krzywa - skutek złego odżywiania - jest zjawiskiem pospolitym. Podobno (nie znam źródła danych) ponad 60% dzieci zaczynających naukę w szkołach wykazuje zmiany krzywicy. Po zlikwidowaniu prewencji (w czasach Gierka, który zwykł był rozwiązywać problemy metodą zaprzeczania ich istnienia) gruźlica stała się znowu plagą społeczną. O zwykłych problemach "rynkowych", jak brak leków, odzieży, pełnowartościowej żywności, nieszkodliwych środków piorących itp., nie warto nawet wspominać. Zjawiska te są wszystkim doskonale znane, lecz ich wstrząsające skutki rzadko docierają do wiadomości społeczeństwa, gdy na przykład w jednym z warszawskich szpitali zmarło na skutek zakażenia 19 noworodków, rozwieszono po prostu położnicę do różnych szpitali i "uratowano" statystykę. Wzrosła w ostatnich latach ilość powikłań ciąży. Nie znam danych statystycznych, ale spośród moich pięciu znajomych, które urodziły dzieci w 83 r. wszystkie w czasie ciąży leżały w szpitalach - od jednego do czterech miesięcy. Najczęściej są przypadki trudności z utrzymaniem ciąży, co wynika z niedożywienia, braku witamin i przemęczenia. W takiej sytuacji decyzja urodzenia dziecka wydaje się dość ryzykowna. Mimo to wskaźnik urodzeń wzrósł gwałtownie po 81 roku. Paradoks ten może być wyjaśniony przez psychologiczny mechanizm "ucieczki w życie rodzinne" (to nie jest termin naukowy, nazwałam tak zaobserwowane zjawisko), który pozwala, po pierwsze - skupić się na konkretnym - zaspokajaniu potrzeb dziecka, a co za tym idzie odwraca uwagę od ogólnej, beznadziejnej sytuacji, po drugie zaś dostarcza gratyfikacji kompensujących brak możliwości i perspektyw w innych obszarach życia, czyli pozwala przenieść się z "obszaru bezradności" w obszar wychowywania dzieci, gdzie właściwie każdy może zrobić coś konstruktywnego. Nawet małżeństwa mające już dzieci decydują się często na posiadanie drugiego lub trzeciego dziecka.

Trudno oprzeć się wrażeniu, że w wielu wypadkach dziecko staje się w ten sposób swego rodzaju protezą psychiczną, chociaż instrumentalizm takiego podejścia bywa subtelny, dobrze ukryty i najczęściej nieswiadomy. Samo określenie "instrumentalne podejście do dziecka" ma zabarwienie pejoratywne. W tym przypadku jednak korzenie zjawiska są mniej istotne. Dzieci, do których "ucieka się" przed rzeczywistością społeczną są dziećmi chcianymi. Coraz powszechniejszy jest model rodziny, w którym obydwoje rodzice partycypują w opiece i wychowywaniu dzieci. Instrumentalizm podejścia zapewnia więc ścisłą więź między rodzicami i dziećmi i stanowi gwarancję poświęcania dzieciom odpowiedniej ilości czasu i uwagi. Nawet jeżeli praca ogranicza czas poświęcany dziecku, brak ten

rekompensuje bliskość kontaktu, gdyż wzajemne zrozumienie i "partnerskie" stosunki są dla rodziców źródłem (czasem jedynym dostępnym) satysfakcji. Koncentracja na rodzinie, a ściślej mówiąc na dzieciach, bywa dla rodziców także potężnym źródłem frustracji. Tylko nieliczni mogą zapewnić dzieciom wysoki standard życia. Bardzo trudno odmawiać małemu dziecku atrakcyjnych (w Polsce) owoców, na które brak pieniędzy (pomarańcze - 1,300 zł za kg, winogrona ca 5 tys. zł za kg, arbuzy 2 tys. za kg, przy średniej pensji miesięcznej 17 tys.) albo słodyczy (czekolada na kartki - 100 g miesięcznie). Sama byłam świadkiem sceny, gdy młoda matka tłumaczyła dziecku co to jest banan (1600 zł za kg) - "to taki ogorek, ale niesmaczny". Zabawne (a może smutne) jest, że nawet bardzo małe dzieci doskonale rozumieją ograniczenia kartkowe i oświadczenie "nie mam kartek" ucina prośby o kupno czegoś znacznie skuteczniej niż tradycyjne "mamusia nie ma pieniędzy". Zdarza się, że rodzice chcąc zrehabilitować dzieciom codzienne braki inwestują w nie ponad możliwości finansowe. Jedną z moich znajomych (samotną) wysłała córkę na trzytygodniowe kolonie, płacąc 18 tys. zł, chociaż sama zarabia 12 tys. miesięcznie. Wygląda to na przesadę, ale trudno się jej dziwić.

Inną formą tworzenia enklaw normalnego życia jest pielęgnowanie stosunków towarzyskich. Nie chodzi tu wcale o tzw. korzystne znajomości, chociaż mają one, jak zawsze, ogromne znaczenie (powiedzkonko, że największą karą w Polsce jest dziesięć lat bez "znajomości"). Stosunki towarzyskie miały zawsze duże znaczenie. W pracy można było załatwić coś znacznie szybciej niż drogą formalną, czy nawet za łapówkę (bardzo popularny sposób załatwiania spraw, nawet wewnątrz przedsiębiorstwa - oczywiście łapówką bywa kawa lub koniak, a nie pieniądze) jeśli zna się kogoś prywatnie, chociażby pośrednio. Wystarczyło na ogół zadzwonić do znajomego i poprosić, aby "popchnął" sprawę, której bo petent jest np. kolegą ze szkoły i sprawa, która normalnie wlokłaby się tygodniami, była załatwiana w ciągu jednego dnia - z czystej uprzejmości. W tym wypadku chodzi mi o coś jeszcze innego - o znajomości, które zawiązują się z potrzeby wymiany myśli, dzielenia się radościami i smutkami, czyli zwykłego, przyjaznego obcowania z ludźmi. Nie wyklucza to wcale bardziej konkretnych obustronnych lub jednostronnych świadczeń, w postaci udzielania pożyczek, robienia zakupów, podwożenia samochodem itd. Ważne jest to, że przysługi te nie mają na celu uzyskania "świadczonych zwrotnych" lecz są całkowicie bezinteresowne. Po trzynastym grudnia zjawisko wzajemnego pomagania sobie, zarówno materialnego, jak i przez udzielanie "duchowego wsparcia", osiągnęło niezwykłe rozmiary. Obecnie, wraz ze wzmagającym się zmęczeniem i frustracją, jego nasilenie osłabło, ale i tak przekracza ono wszystko, co znamy z przedsierniowych czasów Tróchę wnosił tu "społeczny trening" w czasach Solidarności. Poza tym zaangażowanie w cudze sprawy pomaga oderwać się na moment od własnych - często bardzo podobnych problemów. Bardzo istotnym aspektem zjawiska jest to, że nieskrępowana rozmowa, przejawy serdeczności, możliwość liczenia na kogoś w trudniejszych chwilach i przyjazni są wartościami samoistnymi, tak dla "dawcy", jak i dla "odbiorcy".

Wielka waga stosunków interpersonalnych uwiadcza się w tym, że często przy wyborze czy zmianie pracy, ludzie (ci, którzy mają wybór) kierują się bardziej osobistą sympatią i cechami osób niż wysokością zarobków i możliwością awansu. Jeśli przywykło się do takich bliskich, bezpośrednich i pozbawionych konwensów kontaktów z ludźmi, to przestawienie się na "normalne" stosunki towarzyskie jest bardzo trudne.

Życie towarzyskie i rodzinne jest niezależne od postanowien władzy. To obszary "niepaństwowione", w których można poruszać się swobodnie i samodzielnie konstruować sytuację. Gdy życie społeczne jest kontrolowane, rozbijane i paralizowane, ludzie chronią się w prywatność, przenoszą w nią swoją aktywność. Można przewrotnie przyjąć, że renesans rodziny i przyjaźni - dwóch obszarów życia (są jeszcze inne), w które ucieka się, aby na chwilę zapomnieć o przynębiającej rzeczywistości - zawiązujemy zaostreniu kryzysu gospodarczego i pogrudniowemu terrorowi. Oczywiście, byłoby lepiej, gdyby można było wybierać, czy woli się materialne, czy pozamaterialne dobra. Jednak gdy brak dóbr materialnych i pozamaterialnych rosną w cenę, to przecież jest to jakiś plus i to wcale niemały.

OLA C

GRAZYNA FARMUS

Jaś się doczekał...

Nie ma chyba 20 lat Bardzo polska twarz Głęboko osadzone niebieskie oczy Więzienna niebieska koszula i spodnie Duże spracowane ręce Chłopak spod Rzeszowa

Co będzie ze mną Co oni mogą zrobić po odsiadce? Deportują?

Bardzo nie chce z Kanady wyjeżdżać A chciał tu być odkąd pamięta O taki pędrak byłem - opowiada - ale wujek z Ameryki przyjechał Cała wieś biegła za tym jego wielkim samochodem Nie widzieli jeszcze takiego Największą Warszawę miał kierownik PGR Wyjeżdżali rożni tacy Wujek zaproszenia nie wysłał Kolega z wojska mi napisał jak jest w obozie w Austrii Przez znajomego podał jak uciec I zabrałem się z wycieczką Siedziałem w tym więzieniu na kwarantannie w tej budzie w Traiskirchen i mowilem sobie "W Kanadzie to pozycję" I widzi pani wyładowałem "tutaj" Siedzę tak, nie powiem pokoik swój mam, telewizję mogę mieć książki - to to się jeszcze nie nauczyłem - to nie czytają Jeszcze dają - lepiej niż w tym lagrze Przychodzą tacy rożni i cos mówią Rozumiem tak co trzecie słowo Bo na kursie trochę tylko działałem Odwykłem od tej nauki Trzeba było w gospodarce robić i potem wojsko

Ze mnie to tam zaden pijak W sobotę na zabawie w Muszynce się tam zabawiał A do Muszynki trza było dojechać Z zabawy wrócić Miałem wpiers Jawnę Droge to znałem na pamięć nawet po pol litra Jak poszliśmy z ojcem na specjalizację minęło parę lat kupiliśmy svenkę Jak brałem na zabawę ojciec trochę fukał "Rozbijesz Jasiu nie będzie nic" A matka gadał "Niech się chłopak wyszumie młody przeciesz"

Prawo jazdy zabrałem do Kanady Ważne jeszcze było Zamieszkałi my z dwoma chłopakami z lagru w takim "rumidzu" - pani wie co to rentuja Dużo nie płaciliśmy na kursie dawali pieniądze a gospodarz także nam fuchy załatwił Ja się na stolice znam Trzeba było cosik tam zrobić w gospodarce

To my się z chłopakami złożyli i kupili samochód Taki duży tyle, że trochę rdzą zre Kumpel go wyklepał, popryskał Ubezpieczenie drogie było, ale kupilem na krotko A nuz się rozleci?

Rozleciał się pani Moja strata Ale żeby jeszcze siedzieć w tej Kanadzie? I za co? Skonczyłiśmy klasę, święta blisko Trzeba było oblać Popiliśmy i do domu Zanim usiadłem za kierownicę, kolega mówi do mnie "Jasiu, dawaj, pokaz czy prosto idziesz" To ja szłem Jakbym nie szedł i tak bym pojechał Taki upor mam w sobie Na prawie tutaj się nie znałem U nas to było tak Kazek milicjant z gminy to nawet nikogo nie łapał bo i po co Wstydu by się tylko najadł A ci z drogowki co po miastach łapali, to dopiero na głównej szosie stali Ktoby im w łapy lazi?

No więc jadę, jadę i od tych resorów miękkich jakby mnie "zemglilo" Dodam se gazu - myślę to mi przejdzie I w słupek Chłopaki nie były na pasach, tyle że z tyłu A ja głowę mam twarzą Poszła w szybę to zamoczyło mnie Krew się leje, ale żyję

A tu mi do wozu jakiś gość włązi Cywil jasne Szarpie mnie i cos tam bulgoce Ja tam nie lubię jak ktos mnie po pijaku przesładuje To ja mu w łeb A mowilem chyba "zejdź mi z drogi", ale cos mi się z tego pomieszało i po polsku do niego

Ze, jeszcze się wzięłem na siłę żeby przyłoczyć? Pewnie że niepotrzebnie W sądzie mowilem że chciał mi pomóc Głupio wyszło Jak to po wodce

Przyjechała policja Z samochodu ledwie co zostało Zabrali "do złomowca" Stup trochę się pochylał O tym gościu zupełnie zapomniałem No więc myślę Pal szesc Nic takiego się nie stało A policja, "Ręce do góry i na samochód Obszukali, szukali broni czy co założyli kajdanki Ciasno

Noc spędziłem na gołych dachach Sprawa w trybie przyspieszonym "Impaired driving" - alkoholu w krwi za dużo i to pobicie Adwokata nie miałem Dali mi z "legal aid" Tłumaczka to tak mowila po polsku że nic nie rozumiałem Mowilem "tak" "nie" a w ostatnim słowie powiedziałem, że jestem z Polski że nie znam się na tutejszym prawie Tłumaczka potem cos tak jakby mowila, że to nieważne

Wsadzili człowieka na 6 miesięcy Najwięcej za to bicie Ze po pijanemu to też się nie liczy

Ja tam nie zaden alkoholik Pije tyle co z kolegami Prawo jazdy co mi zabrali i tak nie potrzebne

Jak dadzą z powrotem, pozwolą zostać będę już uważał

Jakiesmy pili tak to jedna dziewczyna z kursu mowi "Jasiu nie jedz przespj się" To ja zarzuję "z tobą?" To ona się obraziła i już nic nie mowila Jakby mnie kto zatrzymał, nie byłoby tego całego nieszczęścia

Idą święta Tysiąc Kanadyczyków będzie siadać za kierownicą po pijanemu W ciągu tych świąt zgine na kanadyjskich drogach kilkanaście osób Około 400 osób dziennie oskarzonych jest w tym kraju o "impaired driving" W 50% ciężkich wypadków samochodowych ich sprawca był pod wpływem alkoholu Koszt roczny z tytułu strat wynikłych z pijanstwa oblicza się na 15 miliardów dolarów

W Kanadzie powstają tymczasem organizacje społeczne, których celem jest zwalczanie pijanstwa za kierownicą Założycielami ich są zwykle rodzice i rodziny zabitych ofiar

Wkrótce w parlamencie dyskutować się będzie zaostrenie przepisów prawnych wobec pijanych kierowców

Nasz bohater "Jasio" spod Rzeszowa, pensjonariusz więzienia jest typowym przypadkiem kanadyjskim 77 procent pijanych kierowców to mężczyźni w wieku od 25 do 34 lat (najczęściej 33) mniej więcej połowa z nich jest niezonata i bezdzietna Od Jana różnią się owi statystycy Kanadyjczyki tym, że 64% z nich ma własny dom 54% wyższe wykształcenie, a ich przeciętny zarobek waha się w granicach \$30 000 dolarów rocznie

Wg statystyk policyjnych emigranci "wpadają" na jezdnię po pijanemu w pierwszych miesiącach posiadania samochodu, gdy nawyki ze starego kraju są jeszcze silne A polski "Jasio" wypił więcej czystej bez dodatków niż podchmielony piwem Kanadyjczyk Wśród imigrantów również przyłapanych na gorącym uczynku zajmujemy my Polacy mało zaszczytną pozycję w pierwszej dziesiątce

Większość z nas jest wobec faktu pijanstwa całkowicie bezradna "To nie moja sprawa" mowi gospodarz hucznej przyjęcia "I tak go nie przekonam" mowi żona "Nie chce stracić przyjaciela wydziałając mu drinki" mowi znajomy Widział na anglosaskim przyjęciu dawkanie jednego drinka na godzinę "Chyba by mnie obili goście" Smuje się Przyjaciół pewnie miałby mniej

Oczywiście można zrobić wiele A przynajmniej spróbować

Jezeli urządzamy przyjęcie przygotowujemy jeden z pokojów (np naszą małżeńską sypialnię) na legowisko dla pijaków Zanim jeszcze padnie hasło "strzemienny" podprowadzmy pijanego kolegę w ramach pogawędki do snu Gospodarz powinien starać się być trzeźwy To samo dotyczy prowadzącej woz gospodynii To oni właśnie muszą sobie drinki wydziałac Mogą wówczas spokojnie odwieźć swych gości do domu

Na dobry pomysł wpadła organizacja SADD (Studenti Przeciwni Pijanym Kierowcom)

Ottawska grupa proponuje kontrakty rodzinie podpisane przez rodziców i nastolatków Głoszą one, że jeśli ktoraś ze stron znajdzie się w sytuacji, że wypila za dużo by wrócić o własnych siłach do domu, zostanie obsłużona jako kierowca przez drugą stronę

Wyobrazmy sobie nasz nastolatek dzwoni do nas o 4 rano i prosi żeby go przywieźć do domu bo jest pijany Stało się Czy chcemy, by zginął na przejeździe kolejowym, czy przydrożnym słupie? Kontrakt ustala, że strony nie mają do siebie pretensji

Nasz autorytarny system wychowawczy buntuje się przeciw temu praktycznemu rozwiązaniu, a ręka swierzbzi Czy jest jednak taki złw?

Innych rad udzielają różne komitety walczące o trzeźwość za kierownicą Oto niektóre z nich Jeśli szykujesz przyjęcie, przygotuj pieniądze na taksówkę Jeśli już zastanawiamy się, żeby się postawić, zafundujmy znajo-

Wszystkim Rodakom dobrej woli, Redakcji i Czytelnikom "Echa Tygodnia", oraz wszystkim swoim Klientom wesołych świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego Nowego Roku z y c z ą

Stefan Malicki
Marek Malicki
ADWOKACI

Tel 279-6250

Wesołych Świąt

Bożego Narodzenia

i Szczęśliwego

Nowego Roku

ZYCHY WSZYSTKIM SWYM KLIENTOM

Stanisław A. Mamak

ADWOKAT I NOTARIUSZ

101 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

Tel. 532-3349

Wesołych Świąt
Bożego Narodzenia
oraz szczęśliwego
Nowego Roku zyczy
Adwokat

Kazimierz
BIELSKI
Q.C.,

226 Roncesvalles Ave. (416) 533-6126

(obok Credit Union)

mym najbardziej ekskluzywny prezent życie i bezpieczeństwo!

● W Toronto samochód wraz z pijanym kierowcą zabiera firma Keys Please (416) 273-6654 Młoda ta instytucja pobiera do 20 km 25 dolarów za swe usługi i pół dolara za dodatkowy kilometr Otrzymałam z KP informację, że na te święta otworzyła swą filię w Vancouverze, Calgary i Montrealu I są bardzo zajęci

● Na ogół trudno powstrzymać człowieka od dalszego picia Trudno też zatrzymać go siłą Pewna pani goszcząc znajomego znanego z wykroczeń w nietrzeźwym stanie wypuściła gościowi z koła powietrze po czym zadzwoniła po taksówkę

Według relacji psychologów więziennych większość odsiadujących wyroki żaluje, że nikt ich nie powstrzymał

● Inni radzą, by zapraszać również prowadzących niepijących Towarzystwo walki z alkoholizmem zachęca stałych znajomych, by podczas kolejnych wizyt zmieniali się w dobrowolnej abstynencji

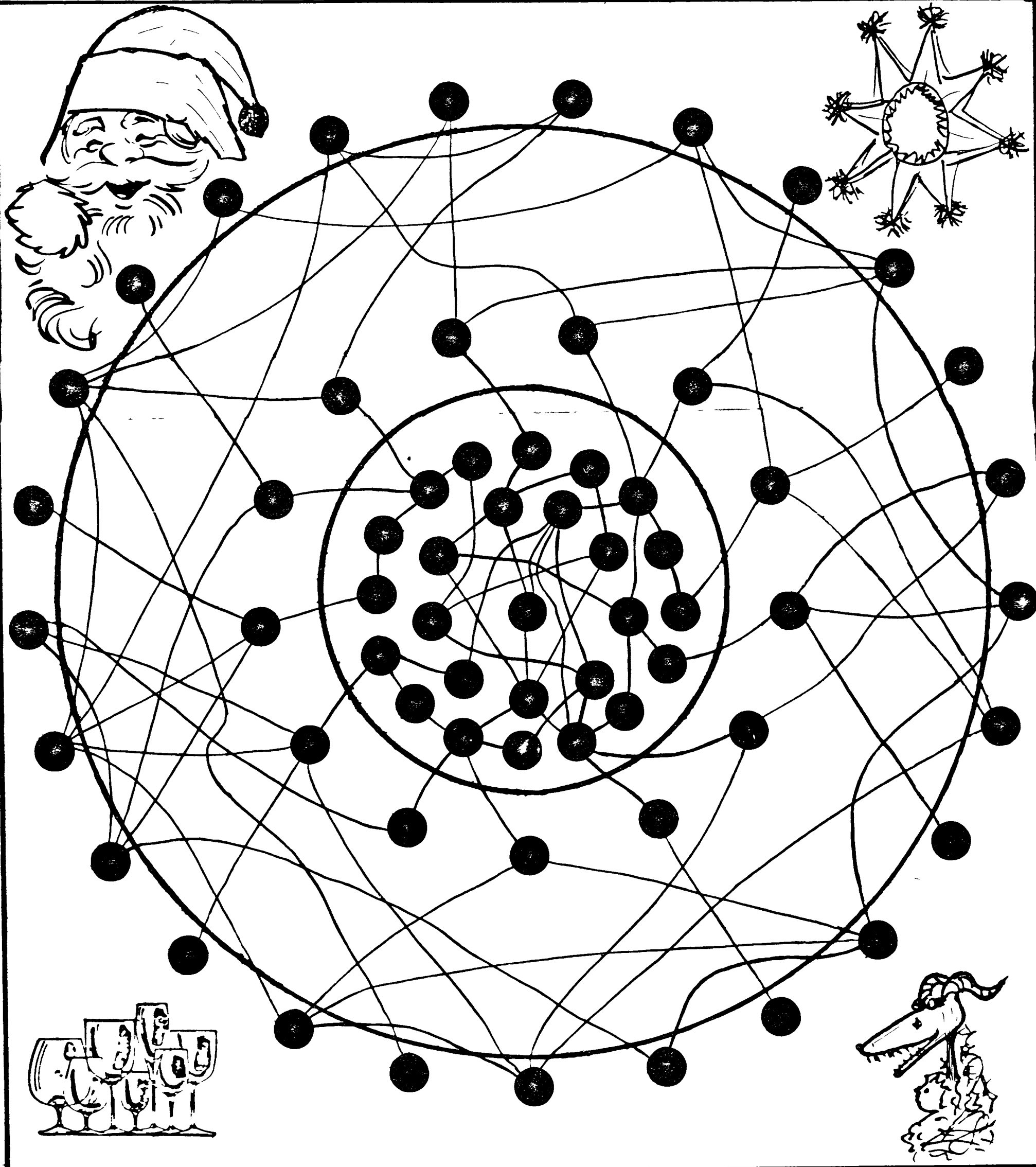
● Jeśli widzisz że twój gość jest zupełnie zalany nie pytaj czy pojedzie Zadzwon po taksówkę i postaw go przed faktem dokonanym radzi psycholog

● Można wprowadzić zasadę Kto przychodzi na przyjęcie zostawia klucze u gospodarzy

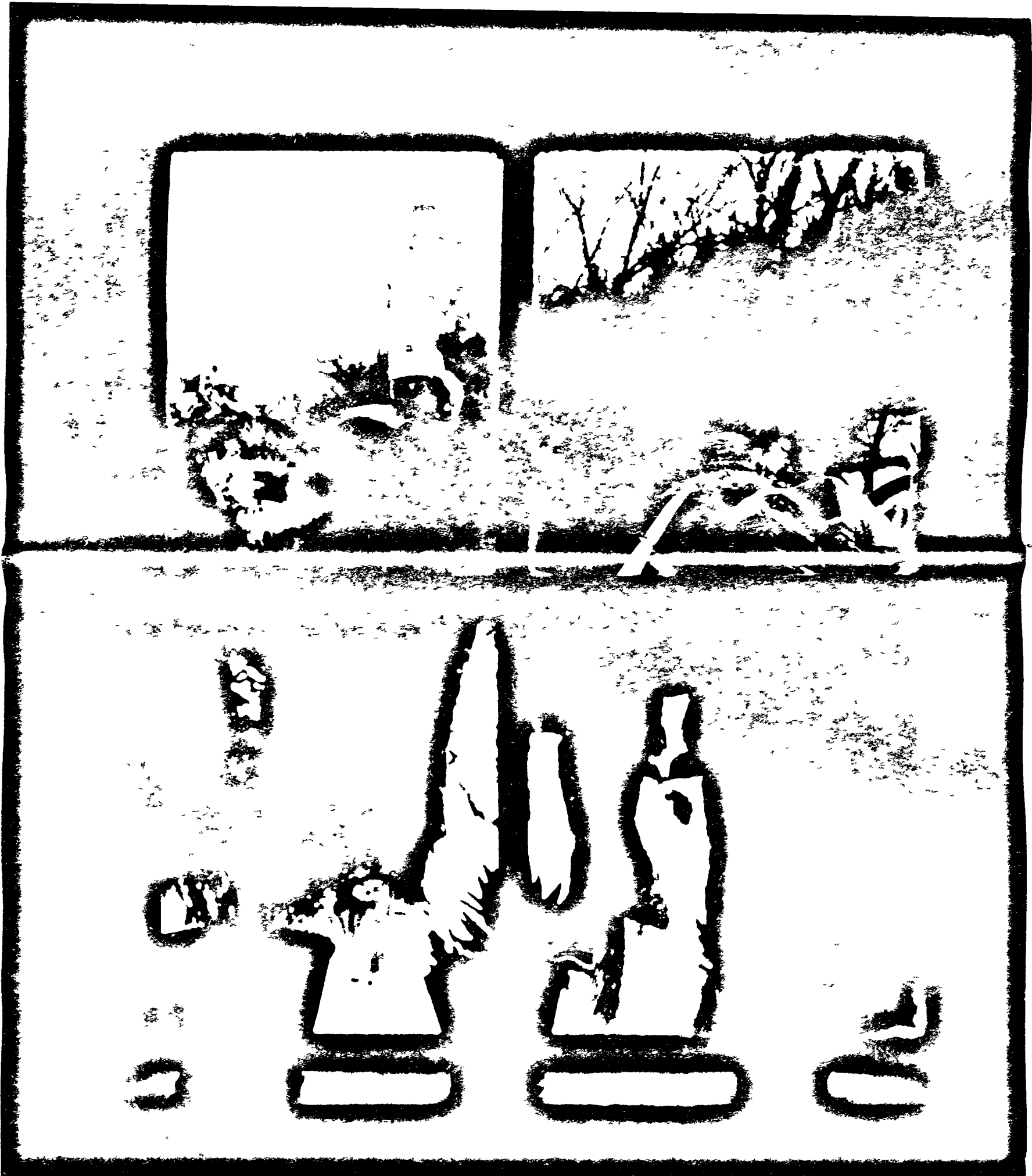
REGUŁY GRY

Jest to gra dla dwóch, trzech, czterech, pięciu, sześciu osób. Każdy z grających dysponuje swoimi pionkami odrębnego koloru. Mogą to być małe kwadraciki z kartonu, guziczki, monety itp. Jeśli graczy jest dwóch, każdy ma po dwanaście pionków. Jeśli graczy jest trzech, każdy ma po osiem pionków. Jeśli graczy jest czterech, każdy ma po sześć pionków. Jeśli graczy jest pięciu, każdy ma po pięć pionków. Jeśli graczy jest sześciu, każdy ma po cztery pionki. Losowanie wyznacza, który z graczy rozpoczyna grę. Gracze kolejno ustawiają po jednym pionku na dowolnym, wolnym miejscu leżącym po zewnętrznej stronie największego okręgu. Po ustawieniu wszystkich pionków gracze przystępują do realizacji celu gry. Cel gry dla każdego gracza jest ten sam:

umieścić wszystkie własne pionki wewnątrz małego okręgu zanim to uczynią przeciwnicy. Kolejno każdy z graczy przesuwa jeden dowolnie wybrany pionek na dowolnie wybrane sąsiednie wolne miejsce - po linii łączącej te miejsca. W tej grze nie wolno "przeskakiwać" przez miejsca zajęte przez pionki bądź własne bądź obce jak również nie istnieje żadna forma usuwania ("zabijania") pionków. Żadnemu z graczy nie wolno w jego kolejce gry rezygnować z wykonania ruchu choćby by to był ruch dla gracza niekorzystny a innych do wyboru nie miał. Jeśli w toku gry okazałoby się (b, rzadko), że gracz w przypadającej na niego kolejności nie może wykonać ruchu kolejny gracz kontynuuje grę.

Hej, koleśda!

Zdjęcie ANDRZEJA STAWICKIEGO

Jak pisze Mikołaj Rej w *Postylli*: Kto już więc tam na dzień Bożego Narodzenia nie będzie li wlocząc się całą noc wrzeszczał drzwi wybijając a kielbas nie nabiera albo iz całą noc kostki grając szczęścia nie szuka już jakoby tego święta nigdy nie święcił! Ma więc zwyczaj koleśdowania długi rodowod – jedni o dary się przymawiali inni je dawali aż weszło w zwyczaj ze parobcy wiejscy organisci bakalarze a także i księża w okresie Bożego Narodzenia chodzili od chaty do chaty poczynając rzecz jasna od dworu i zbierali koleśdę

Spotyka się na wsi do dziś te naiwne i wdzięczne obrzędy – pretekst do odwiedzania się goszczenia zabawy Taka żywa szopka najtrwalej i najwierniej przechowuje stare ludowe teksty powinszowań i piosenek daje okazję do wykazania się pomyślnością i swadą Udało nam się uchwycić zespół koleśdników w górczanskiej wiosce – obywateli się bez zawodowych inscenizatorów i muzyków kierowany przez domorosłego artystę wykonawcę masek i akcesorii koleśdniczych mieszkańca Poręby Górnej Jana Rabcia.

Później aby skłonić do hojności układali koleśdniczy rymowane powinszowania przebierali się za postacie żywcem przeniesione z kościelnych jasełek Nie brakowało krwawego Heroda śmierci diabła anioła trzech krolu Symbolem koleśdników stała się gwiazda wyklejona z papieru we wnętrzu której umieszczono światło – niby gwiazda którą trzech krolu przywiodła do betlejemskiej stajenki Śpiewano przy tym piosenki i składano życzenia za co gospodarze częstowali spiewaków

Treścią improwizowanych przez koleśdników (zwanych inaczej herodami) scenek, są znane powszechnie losy króla Heroda jego zbrodnia i kara która go spotkała

Obchód zaczyna się po zapadnięciu zmroku Zbliżając się do domu koleśdniczy głośną koleśdą zawiadamiają gospodarzy o przybyciu A pod samymi oknami śpiewają Przyszliśmy do was po koleśdzie niech wam to przykre nie będzie A czy będzie czy nie będzie tośmy do was przyszli po koleśdzie

Wesołych świątecznych i Noworocznych życzeń składam swym Klientom i całej Polonii

John Czechowski

UNIQUE POLISH SAUSAGE

Wędliny o niezastąpionym smaku

650 The Queensway, Toronto M8Y 1K7
(Czwartek, sklep na wschód od Royal York)
Tel. 252-4567

SERDECZNE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
skł a d a

KARL'S BUTCHER & GROCERY

Właściciel KAROL JARZĄBEK

Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże, oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze

105 Roncesvalles Ave. Tel 531-1622

SERDECZNE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
skł a d a

ARMADALE MEAT PRODUCTS LTD.

Właściciel J LECHNOWSKY

Najlepszej jakości wędliny w Toronto i okolicy

Tel. (416) 767-3424

2404 Bloor St. W. — Toronto, Ont.

Serdeczne życzenia wesołych świąt Bożego Narodzenia i szczęśliwego Nowego Roku składam wszystkim swoim Klientom i całej Polonii

MIDLAND MEATS

Właściciele:

LUDWIK MAJEWSKI i EDWARD WARPAS

Wędliny własnego wyrobu według najlepszych receptur. Zawsze duży wybór świeżego mięsa i wędlin. Szybka i miła obsługa

289 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
Tel. 532-3801 M6R 2M3

SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIAT BOŻEGO NARODZENIA I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU SWOIM KLIENTOM I CAŁEJ POLONII W MISSISSAUGA SKŁADA

CENTRAL PARKWAY DELI

Do doskonałej jakości wędliny, pieczywo „Open Window” świeże 2 razy dziennie, zimny bufet (świeże i smaczne sałatki), ciasta oraz importowane z Europy artykuły spożywcze. Otwarte codziennie od 9 rano do 9 wieczór, w niedziele od 10 rano do 5 wieczór

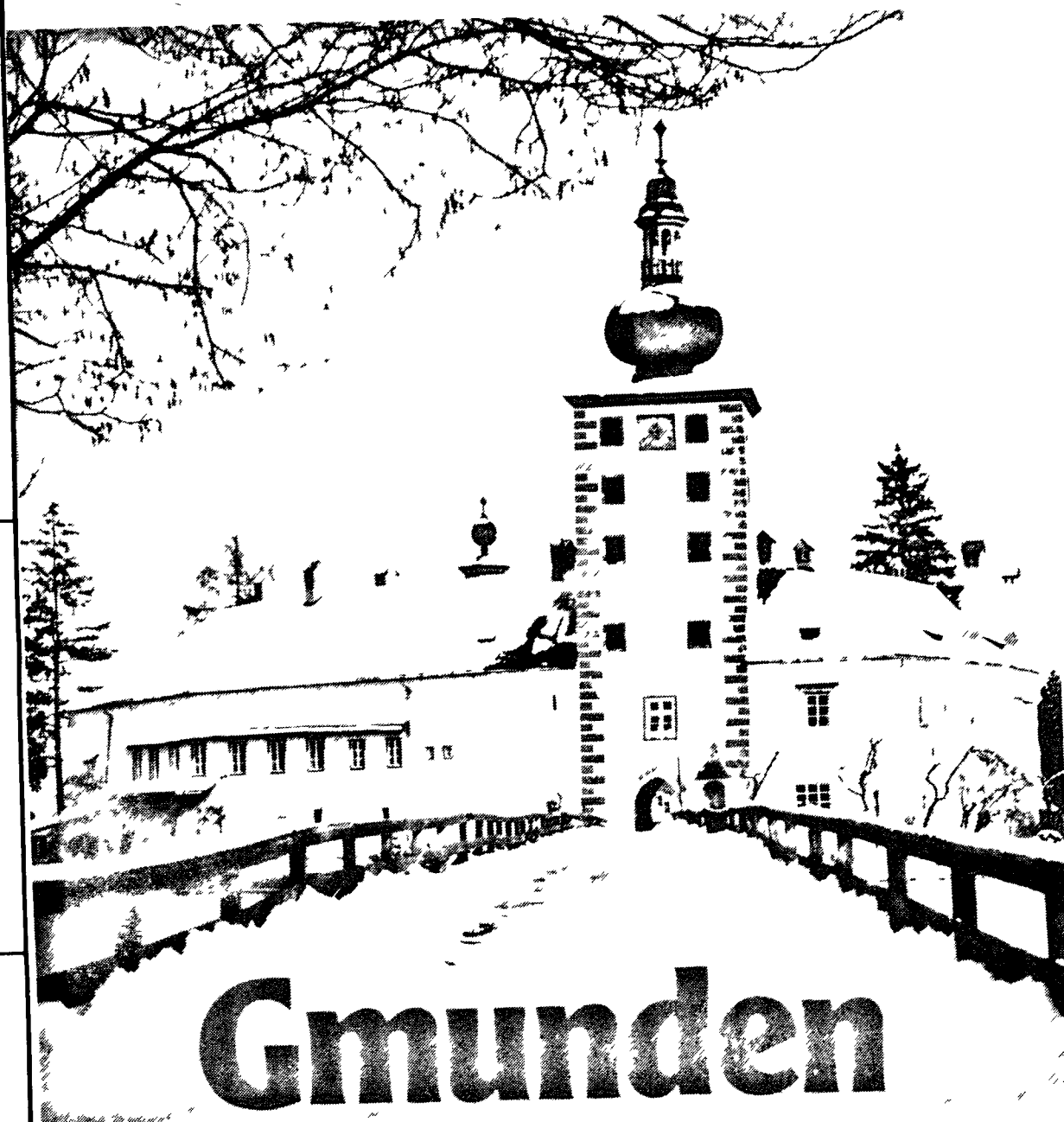
377 Burnhamthorpe Rd. East
Tel. 276-1998

Duża sala jadalna tonie w półmroku. Niesmiałe światło świeczek powoduje nastroj ciepła i kameralności. W tylnym rogu słicznie ubrana choinka przyciąga oczy ludzi zgromadzonych przy stolikach. Osiemdziesiąt postaci od niemowląt poczwąwszy do siwych skroni widocznych w słabym świetle. Twarze uroczyste z rumieńcami podniecenia. Ubiorzy mężczyźni bardzo kontrastowe - od eleganckich garniturów do kraciastych koszul włącznie. Fryzury kobiet i czyste ubranka dzieci podkreślają jednak wyjątkowość wieczoru. Kim są ci ludzie zebrani w wigilijny wieczór w jednym z austriackich Gastehausów?

zginęła w wielkich łapach właściciela pensjonatu. Wszyscy znają jego przysłowiowe skąpstwo, ale może się dziś „postawi” - mawiają optymiści. Chwilowo drzwi od kuchni tajemniczo zamknięte

Ale oto wielka niespodzianka. Otwierają się drzwi wejściowe i na salę wkracza miejscowy ksiądz, a wraz z nim odświeżone ubrania w regionalne stroje notabla miejscy czyli „Kasztańny”. Ksiądz błogosławi zebranych i na jego prośbę śpiewamy „Wśród nocnej ciszy”. Głosy nierówne, wzruszone - dławią łzy. Marny śpiew choralny, ale nagrodzony przez kasztanów oklaskami. Teraz oni po-

odprawic w dniu dzisiejszym na posterunku policji w Wiedniu. Pod bramą obozu biwakują tłumy TU też przyjmuje się chętnych do powiększenia dziennej statystyki. Mury obozu nie budzą sympatii. Duże, brudne gmaszysko (dawne koszary) w oknach dużo męskich szarych i zarosniętych twarzy sprawających wrażenie więźniów - To „kwarantanna” - szepczą właściciele. Dobrze, że nie mamy czasu na dłuższe refleksje, bo już nas poganiają po wysokich starych schodach. Mam tylko jedną małą torbę podróżną, a więc pokonuje kilka pięt bez oporu. Za mną ci obławani dobytkiem. Oglą-

Gmunden

Cudacznym pensjonariusze - uchodzący z Polski. Pozbawieni dokumentów podopieczni obozu Traiskirchen z centralą w Wiedniu. Po ogłoszeniu w Polsce stanu wojennego pojawiły się pogłoski, że dostaną azyl polityczny i jakiś zakres uprawnień obywatelskich. Czekają. Czekają też na wyjazdy emigracyjne, ale we wszystkich tych sprawach czai się niewiadoma. Wraczna niepewność - niepewność ich losów i niepewność o losy bliskich pozostawionych w kraju.

W ten wigilijny wieczór też niepewni, też wyczekujący. Na stolach świeczki i opłatek. Jaka będzie dzisiejsza kolacja? Banalne pytania, ale w tradycji polskiej jakże ważne. Polak będzie oszczędzał, aby święteczny stół mógł się uginąć pod ciężarem jadal. Tu oszczędzać nie było z czego, a kartka z tradycyjnymi polskimi potrawami

rzadnie równo zainstalowali własną kolędę. Bijemy brawa, a oni wnoszą dużych rozmiarów paczki. Jest tego tak dużo, że nawet małe dzieci dostają swoją porcję jadal i trunku. Wszyscy składają sobie życzenia - nastroj nostalgii mija i chociaż z polskich dan na stole pojawia się tylko śledz, nic już nie ma ci szczęśliwych oblicz.

O dziesiątej idziemy grupkami na Pasterkę. W oknach mijanych domów domów wystawione świeczki. Te świeczki to wyraz solidarności z Polską i z nami. Inne pieśni, obce słowa modlitwy, ale wyciągnięta w uscisłku pokoju ręka niosąca pomoc i ulgę.

Pierwszy etap

Wysiadamy z małego autobusu na dziedzińcu obozu uchodźców w Traiskirchen. Jest nas niewielka grupka. Może dziesięć rodzin. Tyle zdążono

dam się wspolczująco. Nie miejsce tu jednak na proponowanie swych usług. Oto młody człowiek nieduzego wzrostu dzwiga plecak i trzy waltzki. Sapie ciężko i jeszcze pokrzykuje na zonę i małą coreczkę, aby podążyły spieszenie. Z tą rodziną spędziłam później wiele miesięcy w pensjonacie i dzielny tragarz okazał się równie sprawnym piłkarzem. Wyjechali do Australii.

Po sprawdzeniu tożsamości wprowadzono nas do dużej sali sypialnej. Pięćdziesiąt metalowych piętrowych łóżek. Szum i zgiełk. Są tu teraz ci nowo przybyli i ci, którzy zdążyli się już zagospodarować. Widac jakieś wymyślne parawany z koców dla wydzielenia miejsca koczowiska. Blaszane miski, karty, tulące się pary - wszystko kotłuje się razem w nieopisanym bałaganie. Śmieci po zrywności zalegają duży

drewniany stół i podłogę Tylko dzieciaki w tym nieładzie poruszają się swobodnie - skaczą po łózkach, puszczają samochodziki, biegają, wrzeszczą, płaczą lub śmieją się w zależności od chwilowego nastroju

My, nowo przybyli nie dostajemy żadnej wyprawki obozowej Kolejno wywołują nas na następne interwium Umundurowana fachowa obsługa szybko zdejmuje odciski palców (nieprzyjemny zabieg) i powracamy na metalowe łózka Krzesła brak, a więc w połączonych pozycjach oczekujemy dalszego ciągu tułaczki Dorosli patrzą na siebie z lekką dezaprobatą - jak tu się przynajmniej do zwyczajnego lęku Co dalej?

Zaczynamy "wczasy"

Poznym popołudniem zorganizowana wycieczka wsiada do wygodnego autokaru i odjeżdża poznawać bliżej nieokreślone obiekty turystyczne Po wjeździe na autostradę z oknami piękny krajobraz tonący w zieleni Świetna nawierzchnia i suniemy z dużym komfortem i szybkością Część pasażerów podsypia Wytrwali zerkają na mapy i komentują mijane oznaczenia na trasie Po dwóch godzinach za oknami pojawiają się pasma górskie To już Alpy Szczyty pokryte nieopniejącym nigdy śniegiem Wyczuwamy zbliżanie się kresu podróży bo autokar zjeżdża z autostrady i pomyka teraz krętą szosą Zatrzymujemy się na skraju miasteczka przy dużym pensjonacie Gospodarz szeroko usmiechnięty wita przybyłych Z kuchni dochodzą zapachy (cały dzień nic nie jedliśmy) Kolacja jest spóźnionym obiadem - dwa dania i deser Później każdy dostaje klucze do osobnych pokojów rodzinnych Za oknem ogródek z wiszącą hustawką Chwilowo wszystkie kamienie spadają z serca Szybko gasną światła Ludzie idą spać zmęczeni i pełni wrażeń Pierwsza spokojna noc od wyjazdu z Polski Moja czternasta

Miasteczko marzeń

Rano budzi nas śpiew ptaków Piękna gorska panorama, a w dole uspione jeszcze mias-

teczo - to Gmunden Wspólna turystyczna miejscowość w austriackich Alpach W sezonie letnim ściągają tu rzeszę turystów z pobliskich Niemiec Kurort Co krok wymyślne Gastehausy i Gasthofy, hotele i pensjonaty Mieszkancy przesiadają się w sadzeniu najprzeróżniejszych drzew i krzewów, a wszystko tonie w roznokolorowym kwieciu Dookoła góry porosnięte zielenią, za nimi zaś majestatyczne nagie szczyty W środku wielkie górskie jezioro - Krajobraz bajkowy Ściany górskie topią się w granatowych wodach, po których pływają łabędzie i wielobarwne kaczki Roznokolorowe zagłębia dopełniają panoramy Można też to wszystko oglądać z wagoników kolejki linowej Miasteczko ze starym rynekciem i wąskimi uliczkami Sklepiki bogato zaopatrzone w pamiątki przyciągają obladowanych gotówką turystów Na jeziorze wysypka z zamczkiem - klasztorem W niedzielę orkiestra dęta maszeruje przez miasto i jeszcze wiele, wiele różnych atrakcji

I my tu - turyści na gapę Te pierwsze miesiące wolności były urocze Należą się nam takie wczasy po tym wszystkim co przeżyliśmy w Polsce - mówią oszołomieni pensjonariusze Trudno dyskutować, gdy się widzi dostępność tych rozrywk dla przeciętnych ludzi Zachodu

Polski ślub

Para szczęśliwych młodych ludzi On - wielkich rozmiarów zapasnik pospolicie zwany "Bykiem" Ona - dziewczę zawsze usmiechnięte i uczynne On czekał Ona wiernie dojechała Wybierają się do Australii, aby tam budować swoje gniazdko Pensjonariusze darzą sympatią dwoje wybranców i gromadnie chcą uczestniczyć w ślubnym obrzędzie Zastąpią brakującą rodzinę i przyjaciół z kraju Jeszcze jeden aspekt sprawy podnieca całą gromadę - ma być to pierwsza polska msza Na organach grac będzie lekarz-emigrant, a my przygotowujemy zestaw piosenek Będzie po polsku i patriotycznie Wszyscy akceptują trzy piosenki "Boże coś Polskę", "Rotę", "My chcemy Boga" Z "Rotą" jest jednak problem, bo jak tu śpiewać w tym gościnnym

austriackim kościele

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz

I dzieci nam germani! Nikt nie myśli jednak z "Roty" zrezygnować Zmienili się wrogowie, a więc trzeba piosenki dostosować do wymogów chwili - padają głosy rozsądku

Tekst poprawiono Nie będzie Moskal pluł nam w twarz

I dzieci serc nam ranil! W rozpędzie piszemy jeszcze taką zwrotkę

Na kresach czujną tworząc straż
Bronić będziemy ducha
Az się rozleci w proch i pył
Sowiecka zawierucha

Nie straszny dla nas zaden wrog

Tak nam dopomóż Bog
Właśnie ta zwrotka jest najbliższa naszym sercom Akcentujemy ją bardzo głośnym śpiewem

Stan wojenny

Czy był dla nas zaskoczeniem? Chyba nie Wszyscy od pierwszych dni przez kilka miesięcy, oczekiwaliśmy jakiegoś katastrofalnej wieści z kraju Codziennie komentowało się wiadomości z Polski, a telewizja austriacka przychodziła nam z pomocą w ich otrzymywaniu Mielśmy też radia, z których płynęły całodzienne audycje "Wolnej Europy" Spodziewaliśmy się najgorszego, gdyż właśnie te czarne myśli były bodźcem do ucieczki I tak, w tej atmosferze, wiadomość o ogłoszeniu stanu wojennego - chociaż wstrząsająca - przyjęta została z jakąś egoistyczną ulgą i satysfakcją Ludzie nawet w podświadomości pragnęli jej dla upewnienia się w słuszności drogi którą wybrali

Po kilku miesiącach, latem 1982 roku miałam taką rozmowę z młodym austriackim kucharzem

- Ja nie szanuję polskich emigrantów - stwierdza kucharz - Dlaczego?

- Mogłem przekonać się jacy to ludzie Kiedy u was ogłosili stan wojenny, wybierałem się wieczorem do dyskoteki Byłem umówiony z kolegą i dziewczyną Matka zabroniła mi pojsc Stan wojenny w Polsce - mówi - To wielkie nieszczęście, to jest jak załoba Nie wypada nam się bawic

Na dyskotekę nie poszedłem Kolega rodziców nie witał - poszedł Przy jednym ze stolików siedzieli podpici Polacy Byli tego wieczoru najweselszymi gośćmi lokalu

Tyle kucharz A ja? Ja się wstydziałem Ale przecież ja ich mogę zrozumiec Oni wreszcie uczciwiali na konto pierwszego dnia w pełni odczutej wolności Długo jednak jeszcze w ich snach pojawiał się emigracyjny koszmar Wrocili do Polski Na ulicach wojsko Ktos ich goni Uciekają, ale drogi odwrotu nie ma Nie mogą już wyjechać I to pytanie - Po co wracałem?

Im wszystkim - byłym pensjonariuszom Gasthofu Grabnera i całej rzeszy nowych emigrantów poświęcam to wspomnienie wraz z "gwiazdkowymi" życzeniami "Trzymajcie się dzielnie"

ZOFIA LEMAŃSKA

WESÓLYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
WSZYSTKIM SWOIM KLIENTOM I CAŁEJ
POLONII ZYCZY

SUPERIOR SAUSAGE CO.

Właściciel EMANUEAL MIKA I STASZEK HEJNO

Dostarczamy doskonale wędliny do sklepów, na wesela i zabawy po cenach hurtowych

1004 Dundas St. W - Toronto, Ont
Tel 531-8422, 531-3022

Zdrowych i Wesółych Świąt Bożego Narodzenia
oraz

Szczęśliwego Nowego Roku
z y c z y

A S T R A MEAT PRODUCTS

SŁUZY KLIENTOM PONAD 25 LAT

Posiada duży wybór wspaniałych zawsze świeżych wędlin, smaczną polską kiełbasę oraz wiele importowanych artykułów spożywczych

EDWARD REMBACZ

ZAPEWNIĄ PAŃSTWU MIŁĄ
I UPRZEJMĄ OBSŁUGĘ

2238 BLOOR ST WEST, TORONTO
TEL. 763-1093

Wesółych Świąt Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku
wszystkim naszym Klientom i całej Polonii
z y c z y

QUALITY SAUSAGE LTD.

131 Roncesvalles Ave
2913 Dundas Str. West

TEL 533-7054
TEL. 769-4966

COPERNICUS MEAT PRODUCT

79 Roncesvalles Ave TEL 536-4054

Posiada świeże mięso wykrojone na życzenie Szyunki, boczki, balerony, kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów - ogorki kiszzone, kapustę z beczki, sledge, pierogi

T S PAKULSKI

z y c z y
SWOIM KLIENTOM I CAŁEJ POLONII
WESÓLYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

WESÓLYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

Z Y C Z A
Właściciele JUREK i STEFAN
I ZAPRASZAJĄ NA ZAKUPY ŚWIĄTECZNE

PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD.

Ceny umiarkowane
Otwarty w czwartki, piątki i soboty
oraz w Wigilię w poniedziałek 24 grudnia
2986 DUNDAS STR W TORONTO, TEL 767-0000

Wesołych świąt Bożego Narodzenia
i pomyślnego Nowego Roku
swoim Klientom i całej Polonii życzy,

PETIT PARIS

Postępująca ciasta i torty - na sposób wiedeński
oraz kawa i kanarki.

2384 Bloor St. W. — Tel. 769-9881

WESOŁYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZIENIA oraz
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

stałym konsumentom i całej Polonii
zyczą

OLD POLAND RESTAURANT

Właściciele: K. i S. KOBALKA

Polska kuchnia - smaczne i świeże polskie i europejskie
dania

Zawsze dobrze zjesz w naszej restauracji
299 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
S K Ł A D A

BISTRO EUROPE

Europejska atmosfera • Znane
miejsce na spotkanie • Coś na ząb

2390 Bloor West
Toronto Ontario M6S 1P5
Tel (416) 767-0848

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku
z y c z y

RESTAURACJA KASKADA

KLUB STUDIA MŁODYCH z a p r a s z a

na smaczne jedzenie i dobrą muzykę
W każdy Piątek Sobotę i Niedzielę
od godz. 7:30 - 1.00

Wstęp wolny
REZERWACJA TELEFON 364-4414
542 Queen Str. W.,
(100 metrów na wschód od Bathurst)

MOC NAJSERDECZNIEJSZYCH ŻYCZEN
ŚWIĄTECZNYCH I NOWOROCZNYCH
S K Ł A D A

"ALOHA" MOTEL

HIGHWAY 7 na wschód HIGHWAY 27
NOWOCZESNE POKOJE
Z KOLOROWĄ TELEWIZJĄ
POLSKA OBSŁUGA—CENY PRZYSTĘPNE
MANAGER. STAN KRASNY
TEL. 851 0871

J A P O N I A

- kraj kwitnącej wiśni i... ekonomii

Kiedy w 1970 byłem w Brukseli na wystawie osiągnięć japońskich, zdziwiłem się prognozą, że za dekadę Japonia wyprzedzi RFN, zaś w latach 90-tych przescięnie ZSRR, aby w trzecie tysiąclecie wejść jako drugie państwo na świecie jeśli chodzi o wartość produktu globalnego brutto. Pierwsza przepowiednia się sprawdziła, już w końcu lat 70-tych, na drugą musimy jeszcze trochę poczekać. Wprawdzie wskaźnik wzrostu gospodarczego spadł do 3% rocznie (z 13,6% w latach 1959-61), co Japonczycy uważają za sytuację niemal kryzysową licząc, że w najbliższych latach sytuacja ulegnie poprawie. Co więc powodowało, że Japonia z kilkunastej pozycji w świecie przesunęła się na trzecią?, zaś w wielu gałęziach przemysłu jak stoczniowy czy samochodowy (od 1981 choć po podliczeniu danych za 1984 nie jest takie pewne czy USA nie odzyska utraconego prymatu w tej dziedzinie) zajmując pierwsze bądź drugie miejsce (przemysł elektrotechniczny, komputerowy, fotograficzny, precyzyjny)

Niewątpliwie obok sprzyjającej koniunktury (która jakos nie chciała być sprzyjająca dla wszystkich) decydują cechy charakterologiczne narodu. Oklejanie tego typu etykietkami jest dość słiskim zajęciem, balansującym na krawędzi rasizmu, o jaki będzie się posądzonym szczególnie podczas rozdzielania epitetów pejoratywnych lub wręcz niepocholebnych. Należy jednak podkreślić, że Japonczycy posiadają filozofię życia diametralnie odmienną od znanej jako "maniana, maniana" lub bardziej swojskie czy się stoi

Praca jest nie tylko posłannictwem dziejowym kolejnych pokoleń kraju dawnych samurajów, lecz także najbardziej istotną funkcją życia, jest wręcz czymś w rodzaju kultu. Osoby niepracujące w sile wieku są widziane tam niemal jak panienki lekkich obyczajów chcące zarobkować na Placu Świętego Piotra lub cieniu ogrodów watykańskich. Mentalność japońska nie traktuje pracy jako zła koniecznego, któremu trzeba się poddać, aby jakos przetrwać czas między 9 a 5, zrobić tyle aby szef nie krzychał i jeszcze trochę zostawić sobie na następny dzień, aby też nie umrzeć z nudów. Praca jest najistotniejszą składową dnia, a także jednocześnie hobby, któremu często poświęca się wolny czas, w takiej czy innej, choć niekoniecznie produkcyjnej formie. Jeżeli można zaprogramować społeczeństwo, to Japonczycy są zaprogramowani na pracę, gdyż dzień roboczy trwa znacznie dłużej niż 8 godzin spędzonych w miejscu pracy.

Jadąc do czy z Japonczyk myśli co i jak ma w pracy zrobić, pozwalając sobie na luksus indywidualizmu i inwencji twórczej w tym z reguły zuniformizowanym społeczeństwie. Na wytworzenie się tej specyficznej i unikalnej mentalności złożyło się wiele przyczyn. W Japonii na skutek splotu różnych przyczyn jak warunki klimatyczne, geologiczno-sejsmograficzne, glebowe itp., na przestrzeni wieków warunki życia były zawsze ciężkie, a nawet bardzo ciężkie. Do tego dochodzą fale różnych klęsk żywiołowych jak liczne i dewastujące wybrzeże sztormy, powodzie, trzęsienia ziemi, które przetrwać mogły jednostki najbardziej wytrwałe i zahartowane.

Wytworzyło to w społeczeństwie zdolność pracy zbiorowej oraz łatwosc akceptacji decyzji jednostki przewodniej - nie przypadkiem te właściwości są nieocenione w nowoczesnej firmie produkcyjnej. Indywidualność jest może piękną cechą w kafejkach na Champs Elisee, lecz we współczesnej hali fabrycznej nie ma na nią miejsca. Innymi powodami, dla których Japonczycy tak koncentrują się w pracy są ceny oraz brak życia towarzyskiego (składanie wizyt w domach czy organizowanie w nich imprez są nieznanymi). Ceny zaś z wyjątkiem "frutti di mare", elektroniki czy sprzętu fotograficznego są obłądne, a w szczególności razi ich rozpiętość. Za krawat jedwabny można zapłacić 4 US\$, ale można też i 100\$, za zupę 1 US\$, lecz najbardziej droga zupa ze zmiękkim kosztuje milion yenów, czyli 4 tysiące US\$ za miskę. Mając taki wachlarz cen rzeczywiście należy ograniczyć konsumpcję na korzyść produkcji. Moim zdaniem istnieje jeszcze jeden powód, dla którego Japonczyk woli spędzić czas w pracy niż domu.

Mieszkania są na ogół tradycyjnie bezmeblowe i tak mikroskopijne, aby więc nie dostać klaustrofobii, mieszkańcy Nipponu wolą siedzieć w pracy, gdzie zwykle jest

trochę więcej przestrzeni. Praktyczne skutki tego typu postępowania widac wszędzie. Miasta zadbane, czystością mogą konkurować ze szwajcarskimi czy niemieckimi, na ulicach nie widac niedopałków czy smieci - zresztą pojęcie smiecia trudno tam zdefiniować gdyż każda gazeta, butelka czy puszka to surowiec wtórny, na zbieraniu którego można też zarobić. Autostrady zapchane samochodami (ruch lewostronny - skąd oni to pochycili, chyba nie od Brytyjczyków?), ponad 95% pojazdów produkcji miejscowej, nic dziwnego w ubiegłym roku wyprodukowano 8 milionów pojazdów z czego połowę wyeksportowano. Komunikacja masowa też godna pozazdroszczenia, od ekspresu "Shinkansen" (pociąg pociąg) rozwijającego szybkość ponad 300 km na godzinę, do metra w Tokio posiadającego 10 nakładających się i poprzecinanych wzajemnie linii (aby uniknąć tłoku, pasażerowie ustawiają się w oznaczonych kafelkami miejscach w kolejki, dokładnie przed którą zatrzymuje się metro, tak że mimo przepływających tam tłumów nie ma scisku i "dantejskich scen"). "Upychacz" w metrze, którzy rzeczywiście początkowo funkcjonowali ustawiając i ugniatając tłum należą już do historii. Wszystko to dzieje się w państwie o powierzchni zaledwie 15% większej niż Polska zaś o zaludnieniu ponad 3-krotnie większym (120 milionów). Owa ciasnota i brak przestrzeni życiowej też wywierały piętno w dążeniu Japonczyków do intensywnego rozwoju skoro ekstensywny nie wchodził w rachubę. Dzisiaj przeważa się w promowaniu miniaturyzacji, bo w przeciw-

nym wypadku Japonczyk jeśli chciałby wstawić normalne stereo czy telewizor do domu, wówczas musiałby podkureczyć nogi.

Właśnie w ostatnim czasie badania archeologiczne wykazały, że Wyspy Japońskie były zamieszkałe już 140 tysięcy lat temu, gdyż odkryto szczątki stworzenia człowiekaoidalnego żyjącego w tym samym okresie co "homo pekinensis".

Ślady życia z okresu paleolitycznego i neolitycznego są liczne, choć niezbyt rozwinięte w swych formach (typ zbieracko-myśliwski). Dopiero około 300 p n e mieszkańcy wysp rozpoczęli osiadły tryb życia. W I wieku p n e istniało już zjednoczone państwo. Pozniej uznane przez Cesarstwo Chin (cesarz Han uznał w 57 roku naszej ery Jimmune władcą Yamato czyli współczesnej Japonii). Okres Yamato trwał do 710 roku, charakteryzował się znacznymi wpływami chińskimi, od których Japonczycy przejęli pismo, papier, tusz, farby, porcelanę, buddyzm i konfucjanizm. Czołową rolę w tym czasie wiodła arystokracja dworska, na rodowych klanach, której opierała się administracja państwa. Dopiero w końcu XII wieku (w 1185 po zdobyciu władzy przez Minamoto) mamy do czynienia z zaczątkami szogunatu, (odpowiednik szlachty lennej) wojna domowa między dynastią północną a południową zakończona w 1392 zwycięstwem tej pierwszej powoduje rozbić dzielnicowe Japonii na około 150 udzielnych księstw. W okresie tym (Muromachi do 1573) następują pierwsze kontakty z Europejczykami typu handlowego bądź misyjnego (Św. Franciszek Ksawery 1549).

Następna wojna domowa i przejęcie władzy przez rod Tokugawa w latach 1600-03 powoduje odwrót od poli-

odstępują Japonczykom Taiwan i wycofują się z Korei, która na następne 16 lat staje się wolnym państwem. W 1904 Japonczycy uderzają na Rosjan w krótkiej kampanii biją armię lądową (Mukden, Liaoan) i gromią totalnie flotę (Port Artur, Cuszima) z kilkudziesięciu jednostek której ocalały 3. W wyniku pokoju zawartego w Portsmouth, Japonia odzyskuje poł Sachalinu (skutki arbitrażu brytyjskiego) oraz rozszerza swe wpływy w Korei i Mandzuru, które są kolejno włączone w 1910 i 1931 do Japonii. W trakcie I wojny światowej Japonia angażuje się po stronie "Entente Cordiale" (widac zaszkoziły uwagi Cesarza Wilhelma II o niszczosci żółtej rasy) uzyskując schedę po Niemczech w postaci archipelagów na Pacyfiku (Mariany, Karoliny, Wyspy Marshalla - utracone w 1945 na rzecz USA) oraz prowincje Cingtao w Chinach, skąd w latach 30-tych rozpoczyna się dalszy podbój Chin, szczególnie zintensyfikowany w latach 1937-38. Po niezbyt udanej próbie do terytoriów ZSRR (jezioro Chasan 1938) i Mongolii (rzeka Chałchyn-goł 1939) sztab japoński zmienił na swe nieszczęście koncepcje dalszego prowadzenia ataku, ostrze którego powierzając flocie co automatycznie sterowało do konfliktu z państwami zachodu 7 XII 1941 następuje atak na Pearl Harbour i pół roku sukcesów w trakcie którego Japonczycy dochodzą do granic Indii, okupując Indochiny, Burmę, Singapur, Malaje, Indonezie, Filipiny i poł Nowej Gwinei nie mówiąc już o licznych archipelagach na Pacyfiku. Zatrzymani pod Midway (nomen omen poł drogi) rozpoczynają odwrot zakończony podpisaniem bezwarunkowej kapitulacji na pokładzie USS "Missouri" 2 IX 1945

Kompleks przegranej wojny (pierwszej w dziejach), gdyż do tej pory zawsze byli zwycięzcami nawet w 1274 czy 1281 kiedy to boski wiatr "kamikadze" rozpedził najeżdżącą flotę Mongołów, spowodował, że warstwy tradycyjnie opowiadające się za militarystycznym przestawili swój ethos stanowy na tory pokojowe, wołąc się wykazywać na polu pracy. Przegrana dla Japonczyków była wstrząsem spotęgowanym wybuchami bomb atomowych i pierwszą w dziejach obcą okupacją kraju. Procesy wytoczone przez Amerykanów tym politykom których oskarżono o zbrodnie wojenne dokonały reszty. W społeczeństwie nastąpiło przekonanie że tylko pokojowa działalność uwidoczniła w pracy ma rację bytu. Militarystyczne nastawienie zostało wypłenione lecz nastąpiło przegięcie w drugą stronę. Dzisiaj w społeczeństwie królują pacyfizm, korzystając z tego nastawienia państwo posiada siły terytorialne (słowo armia jest wykreślone z oficjalnego słownika) liczące zaledwie 3 promile populacji, na utrzymanie których wydaje się zaledwie 1% (G N P) czyli produktu narodowego brutto (Kanada 2,4%, USA - 8%, państwa socjalistyczne od 10%, Rumunia do 30% Wietnam)

Kłeska militarna z rąk Amerykanów, a następnie okupacja wysp pozostawiła coś w rodzaju urazu, zmniejszonego zwrotem Okinawy w latach 60-tych. Natomiast niczym nie umniejszone uczucie jest żywione w stosunku do Rosjan, którzy złamali Pakt o Nieagresji (skąd my to znamy?) uderzając 9 VIII 1945 (a więc w dni kiedy spadła druga bomba atomowa na Nagasaki), a następnie okupując do dziś nie tylko Sachalin, ale i Archipelag Kurylski do czego byli tylko połowicznie uprawnieni. Z tych też przyczyn nie ma traktatu pokojowego między dwoma państwami, a tylko istnieje stan zawieszenia broni.

Ostatnie doswiadczenia oraz wielowiekowa tradycja odcięcia się od świata wyrobiła u Japonczyków specyficzny stosunek do cudzoziemców. Jest to mieszanina niesmiałości, skrytości i kompleksu wyższości dobrze opakowanego w nienaganną grzeczność manier, nie dająca więc odczucia nie wtajemniczonemu, że uważają swoją rasę za wyższą od pozostałych które ogólnie klasyfikują jako "gaijin" (cudzoziemiec, obcy). To przeswiadczenie tkwiło tak głęboko, że dopiero 1 I 1945 Cesarz Hirohito w przemówieniu radiowym zdementował panujący powszechnie pogląd o swym boskim pochodzeniu oraz o Japonczykach jako narodzie wybranym (skąd my to znamy). Oddartym więc ze złudzeń, nie pozostało nic innego jak wziąć się solidnie do pracy i dziś po 4 dekadach widac rezultaty. Lech Wałęsa będąc w Japonii w 1981 określił jej mieszkańców jako "społeczeństwo robotów". Były Premier Japonii Nabukusone Kishi otwierając VII Międzynarodowy Zjazd Pracowników Środków Masowego Przekazu stwierdził, że XXI wiek będzie wiekiem Azji Pacyficznej (Japonia, Korea, Taiwan, a może Chiny i Filipiny). Jeżeli na ogół panuje przekonanie, że wiek XXI będzie wiekiem robotów, to niewątpliwie wszyscy wymienieni mają rację - następne tysiąclecie będzie zaczynało epokę zdominowaną przez roboty z pobrzeża Pacyfiku.

KRZYSZTOF SOJKA-WILMANSKI

tyki otwartych drzwi i promowanie izolacjonizmu w administracyjny sposób. Wydano zakazy komunikowania się z cudzoziemcami (czyli obecne ustawodawstwo ZSRR czy NRD miało swego godnego protoplastę) wyteplono misje religijno-handlowe, zostawiając otwarty port do handlu ze światem w Nagasaki, licencje na handel w którym przezornie przyznano ówczesnym posiadaczom najsilniejszej floty - Holendrom. Owo zamknięcie się wewnątrz miało być zbawieniem dla szogunów rodu Tokugawa, którzy myśleli że w ten sposób poprzez wyeliminowanie importu broni palnej i ścisłą kontrolę importu innych produktów (w tym także idei mogących kolidować z ich sposobem myślenia) utrzymają władzę, w żelaznych ryzach tradycji. Dnia z perspektywy czasu można ocenić to posunięcie jako zbawienne, lecz bynajmniej nie dla Japonczyków. Europejczycy wolni od konkurencji japońskiej, z którą dziś mają takie problemy, mogli się spokojnie umocnić na światowych rynkach. Nieroztropny w tym kontekście wydaje się być krok komandora Peary, którego flotylla pod groźbą otwarcia ognia z artylerii pokładowej wymusiła w 1854 na Japonii otwarcie swych portów dla handlu międzynarodowego.

Owo upokorzenie wstrząsnęło państwem do tego stopnia, że już 13 lat później ostatni shogun rodu Tokugawa zwany Yoshinobu, bądź też Keiki, spadł z tronu, który z kolei z właściwością przyrody nie znośzącej próżni został zajęty przez cesarza Mutsuhito. Od 1868 rozpoczyna się okres reform Meiji. Widząc swe zacofanie techniczne, Japonczycy postanowili jak najszybciej zeuropeizować się i unowocześnić. Modernizację zaczynając zgodnie ze swą drugą naturą, na odcinku militarnym. Nic dziwnego flotylla Pearreggo pogroziła i odpłynęła, a na Sachalinie w 1875 umiejscowili się Rosjanie bez zamiaru oddania tegoż lecz z zamiarem dalszych rewindykacji. Zagrożenie powoduje militarystycję Japonii co trafiło zresztą na podatny grunt, gdyż wojowanie było podstawowym zajęciem tamtejszej warstwy szlacheckiej (samurajowie) w wyniku reform tracącej nie tylko prawo noszenia miecza (1878) lecz razem z książętami (daimowie) wpływy i ziemię. Dopiero w tym okresie rewolucji przemysłowej w latach 70-tych w Japonii utworzono pierwsze Uniwersytety, ujednolicono szkolnictwo, rozpoczęto budowę pierwszych linii kolejowych, pierwszych fabryk (pierwsza stalownia otworzono dopiero w 1895 czyli 93 lata po hucie Baildon w Chorzowie).

Zmodernizowana i oparta na powszechnej służbie wojskowej armia nie może długo wysiedzieć na wyspach i już w 1894 rozpoczyna swój marsz podbojów. Pierwszą ofiarą są najbliżsi sąsiedzi Chinczyki, po przegranej wojnie i zawartym pokoju w Shimonesei,

TransCanPol PACZKI DO POLSKI

393 Roncesvalles Ave Toronto,
TEL. (416) 535-9944, 535-9956

składa

WSZYSTKIM SWOIM KLIENTOM I CAŁEJ POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
WESŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
wszystkim swoim Klientom oraz całej Polonii

ALICE GIBBY

COLODY TRAVEL LTD.

415 Yonge St., Suite 104, Tel. 598-3337
DON'T LEAVE TOWN UNTIL YOU CHECK WITH US

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE
składa

EMBRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
Tel. (416) 536-3554, 536-6991

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE
składa

SAVE-O-WAY

PRZELOTY DO POLSKI
Z POBYTEM DO 3 MIESIĘCY
JUZ OD

\$699.00

+ PODATEK

BILETY POWROTNE

MONTREAL - WARSZAWA - MONTREAL	od \$699.00
OTTAWA - WARSZAWA - OTTAWA	od \$699.00
TORONTO - WARSZAWA - TORONTO	od \$699.00
THUNDER BAY - WARSZAWA - THUNDER BAY	od \$699.00
SAULT STE MARIE - WARSZAWA - SAULT STE MARIE	od \$699.00
WINNIPEG - WARSZAWA - WINNIPEG	od \$699.00

CZARTEREM DO POLSKI

przez Kopenhagę,
od \$549.00

PO REZERWACJE I INFORMACJE PROSZĘ DZWOŃC:

(416) 532-3042
(416) 532-3704

OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. M6R 2A8

UWAGA! ZA POSREDNICTWEM NASZEGO BIURA
MOŻECIE PAŃSTWO WYSLAĆ PILNE TELEGRAMY
ORAZ PACZKI DO POLSKI - LÓTNICZE
I MORSKIE
Lokalizacja urzędnicza w całej Kanadzie

WESŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘSLIWEGO NOWEGO ROKU
WSZYSTKIM KLIENTOM ŻYCZY

UNITY TRAVEL

100 University Ave. Suite 807
Toronto Ont. Canada M5J 1V6
Tel. (416) 595 1244
Telex 06-22186-P W T

Zdrowych i Wesolych
ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIE oraz
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

Wszystkim Sympatykom Naszej Firmy
zyczy

Peter BURDON

PONTIAC BUICK LIMITED

1099 Broadview Ave. Toronto, Ont.

Tel. (416) 469-5531

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
Z Y C Z Y

JOHN (JAN) BARANOWSKI

217 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont

M6R 2L6

Tel 532-4441

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO
NARODZENIA ORAZ
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
Z Y C Z Y

**HUMBERVIEW
INSURANCE**

337 Roncesvalles Ave. Toronto

TEL 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

WESOŁYCH ŚWIĄT
I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
ZYCZY

JERZY SZOZDA

CHECKPOINT

DATSUN NISSAN

Tel. (416) 239-1217

(posiadam znajomość języków
słowiańskich, udzielię porady bezpłatnie)

**CHECKPOINT 5448 DUNDAS ST W
ISLINGTON, ONT M9B 1B4**

Wszystkim naszym Szanownym Klientom
dziękujemy za łaskawe poparcie
naszego sklepu, życząc zdrowych i wesolych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz Szczęśliwego Nowego Roku

**TOLA'S GIFT
TOLA'S GIFT &
DELICATESSEN**

167 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario
Tel 534-2231

Tajemnice płatka śniegu

Mikroskopijna cząsteczka pyłu, uwięziona w cząsteczce pary wodnej, przemierza niebo w pędzonej wichrem śniegowej chmurze Otoczona malusienkami kropelkami wody, zaczyna długą podróż w stronę ziemi Spadający kryształek lodu nabiera kształtów pod działaniem zmiennej temperatury i wilgotności powietrza - w jednym miejscu się wydłuża, w innym "wyrósne" mu ostry kolec Az wreszcie przybierze kształt równie niepowtarzalny, jak odcisk palca Tak było zawsze

Dopiero niedawno, po studciach nabożnego zdziwienia, uczeni zaczęli odkrywać tajemnice płatka śniegu Zagadkę probowali rozwiązać wybitni uczeni różnych czasów - od astronoma Keplera - po matematyka Descartesa Od dawna wszyscy zgodni byli co do tego, że powstawanie płatka obejmuje dwa następujące po sobie stadia najpierw powstaje kryształek lodu, a następnie - kryształek ten zaczyna się rozrastać Przy bardzo niskich temperaturach drobnutkie kropelki wody w chmurze same zamrażają w lodowe kryształki Ale przy temperaturach wyższych potrzebne im jest jakieś obce ciało, wokół którego mogłyby się skupić - odrobina kurzu, lub nawet bakteria Dlaczego wobec tego tylko nieliczne płatki śniegu posiadają takie obce "jądro"? Otóż kryształek lodu powstaje w taki sam sposób jak kulka puchu mleczka unoszona wiatrem Jeśli kryształki lodu dostaną się w bardzo suchy rejon atmosfery, następuje ich rozpad na mniejsze części Odłamki zaś zaczynają spełniać rolę zalążków dla dalszych kryształków Natomiast gdy powietrze jest zbyt wilgotne na to, aby wystąpiło duże parowanie, powstający kryształek niszczy coś w rodzaju mini-wybuchu Kiedy kropla wody zamraża, wzrasta ciśnienie w rozgałęzieniach (dendrytach) powstającego kryształka, zostaje on rozsadzony od wewnątrz, a miniaturowe odłamki dają początek nowym kryształkom

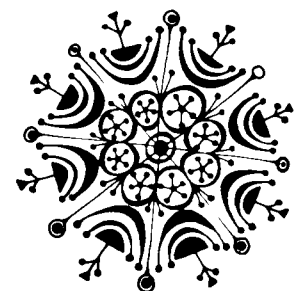
ALE TO DOPIERO PO— CZĄTEK HISTORII PŁATKA ŚNIEGU Dalsze stadium jest tak skomplikowane, że dało się je zrozumieć i wyjaśnić dopiero przy pomocy nowoczesnej matematyki i komputerów Zamrażając, kropelki wody wydzielają ciepło Aby to ciepło mogło się rozprzyszczyć na powierzchni kryształka pojawiają się zaczątki dendrytów Następnie kryształek powiększa się w określonym tempie i w określonych kierunkach - zależnych od temperatury i wilgotności otoczenia - aż do momentu, w którym te dwa warunki ulegną zmianie Opadający na ziemię kryształek - a właściwie już rodzący się płatek śniegu - zaczyna się rozrastać w innym tempie i według nowego "wzoru" Opracowano model takiego

procesu, przetworzony na program komputerowy, dał on początek sztucznym płatkom, jakie pojawiły się na ekranie, a które były zupełnie podobne do prawdziwych Dzis wiadomo już, że bardzo niskie temperatury wywołują powstanie ostro zakończonych płatków Każdy z sześciu płatków śniegowej gwiazdki powstaje w tych samych warunkach, ponieważ płatek jest bardzo mały - i stąd ich doskonała symetria Droga każdego płatka z chmury na ziemię jest niepowtarzalna, niepowtarzalny jest również jego ostateczny kształt

Wyjaśnienie to okazało się bardzo istotne dla dziedziny pozornie bardzo odległej, a mianowicie metalurgii Gdy stop podlega ochłodzeniu przy przejściu ze stanu ciekłego w stały, cząsteczki metalu także tworzą dendryty Ich kształt i tempo powstawania ma wpływ na wytrzymałość i inne cechy stopu

Modele śniegowych gwiazdek mogą się więc okazać pomocne przy określaniu wytrzymałości konstrukcji metalowych

Naukowców interesuje również pytanie, co dzieje się z płatkami śniegu, kiedy już spadną na ziemię Na ogół różnice między temperaturą powierzchni ziemi i powietrza powodują parowanie dolnej warstwy pokrywy śnieżnej Para unosi się w górę, płatki śniegu pod jej wpływem krystalizują się, tworząc nowe struktury - bardzo piękne, ale i niebezpieczne Ta zmrożona warstwa nie wiąże się bowiem z otoczeniem i już waga jednego narciarza może wywołać fatalną w skutkach lawinę Natomiast w nocy para wodna z powietrza osiada na śniegu, wytworząc powłokę gładką i śliską, jak lod Wystarczy kolejny opad, i taka zmrożona tafla powoduje lawinę

O

ubezpieczeniach przy świątach

Święta Bożego Narodzenia a ubezpieczenia Co jedno ma do drugiego? Pozornie absolutnie nie Ubezpieczenia są ostatnią rzeczą, o której myślimy przed świętami, bo przecież mamy tyle innych spraw do załatwienia

Święta Bożego Narodzenia to nie tylko okres gorączkowej bieganiny, zakupów, przygotowań Robimy to wszystko żeby wyrazić swoje uczucia szczególnie w stosunku do osób bliskich Po co kupujemy polisę? Po to żeby zapewnić sobie spokój ducha i pewność, że niezależnie od okoliczności nasze mienie jest zabezpieczone

Może warto byłoby zapisać na liście sprawunków świątecznych załatwienie długów odkładanych spraw jak ubezpieczenie domu (mieszkania), życia, zdrowia

Załatwienie polisy na życie jest wyrazem troski i miłości w stosunku do najbliższych, mówi im, że niezależnie od tego czy jesteśmy czy nie, mogą zawsze na nas liczyć, przynajmniej jeśli chodzi o zabezpieczenie bytu Ubezpieczenie na zdrowie zabezpiecza dochód rodzinie bez względu na to, czy stan zdrowia pozwala nam na pracę zarobkową czy nie

Musimy również pamiętać, że wykupienie polisy nie zwalnia

nas od ostrożności i zdrowego rozsądku Trzeba pamiętać, że światła na Boże Narodzenie, które tak pięknie ozdabiają nasze domy, mogą również być źródłem pożaru, należy sprawdzić czy

przewody są w dobrym stanie, czy lampki nie wydzielają zbyt dużej ilości ciepła i czy ozdoby łatwopalne nie znajdują się zbyt blisko

Również wracając z przyjęć i balów należy pamiętać, że od nas zależy bezpieczeństwo na drodze i jeśli zabawa była wspólna i wypito się więcej, to o wiele bezpieczniej jest zamówić taksówkę, niż narazić się na niebezpieczeństwo wypadku Poza tym w sytuacji wypadku, kierowca który ma zawartość alkoholu we krwi powyżej przepisanej normy narazi się nie tylko na mandat za jazdę w stanie nietrzeźwym, utratę prawa jazdy na trzy miesiące, ale również przez następne trzy lata koszt ubezpieczenia samochodowego wzrasta minimum o 50%

Dbajmy o to, aby nasze święta były rzeczywiście pogodne, radosne i beztrudne

HALINA E BARANOWSKA
Tel 443-0011

PEGASUS GROUP
443-0016
1470 DON MILLS ROAD

P O E Z J A N A G W I A Z D K Ę

Wybor **MAGDA CZYZYCKA****RZEZBA I GRAFIKA WOJTKA STRAHLA****PRZED NARODZENIEM**

Matka Boska taka niewielka
jak zziębnięty krzak głogu
przystanęła za oknem na śniegu
tyle gwiazd wirowało naokoło
tyle srebrnych gwiazd z nieba spadało
na wycięty księżyc jej uśmiechu

potem milkły okna
okno za oknem
coraz rzadziej
chmurniej
samotniej
odbijały się w oczach i ustach
marzyły palce
kostniały palce
bezlitosnie ziębiły palce
na wyciętej z bibułki twarzy
zgaśł uśmiech

przyfrunęli święci aniołowie
gloria gloria - śpiewali - hosanna
ciemnym niebem szedł samotny Chrystus
i baranków poganiał chmury
Matka Boska wstąpiła do góry
na uniesionych palcach

Woda nie była zwykła Ze zrodził
gdzie kadzidło rośnie i mirra
palma także I w hiszpańskiej urnie
Bóg się mały w piosence obmywa

★

DO MATKI

W ciemnościach postać stoi mi matczyzna,
Niby idąca ku tęczącej bramie -
Jej odwrócona twarz patrzy przez ramię,
I w oczach widac, że patrzy na Syna

★

PSALM STAJENNY

Juz trzeci tydzień leży w złości
ułomny synek od sąsiada
Krolestwo jego jest z tej ziemi
i on królestwem owym włada

Na stanie leży nagusienki
pod wargą wołu oszronioną
i błogosławi mysi lud
bielszą od snu mysiego dłonią

I mysi lud mu znosi ziarno
pod którym złote jabłko drzemie
ażeby zbawic mógł swych ojców
bijących go pięściami w ciemie

Juz siódmy tydzień leży w tajni
ułomny synek od sąsiada
Po soplach z dachu sycieka zorza
w las wigilijny weszły stada

I wyjąc z złości się nie daje
choc z jego ciała pięć ran broczy
Nad nim woł w strzesze dziurę wyjadł
i patrz w niebo wole oczy

Trz... łowie chłostali zwierzęta,
rc... gwiazdzie śpiewali,
matka uśmiechnięta
...łun kołysała w balu

Ballada o Stajence

Matka pełna uśmiechu i chemu
dłonie zamysłała w balu
co wieczor
a nad dłońmi tymi
trzej krolewie spóźnieni płakali

Nawet aniołki Gipsowe i kragle
na kołędach jak wielbłądach fruujące,
krotkie szatki haftowane ogniem
na jej ręce zrzuciły w locie

WIGILIA

Juz wzdychał na myśl o Bozym Narodzeniu
o tym jak naprawdę było
zaczął się modlic do świętej rewolucji w Betlejem
od której liczymy czas
kiedy znowu zaczął mędrac puszysty ogon tradycji
wprosiła się choinka za osiemdziesiąt złotych
elegancko ubrana
mlaskaty kluski z makiem
kura po wigiliu spieszyła na rosół
potem milczenie większe niż zal
i juz na gwiazdkę stuprocentowy szalik przytulny
jak kotka

żeby się nie ubierac za cienko
i nie kasłac za grubo
zdrzemnąć się na dwóch fotelach
wydawało mu się że słowo ciałem się stało - i
mieszkało poza nami

nawet usłyszał że poza oknem
przeszedł Pan Jezus
prosty jak kościół z jedną tylko malwą
obdarty ze śniegu i polskich koled
za wczesnie, za pozno, nie w porę

nacisnął dzwonek, dzwonek był nieczynny

★
Na stanie szmerzącym, na szmerze
obok rozy cichej i bydląt
leżał Lecz roza z cierniem była

★

MODLITWA WIGILIJNA

Maryjno czysta, błogosław tej,
Co w miłosierdzie nie wierzy
Niech jasna twoja strudzona dłoń
Smutki jej wszystkie usmierzy
Pod twoją ręką niechaj płacze lżej

Na wigilijny zesły jej stoł
Zielone drzewko magiczne,
Niech gdy go dotknie słyszy gwar pszczoł
Niech jabłka sypią się słuczne
A zamiast świec daj gwiazdę mroźnych pol
Przyprowadz blisko pochod białych gor,
Niechaj w jej okno świecą
Astrologowie z Chaldei, z Ur,
Pamięć złych lat niech uleczą
Zmarli poeci niech dotkną strun
Samotnej zanuca kołędę

Przychodziły do niej z pustyni lwy płowe
gasić czerwone języki,
po głosie ich, po tęsknocie ich - człowiek
zjawiał się śpiewny i zwykły

SPIS TRESCI

"Ballada o stajence" - Tadeusz Gajcy
"Przed narodzeniem" - Halina Poswiatowska
"Modlitwa wigilijna" - Czesław Miłosz
"Wigilia" - Jan Twardowski
"Psalm stajenny" - Stanisław Swen Czachorowski
"Do matki" - Juliusz Słowacki

★

Kenneth Dye, opublikował własnie, jeszcze jedną powiesc - horror Dla przypomnienia, K Dye nie stara się konkurować z Stevenem King czy innymi gigantami tego gatunku, jest on Rewizorem Generalnym wyznaczonym przez Parlament do kontrolowania finansów rządu. W swoim dorocznym raporcie dla Parlamentu pan Dye przedstawia ponownie, niekoncząca się listę sposobów wynalezionych przez rząd i zatrudnionych przez niego urzędników na marnotrawienie ciężko zarobionych pieniędzy podatników, grabionych corocznie przez Urząd Podatkowy. Jest to przerażający opis głupoty, marnotrawstwa, braku profesjonalizmu, miernoty i braku ambicji i dumy zawodowej, tumiwizmu i nieuczciwości, ale przede wszystkim bezkarności większości winnych tych przestępstw. Pan Dye wywodzący się z pionu prywatnego konstataje, iż podobne zachowanie w prywatnym przedsiębiorstwie doprowadziłoby je do szybkiej zruby-bankructwa, a winnych do utraty pracy.

Poradnik inwestora

Kanadyjczycy na ogół słuchają pana Dye z cichą rezygnacją i cynizmem, nie wierząc że administracja w Ottawie może być ulepszona czy poprawiona. Obawiam się, że mają rację i jedyną racjonalną reakcją przeciętnego zjadacza chleba powinno być wyrzucenie z pracy ekipy odpowiedzialnej za ten chaos i bałagan, co właśnie nastąpiło, oraz zaakceptowanie planu zmierzającego do zmniejszenia haraczu podatkowego i poprawy stanu konta bankowego. Innymi słowami: Rząd w Ottawie, poprzez swoją nieudolność, jest największą przeszkodą na drodze do mojego i twojego dobrobytu.

Stwierdziwszy powyższe, czas zająć się planem, o którym wspomniałem. Jedną z największych wad przeciętnego Kanadyjczyka jest brak jakiegokolwiek planu finansowej gry, innymi słowami, strategii mającej doprowadzić do osiągnięcia celów życiowych, mierzonych w kategoriach domu, oszczędności, letniej rezydencji, jachtu, kolekcji antyków, urlopów w Andach czy Hawajach, czy cze-gokolwiek innego, ważnego dla satysfakcji z życia i uczucia "szczęścia w życiu".

Szybko chciałbym dodać, iż nie twierdzę, aby posiadanie tych wszystkich wyżej wymienionych dóbr materialnych gwarantowało szczęście i satysfakcję w życiu, łatwiej jednak o nie jeśli mając kochającą rodzinę oraz dobrą pracę, ma się również dostęp do rzeczy, które nabywa się za pieniądze.

Osiągnięcie dostatniego statusu finansowego, czyli przedmiot rozważań w tej kolumnie, zależy od posiadania niezle płatnej pracy, płacenia jak najmniejszych podatków, co pozwoli na zachowanie jak największej części dochodu w twoich rękach oraz umiejętnego rozporządzenia posiadanymi pieniędzmi, pozwalającymi na prowadzenie wygodnego stylu życia oraz na zwiększenie posiadanego kapitału. Nasza kolumna zajmie się głównie dwoma ostatnimi elementami strategii prowadzącej do finansowej niezależności, czyli poradami prowadzącymi do zwiększenia twojego realnego dochodu, oraz tym jak najlepiej pomnożyć twój kapitał.

Teoria bogactwa w dzisiejszych czasach jest niepodobna do niczego w co wierzył Balzac czy nawet Dos Passos 50 lat temu. Dzisiaj nie wystarczy już zarobić wiele pieniędzy, nie wiele to znaczy w sytuacji,

gdzie podatki rosną w miarę wzrostu dochodu. Joe Smith, którego dochód przed podatkiem wynosił \$ 100,000 zatrzyma tylko około \$ 50 000 po zaplaceniu podatku, Stan Kowalski może zabrać do domu \$ 65,000 z \$ 80,000 dochodu, jeśli dobrze zaplanuje swoje wydatki, inwestycje i podatki. Tak więc raz jeszcze, ważniejsze od twojego dochodu brutto jest twój dochód netto, czyli twój "disposable income".

Kontynuujemy przez moment historię Stana Kowalskiego, który ma lepszy start na drodze do miliona, poprzez lepszą ochronę swojego dochodu przed zakusami "grabieży podatkowej" z Ottawy. Stan może żyć równie dobrze jak Joe, wydając około \$ 25,000 w 1984 roku na bieżące wydatki. Zostało mu więc około \$ 40,000, które może zainwestować. Joe żyjąc równie dobrze ma do swojej dyspozycji jedynie około \$25,000. Trudno uwierzyć, zwłaszcza biorąc pod uwagę, iż Joe zarobił \$ 20,000 brutto więcej niż Stan. Obaj panowie mają ochotę zostać milionerami w jak najszybszym czasie. Wydawałoby się że Stan zaczynać z \$ 15,000 więcej ma o wiele lepsze szanse. Stan decyduje się na włożenie pieniędzy do banku. Menazer banku obiecuje płacić 11% od depozytu i szybko oblicza iż za 30 lat Stan będzie miał na koncie milion dolarów. Wspaniale, myśli Stan - "akurat kiedy będę chciał przejść na emeryturę".

Jedyny problem o którym menazer zapomniał wspomnieć, to fakt że Stan będzie musiał płacić podatek od otrzymanych odsetków. Naprawdę więc, "na czysto" Stan otrzyma więc około 8% odsetków i kapitał złożony do banku nie przeistoczy się w milion przed upływem 42 lat. Inny problem, to fakt że w dzisiejszych dolarach ten milion będzie warty około \$

64,000 (zakładając przeciętną inflację 7%).

Joe rozczłony wysokim podatkiem od swoich zarobków, zdecydował się na inne rozwiązanie i zaczął inwestować w akcje, złoto, obligacje i inne aktywa. W pierwszym roku inwestycje zarobiły mu około \$ 5,000 od 25,000 dolarów, które zainwestował, czyli około 20%. W związku z ulgami podatkowymi od inwestycji zapłacił tylko ok \$500 podatku. Innymi słowami, Joe osiągnął 18% realnego zarobku od zainwestowanego kapitału. Zakładając kontynuację tej pomysłowej passy Joe zostałby milionerem w 22 lata, 10 lat wcześniej niż Stan, startując z prawie o połowę mniejszym kapitałem wyjściowym. Powyższy scenariusz sugeruje, że Joe zwiększyłby swój kapitał 40-krotnie w przeciągu 22 lat. No tak, ale inflacja, powiedziała by ktoś pamiętający co stało się z entuzjazmem świeżo upieczonego "milionera" Stasia. Nie jest źle, odpowiedziałby Joe, w "1984 dolarach" mój milion jest wciąż jeszcze warty prawie \$250,000.

Morał z tej przypowieści jest dość prosty. Jeszcze ważniejsze niż twój dochód jest twój dochód po podatku, oraz jak go używasz dla pomnożenia twojego bogactwa. Innymi słowami najlepiej sytuowany byłby Stan, który używając swojej strategii podatkowej i inwestując jak Joe mógłby zostać milionerem w ciągu 19 lat.

Na razie dość teorii i przypowieści. Niezależnie od pewnych uproszczeń, koniecznych dla ilustracji teoretycznych rozważań, obraz rysuje się dość prosty. Planując i inwestując można znacznie poprawić swój poziom życia i swój stan majątkowy.

Mark Gorlewski

Ken Romanowski

- Kenmark Consultants

Tel 769-9440, 275-3544

Tyle na ten tydzień, przypomniemy, że listy dotyczące tematów poruszonych w Poradniku Inwestora należy kierować na adres redakcji, Kenmark Consultants - Poradnik Inwestora

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
ZYCZY

składa

INSTITUTE OF TECHNICAL
TRADES

734 Kipling Ave., Toronto,
TEL 255-2369

po godzinach TEL 921-3886
Informacji udzielają MARK NIEWIADOMSKI
lub ANDRZEJ MAJ

SERDECZNE ZYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE
składa

EDRICH CONSTRUCTION
CO. LTD.

Właściciele BRACIA FUJARCZUK

8 Elizabeth St N. MISSISSAUGA, ONT
TEL 274-3605

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
CALEJ POLONII W TORONTO I OKOLICY
zyczy

A. E. LePAGE

REAL ESTATE SERVICES LIMITED

1566 Bloor St. W. — Toronto, Ont.
Tel. 537-3431 M6P 1A4

INCOME TAX

FUNDUSZ RHOSP

Registered Home Ownership Savings Plan czyli fundusz oszczędnościowy na kupno domu jest jednym z najbardziej popularnych i najczęściej stosowanych sposobów obniżenia podatku. Korzystają z niego przeważnie osoby młode, względnie ludzie nowo przybyli do Kanady. Ulga ta przysługuje tylko tym, którzy nie posiadają jeszcze własnego domu lub mieszkania. Każdy podatnik, który skończył lat 18 ma prawo wpłacić na fundusz RHOSP do

\$ 1 000 rocznie i suma ta zostaje zwolniona od podatku. Konto RHOSP można otworzyć tylko raz w życiu i tylko raz można podjąć całą sumę z tego konta.

Jeżeli pieniądze zostaną zużyte na kupno domu czy mieszkania, to w dalszym ciągu nie płaci się od nich podatku. Planem podobnym do RHOSP jest plan emerytalny RRSP. W tym jednak przypadku odraczamy tylko płacenie podatku. Nie płaci się podatku od sum wpła-

conych na to konto, płaci się podatek jednak po wycofaniu pieniędzy z tego konta. Plan RRSP zostanie omówiony w następnych odcinkach. Pieniądze złożone na konto RHOSP są rzeczywiście wolne od podatku, zarówno w momencie ich wpłacania jak i w czasie, kiedy się tę sumę podejmuje na kupno mieszkania. Ponieważ prawie każdy z nas zawsze marzył o posiadaniu jakiegos własnego domu lub mieszkania, gorąco zachęcam do skorzystania z tej okazji, o ile tylko mamy trochę luznej gotówki. Zaznaczam, że procenty z tego konta również nie podlegają opodatkowaniu. Wpłaty na konto RHOSP należy dokonać najpóźniej do 31 grudnia. Jeśli oboje małżonkowie pracują, to każde z nich może otworzyć własne konto i wpłacić po \$ 1 000. Oczywiście,

Twój sukces finansowy

W latach siedemdziesiątych w kraju o największym sukcesie finansowym - w USA powstało wiele idei które nazwano ideami obfitości i rozwoju

Idee te zdaniem tworców, poprawiają jakość życia

Pomysły te pochodzą z książki Phila Lauta "Pieniądze są moim przyjacielem" oraz z wykładów i seminariów prowadzonych przez Leonarda Orra

Zachęcam Cię do zmiany myślenia na temat pieniędzy i sposobów ich zarabiania

Zmieniając sposób możesz osiągnąć stan świadomości zwanej Obfitością. Świadomość ta to zdolność do wygodnego i przyjemnego funkcjonowania niezależnie od tego czy masz pieniądze czy też nie

Jezeli masz dostatecznie dużo negatywnych myśli na swój temat na temat pieniędzy i sposobu ich zarabiania to nie dziw się że sukces Cię ominął. Możesz mieć świadomość obfitości albo świadomość Biedy. Tę ostatnią możesz mieć również mając dużo pieniędzy. Wielu bogatych skąpców jest dobrym przykładem funkcjonowania świadomości Biedy. Mają oni zablokowaną relację dawania. Świadomość Obfitości to stan, w którym zarówno relacja dawania jak i relacja brania są odblokowane. Istnieje wiele mitów, które warto rozpatrzyć chcąc naprawić zrozumić prawo zarabiania

1) Ja zasługuję by prosperować i być bogatym,

2) Ja czuję się świetnie, gdy płacą mi za moje przyjemności,

3) Ja mam mnóstwo pieniędzy

Czy na wstępie uznałeś, że cały ten eksperyment jest bezsensowny i idiotyczny?

Jezeli tak to Twoje myślenie jest jedną wielką negacją Twojej wartości

Nie ma w tym nic dziwnego. Wyjechałeś z kraju, w którym cały system nieustannie pracował na to abys miał jak

najbardziej negatywne myśli związane z Twoją wartością pieniędzy i efektywności ich zarabiania

Dlaczego miałbyś nie uznać, że zasługujesz na to, aby prosperować i być bogatym. Nikt tego nie uzna poza Tobą samym

Zmieniając swoje myślenie i opanowując podstawowe prawa bogactwa stajesz się finansowo niezależny. Finansową niezależność osiągasz wówczas, kiedy robisz za pieniądze tylko to co chcesz robić

Bogactwo jest zarządzane czterema podstawowymi prawami

Pierwsze z nich dotyczy zarabiania

PRAWO ZARABIANIA

Twój dobrobyt jest wytworzony tylko przez Twoją świadomość. Oznacza to że myślenie jest jedynym czynnikiem który stwarza bogactwo

Możesz mieć świadomość obfitości albo świadomość Biedy. Tę ostatnią możesz mieć również mając dużo pieniędzy

Wielu bogatych skąpców jest dobrym przykładem funkcjonowania świadomości Biedy. Mają oni zablokowaną relację dawania. Świadomość Obfitości to stan, w którym zarówno relacja dawania jak i relacja brania są odblokowane

Istnieje wiele mitów, które warto rozpatrzyć chcąc naprawić zrozumić prawo zarabiania

Jednym z nich jest idea, że nie można być opłacanym za swoje przyjemności

Większość milionerów to ludzie, którzy cieszą się ze swojej pracy

Inną fałszywą koncepcją związaną z prawem zarabiania jest to, że tylko pewne rodzaje zajęć przynoszą finansowy sukces

wania o dalsze \$ 7000 (czyli o różnicę między \$ 10 000 a dochodami poprzednio wpłatami)

Należy zaznaczyć, że z przywileju tego może korzystać tylko jeden z małżonków. Drugi natomiast ma ciągle prawo do standardowego \$ 1000. Ta dodatkowa ulga niestety traci swoją moc z upływem 1984 r.

Plan RHOSP można zastosować jeszcze w innym przypadku, rzadko jednak stosowanym po prostu dlatego, że mało komu przychodzi to na myśl. Mam tu na myśli sytuację w rodzinie kiedy dzieci kończą 18 lat, chodzą jeszcze do szkoły i pracują przeważnie tylko w ciągu wakacji, a w zasadzie pozostają jeszcze na utrzymaniu rodziców. Niekiedy jednak zarobki dzieci przekraczają sumę powyżej której nie można już dziecka potrącać jako oso-

Na pewno potrafisz określić ludzi, którzy odnoszą finansowe sukcesy i tych, którzy nie odnoszą w prawie każdym rodzaju zajęcia

Analizując również strukturę zawodową bezrobotnych możesz znaleźć tam przedstawicieli prawie wszystkich zawodów

Opanowanie prawa zarabiania jest najważniejsze. Bez niego pozostałe są tylko teorią

Kolejnym prawem jest prawo wydawania

PRAWO WYDAWANIA

Wartość pieniądza jest determinowana przez kupującego i sprzedającego w każdej transakcji

Oznacza to, że wszystkie ceny są dowolnie ustalone. Nawet te które są ustalone przez regulę - gdyż ta też jest dowolna

Oznacza to, że wszystkie ceny podlegają negocjacji. Negocjacja to proces w którym obie strony transakcji otrzymują to co chcą

Następnym prawem jest prawo oszczędzania

PRAWO OSZCZĘDZANIA

Oszczędzając część Twoich obecnych wpływów zwiększasz poczucie Twojego bezpieczeństwa i wpływy w przyszłości. Ostatnim prawem jest prawo inwestowania

PRAWO INWESTOWANIA

Inwestycja to wydawanie pieniędzy w Twoim imieniu w celu zwiększenia wpływów

Prawo inwestowania możesz opanować, jeżeli opanowałeś trzy poprzednie prawa. Gdyz prawo to zawiera w sobie elementy ich wszystkich

Zachęcam Cię do wchłonięcia tych idei. Zachęcam Cię do osiągnięcia świadomości Obfitości

GRUBA RYBA

by pozostającej na utrzymaniu podatnika. W roku 1983 suma ta wynosiła \$ 3870. W takim wypadku opłaca się wpłacić na konto RHOSP dla dziecka \$ 1000, odliczyć tę sumę od zarobków dziecka, a przez to doprowadzić "net Income" dziecka do takiego poziomu, że dziecko to będzie kwalifikować się jako "wholly dependant". Specjalnie opłaca się to w wypadku kiedy zarobki rodziców są stosunkowo wysokie, a więc i tym samym - stopa procentowa podatku - duża. Przy najwyższej stopie procentowej można oszczędzić na takiej manipulacji nawet do \$ 500

Opr. Maria Dubiska
Doradca podatkowy
TEL. 925 - 8128
Tłum. S Cech
Der Spiegel 15.X.1984

SERDECZNE

ZYCZENIA

SWIĄTECZNE

I NOWOROCZNE

składa

BEVEL
STAMPING CO. LTD.
Mr R PIATKOWSKI - President

111 Oakdale Road - DOWNSVIEW, ONT
TEL 742-9485

Manufacturing from steel and other metals a variety of forms for cars and many other items, also residential prepainted siding from aluminum and Steel

DOBROCZYNNOŚĆ

CZAS DAWANIA

Święta są okresem najbardziej sprzyjającym dobroczynności, przynajmniej tak twierdzą amerykańscy statystycy

W 1983 r. Amerykanie wydali 65 miliardów dolarów na różnego typu akcje charytatywne, spełniając swoje obywatelskie, religijne, humanitarne obowiązki. Było to o 5 miliardów więcej niż w 1982 r.

KTO DAJE?

Przynajmniej 90 procent dających to ludzie przeciętni tacy jak Ty czy ja. Reszta to fundacje czy korporacje

The Internal Revenue Service opublikował w 1983 r. poniższą tabelkę, żeby zilustrować hojność w 1982 r. różnych grup sklasyfikowanych według zarobków. W ostatniej kolumnie podany jest procent w stosunku do roku 1981

Jest wiele teorii wyjaśniających, dlaczego bogaci dają mniej. Chyba najbardziej prawdopodobna jest ta, że pierwszym odruchem ruworyszów jest wydac jak najwięcej na siebie - zaspokoic wreszcie długo skrywane własne potrzeby. Natomiast ludzie biedni, czują się silniejsi, jeśli mogą pomóc biedniejszym

Przykładem potwierdzającym tę teorię jest stan Ohio w USA,

Dochód	Datek	Zmian w %
Poniżej \$10 000	\$572	-2.9
\$10 000-15 000	\$671	+1.1
\$15 000-30 000	\$725	+6.8
\$30 000-50 000	\$948	+3.2
\$50 000-100 000	\$1 751	-0.2
\$100 000-200 000	\$4 578	-5.6
\$200 000-500 000	\$12 199	-18.1
\$500 000-\$1 million	\$36 435	-30.0
Powyżej 1 milion	\$148 543	-29.2

o największym procencie bezrobotnych, których procentowy wkład w datki 1983 r. był największy

SPOŁECZNICZY

W 1983 r. aż 55 procent dorosłych Amerykanów & 92 mln) pracowało społecznie. Rekrutowali się oni spośród biznesmenów, ludzi powyżej 55 lat z wyższym wykształceniem, raczej z przedmieść i małych miast i częściej kobiety niż mężczyźni

KTO KORZYSTA Z DOBROCZYNNOŚCI?

Prawie połowa pieniędzy jest dawana kościołom w niedzielnych datkach na tacę (ok 40% Amerykanów uczęszcza do kościoła co tydzień), ale i tak Kościół ciągle obawia się o swą finansową przyszłość, ponieważ nie bardzo już może liczyć na powiększenie się grona wierznych

Na drugim miejscu plasują się organizacje zajmujące się zdrowiem (lub chorobami) i edukacją

Na zasiłki socjalne najwięcej dajemy w okolicach świąt, kiedy to o potrzebie dzielenia się z bliźnim przypomina się wszędzie, a i pora podatkowych zeznań jest tuż, a są to przecież pieniądze deductible

Jeśli masz wątpliwości, czy już możesz się dzielić z bliźnimi, to pamiętaj, że zawsze efekt prywatnej dobroczynności zależy od ciebie i Twoich datków

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

zyczy
KLIENTELI I CAŁEJ POLONII
M. GRANOWSKA
SPECIALTIES

Własnego wypieku torty, pierniki, makowce,
serniki, pączki. Przyjmujemy zamówienia na torty
weselne, urodzinowe. Doskonale lody własnej
produkcji.

175 Roncesvalles Ave Toronto, Ont.
TEL. 533-7755

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
ZYCZY SWYM KLIENTOM

Roncesvalles
Bakery & Appetizer

Dwa razy dziennie świeży chleb i ciasta
Specjalność - świeże wędliny oraz codziennie świeże ryby
Importowane towary polskie i europejskie

173 Roncesvalles Ave Toronto, Ont.
TEL 535-7143

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
ZYCZY

SWEJ KLIENTELI I CAŁEJ POLONII

ANITA'S
BAKERY & DELICATESSEN
Właściciel: **B. W. SZUMSKI**

Właściciel B W SZUMSKI

Znana całej Polonii nasza piekarnia - zawsze
zapewnia świeże pieczywo, przerozne ciasta i ciasteczka

Specjalność - torty weselne i pączki

2230 Bloor St W - TEL 769-5851
(przy Runnymede)

WESOŁYCH ŚWIĄT
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

WSZYSTKIM SWOIM KLIENTOM
I CAŁEJ POLONII ZYCZY

Ontario Bread Co. Ltd.

178 Ossington Ave. Toronto, Ont.
tel. 532-4929

SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
składni

PASTRY CHEF

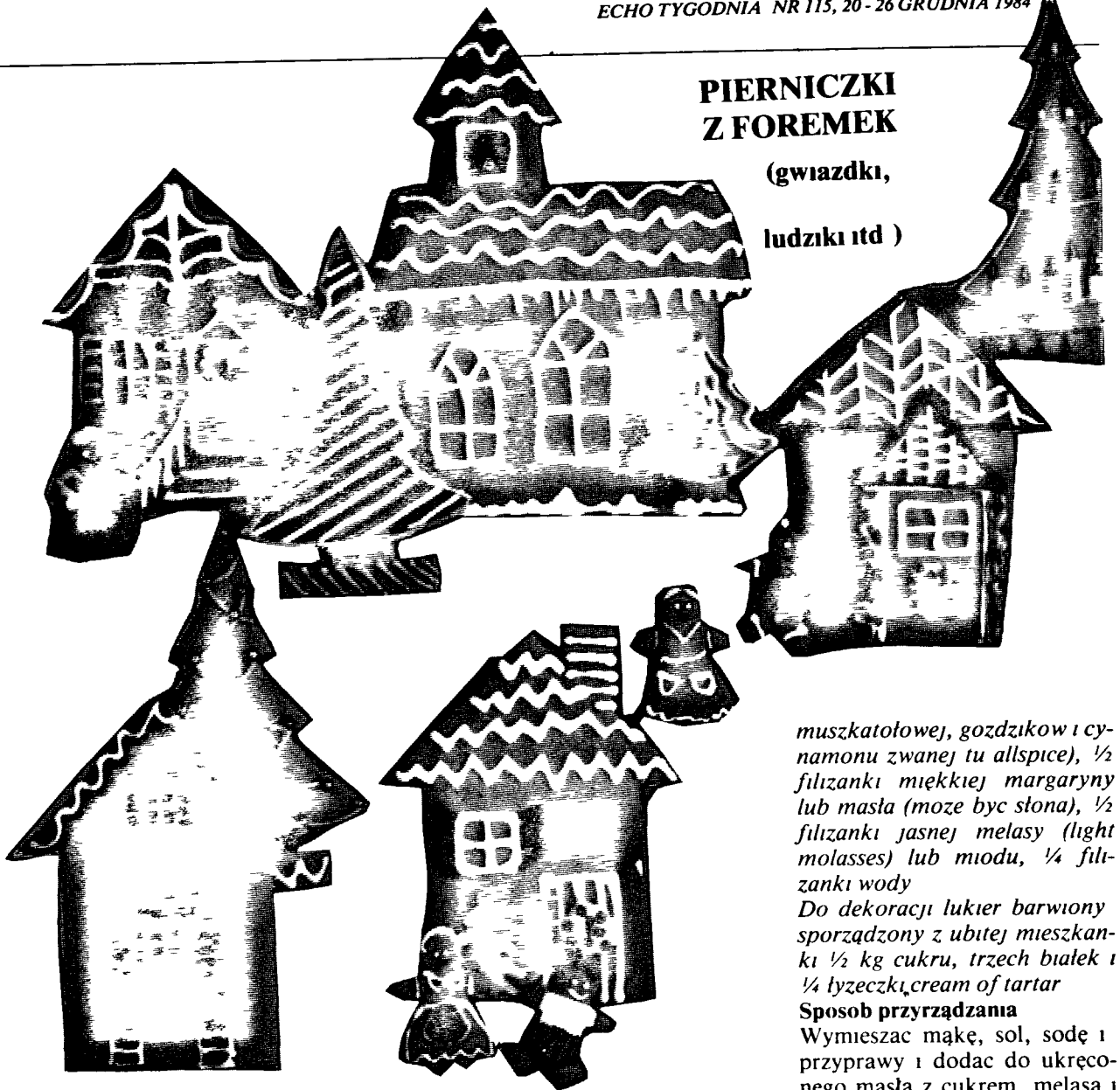
EUROPEJSKA PIEKARNIA I DELIKATESY

Własnego wypieku wszelkiego rodzaju torty,
ciasta, makowniki i inne smakołyki,
wszystko na sposób europejski
Domowego wyrobu pierogi i sznielki

2202 Bloor St. W. — Tel. 763-2521
Toronto 9, Ont.

PIERNICZKI Z FOREMEK

(gwiazdki,
ludziki itd.)

muszkatołowej, goździków i cy-
namonu zwanej tu allspice), ½
filizanki miękkiej margaryny
lub masła (może być słona), ½
filizanki jasnej melasy (light
molasses) lub miodu, ¼ fili-
zanki wody

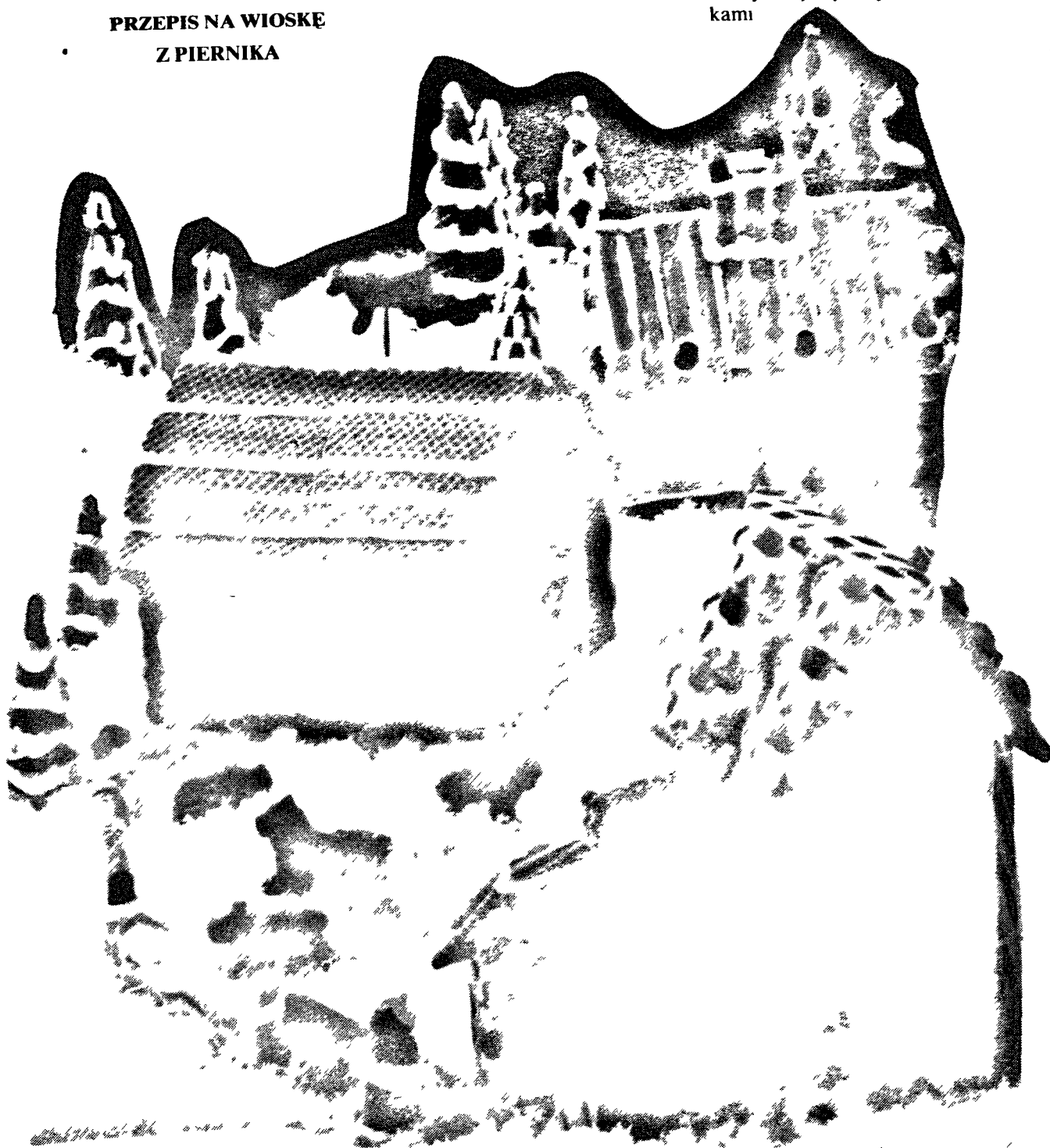
Do dekoracji lukier barwiony
sporządzony z ubitej mieszkan-
ki ½ kg cukru, trzech białek i
¼ łyżeczki cream of tartar

Sposób przyrządzania
Wymieszać mąkę, sol, sodę i
przyprawę i dodać do ukręco-
nego masła z cukrem, melasą i
wodą. Ciasto wyrobić i ochłodzić
w lodowce. Rozwałkować
na placki grubości ok ½ cm i
wykrawać foremkami ciasteczka,
piec w temp ok 375°F ok
8-12 minut. Dekorować po wys-
tudzeniu lukrem białym i bar-
wionym spożywczymi barwni-
kami

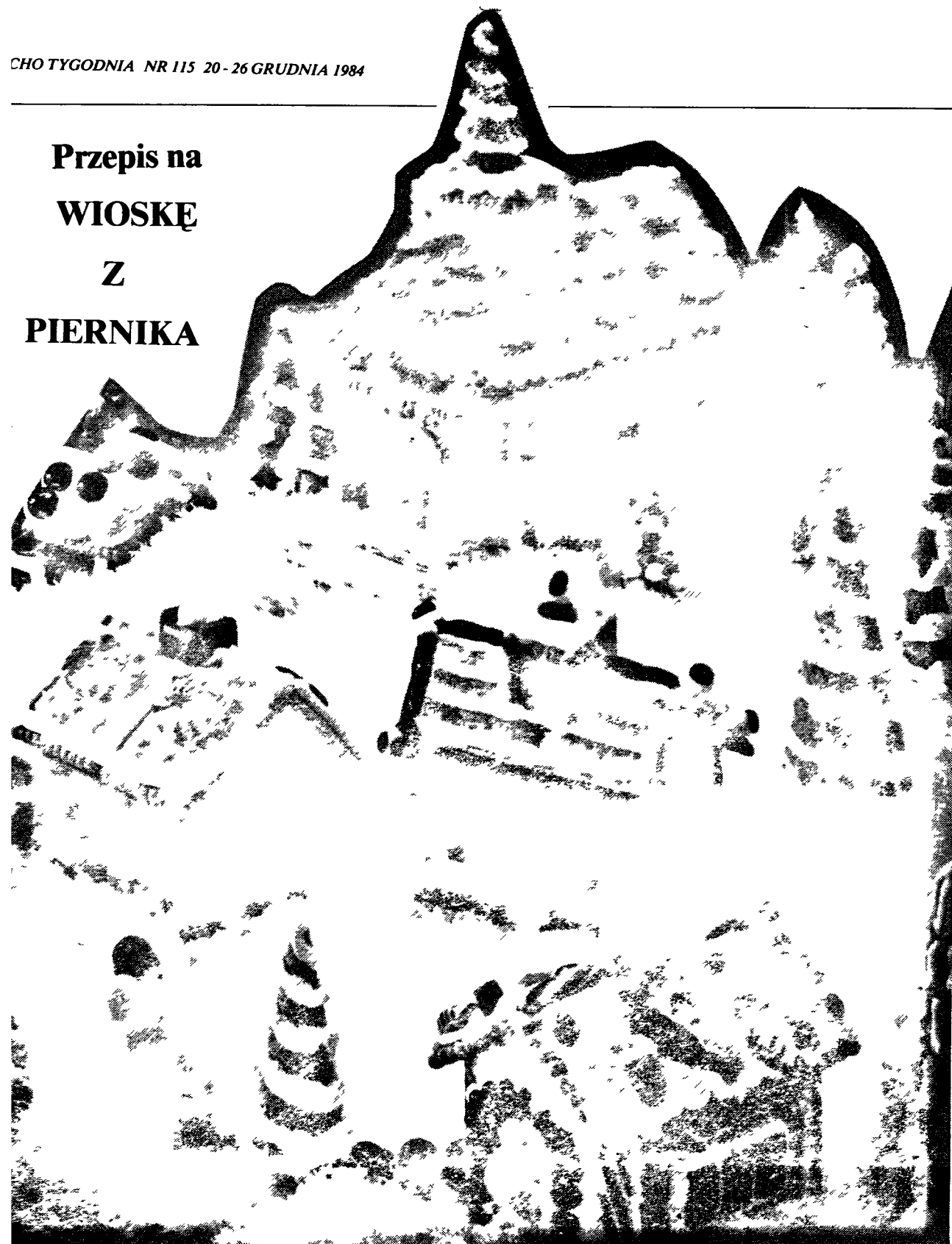
2½ filizanki mąki, ½ łyżeczki
soli, ½ łyżeczki sody oczysz-
czanej, 1 łyżeczka imbiru, ¼ ły-

żeczki tartej gałki muszkatoło-
wej, ¼ łyżeczki przyprawy do
pierników (mieszanka gałki

PRZEPIS NA WIOSKĘ Z PIERNIKA

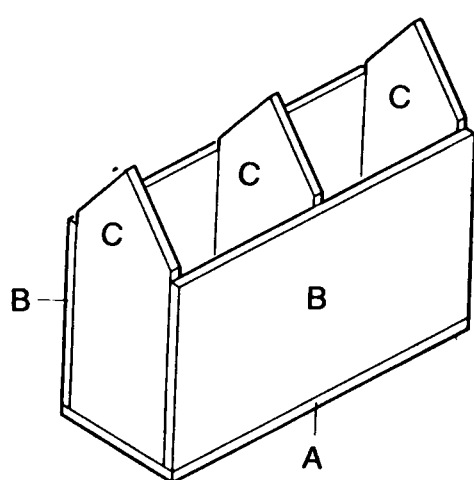
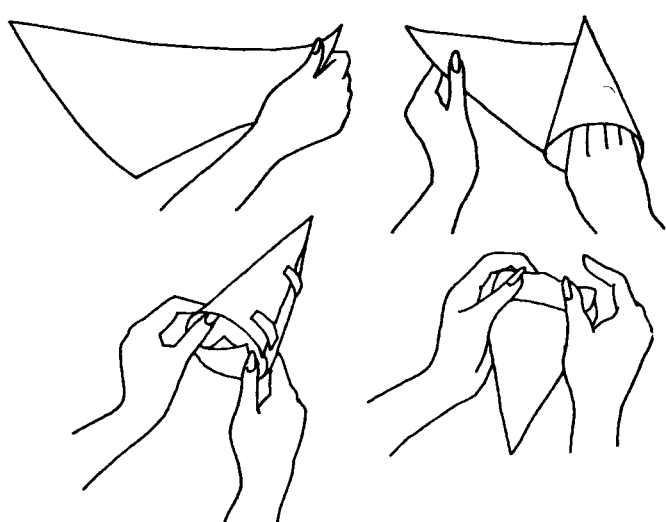

**Przepis na
WIOSKĘ
Z
PIERNIKA**

... jest to w dosłownym tego
wa znaczeniu domek z pier-
ca, ale zatrudniając dzieci
asne i sąsiedzkie możemy
ec spokoj w gorącym przed-
iętecznym okresie, a i ozd-
święteczna miła Co po-
ebne jest oprócz dobrych
ęci do wykonania tej wioski
ede wszystkim różnego ro-
aju, kształtu i koloru kruche
steczka, herbatniki, wafelki
czególnie rozki do lodow),
fruty nadziewane oraz kolo-
ve galaretki i zoo-ciasteczko-
Do łączenia poszczególnych
mentow potrzebny jest klej
yżądzony z 250 ml cukru
dru i jednego białka porząd-
rozetrzec te produkty (naj-
iej mikserem 3 do 5 minut)

WAGA klej twardnieje do-
ero jak wyschnie Tym
nym klejem ozdabiamy
hoinki" z wafelkow do lo-
w Do rozprowadzania kleju
zemy uzyć "strzykawkę" do
łabiania kremem tortow lub
yklej tutki zrobionę wg wzo-
z pergaminu Ciastka mniej
kruszą i łamią, jeśli do kro-
ia używamy noża z ząbka-
Jako wzor możemy trakto-
c fotografie Naj-
rw ustawiamy fundamenty
wzoru, dobierając odpo-
odniej wielkości elementy, łą-
my klejem i zostawiamy dzie-
m do przyozdobienia
Przyjemnej zabawy!

**NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU,**
składa

Anna's Delicatessen

Właściciel. S. Frątczak

2394 BLOOR ST W - TORONTO, ONT.
TEL. 769-6441

*Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku*
z y c z y

**The Greenhouse
Pastry Shoppe**

**BATORY BAKE SHOP
& DELICATESSEN**

Właściciel K KĘDZIERSKI
Własnego wypieku ciasta, torty na wesela i inne
okazje Dostawa na życzenie • Doskonale lody

385 Jane St - TORONTO M6S 3Z3
TEL 767 - 5871

**WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
oraz
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU**
stałym konsumentom i całej Polonii
z y c z a

**M-C Dairy Co.Ltd.
Products**

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne
do każdego sklepu w Toronto Wyrabiamy
kwasną śmietanę, jogurt, sery oraz bryndzę
Żądajcie naszych wyrobów w swoich sklepach
212 Mavety St - TEL. 766-6711

**NAJLEPSZE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
DLA SWEJ KLIENTELI I POLONII**

**THE FUTURE
BAKERY**

świeży chleb

Dostarczamy świeży chleb
do sklepów i domów

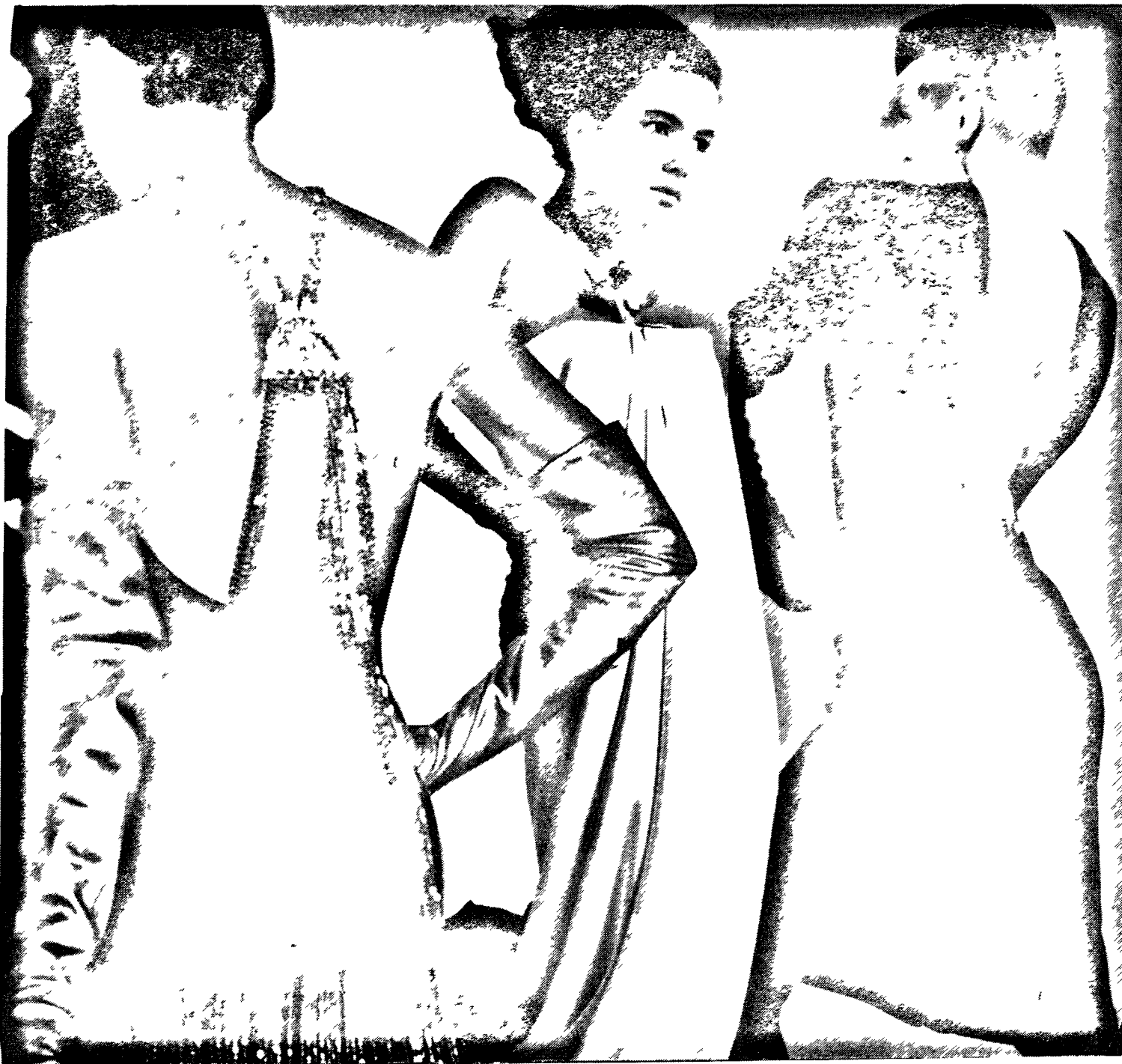
739 QUEEN ST W - TORONTO
TEL 368 - 4235

**SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE**
składa

HALINA'S DELICATESSEN

Świeże bułeczki, pieczywo i ciasta
Europejskie wędliny i zakąski, kawa,
importowane twarde sery

780 ANETTE Str TORONTO, ONT
TEL 767 - 9129

Sylwester

W czym spotkać Nowy Rok?

To pytanie staje przed nami corocznie niezależnie od tego czy spędzamy Sylwestra w domowym zaciszu, na prywatce w gronie znajomych, czy na balu

W tym ostatnim przypadku często obawiamy się aby nie wypaść szaro na tle innych Łatwiej ubrać się na bal gdzie pewna doza ekstrawagancji jest na miejscu Kombinując samodzielnie kreacje, unikamy przynajmniej niebezpieczeństwa spotkania sąsiadki w takiej samej sukience

Długa sukienka, rękawiczki i mała torebeczka - sprawdzony przez lata sylwestrowy rynsztunek, modyfikuje swe formy zgodnie z panującymi aktualnie trendami

Aksesoria takie jak jedwabne szaliki, boa z pior, rekwizyty retro ciągle wracają do mody Trzeba jednak pamiętać o umiejętnym noszeniu ich najważniejsza jest naturalność i brak skrópowania Moda lat 80-tych jest bardzo nam przychylna i nie kieruje się żelaznymi zasadami, od których nie ma odstępstwa, to też, krótkie siatkowe rękawiczki, są równie odpowiednie jak bardzo wytworne, sięgające powyżej łokcia Modne kolczyki są duże i długie w formie powtarzających się segmentów Bardzo na czasie są wszelkiego rodzaju aplikacje i ozdoby ze świecących kamyczków

I jeszcze jedno - pamiętajcie o wygodnych pantoflach zbyt wysokie obcasy mogą zrujnować Wam bal

UDANEGO SYLWESTRA!

TYLKO DLA CIEBIE

Prawda czy przesąd?

Ciągle jeszcze holdujemy wielu dziwnym przesądom dotyczącym higieny i kosmetyki I tak nieprawdą jest, jakoby włosy stawały się coraz grubsze i bardziej gęste, jeśli się je będzie często scinało Włosy to w koncu nie trawnik i scinanie nie ma żadnego wpływu na to, czy będziemy miały gęstą czuprynę Nieprawdą jest także, że w dzisiejszych czasach woda deszczowa jest najlepszym naturalnym kosmetykiem To, co obecnie spada z nieba nie nadaje się ani do mycia włosów, ani twarzy! Nieprawdą jest, że puder zatyka pory Taka opinia przetrwała z czasów, gdy stosowany był puder ryżowy Współczesne produkowane pudry, rozprowadzone na twarzy, nie zmieniają swojej struktury i nie zatykają porów, chronią natomiast skórę przed szkodliwymi wpływami atmosferycznymi Dla pan o cerze mocno przetłuszczającej się zaleca się puder "Cover girl" - "For oily skin", który dodatkowo absorbuje ze skóry substancje tłuszczowe Nieprawdą jest także, że szkodliwe jest dla cery zbyt wczesne stosowanie kosmetyków Jeżeli są to kosmetyki dobrane odpowiednio do wieku i cery na przykład dla nastolatek - "Cover girl", dla kobiet w wieku 20-30 - "Sheseido", dla pan po 30-tce - "Clinique", dla pan po 40-tce

- "Este'e Lauder") - na ogół pomagają Oczywiście trzeba zawsze pamiętać, aby je zmyć przed snem

Co nowego dla skóry?

Na rynku można dostać obecnie bardzo dobre, antyalergiczne kosmetyki do pielęgnacji skóry - "Neutrogena", Kosmetyki te produkowane są na bazie naturalnych składników, więc nawet panie o bardzo wrażliwej cerze mogą bez większego ryzyka używać preparatów tej firmy W serii Neutrogeny znajduje się mydło - doskonale czyszczące cerę, nie zawierające w dodatku intensywnych detergentów Kolejnym kosmetykiem z serii jest żel do kąpieli - "Rainbath" - szczególnie zalecany dla pan o suchej, szorstkiej skórze Może być stosowany zarówno w kąpieli jak i pod prysznicem I wreszcie "Norwegian Formula Hand Cream", który doskonale chroni skórę przed działaniem środków chemicznych, przed mrozem, wiatrem i różnicami temperatur

Magiczna siódemka

Chronobiologia - czyli nauka badająca rytmicznie zachodzące zjawiska odkryła, że w naszym rytmie życia ogromną rolę odgrywa cyfra "7" Oto bowiem człowiek zmienia swoje zachowanie co siedem dni - jeżeli w czasie tygodnia jest smutny i poddenerwowany, to w trakcie weekend'u z całą pewnością będzie wesoły i zrelaksowany Miesiączka u kobiet pojawia się także według rytmu 7-dniowego (7 razy 4) Wielcy artyści (Goethe) co siedem lat odczu-

wają podobno aktywność tworczą Siedmioletnie dzieci idą do szkoły, 14-latkę (7x2) przeżywa okres dojrzewania 28-latkę (7x4) wchodzi w najlepszy okres życia, 56-latkę (7x8) - zarówno kobiety, jak i mężczyźni przeżywają końcowy etap klimakterium

Wygląda więc na to, że każdy z nas przeżywa odpowiednią liczbę bioocykli!

PRAKTYCZNOŚCI

Aby twój ręcznie robiony sweterek nie stracił urody po praniu pamiętaj, że

- 1 Należy używać specjalnych płynów lub proszków do prania wełny
- 2 Działanie jedynie wyciskac, nigdy nie trzec ani nie wykręcać
- 3 Stosować wodę zawsze o tej samej temperaturze, tak do prania, jak i płukania
- 4 Po wycisnięciu kilkakrotnie zrolować w ręczniku aby usunąć nadmiar wody i rozłożyć na przescieradle lub kocu z dala od źródła ciepła do całkowitego wyschnięcia UWAGA ważne jest by układając dzianinę do suszenia nadac jej właściwy kształt

Jadąc na urlop zapakuj walizkę tak, by po przyjeździe do celu nie tracić czasu na prasowanie Ciężkie przedmioty powinny się znaleźć na dnie walizki w pobliżu zawiasów Tam też należy umieścić obuwie w pozycji obcas przy nosku Bluzki i sukienki z guzikami i ozdobnymi przodkami trzeba złożyć równo, z rękawami podwiniętymi do tyłu Spodnie powinny mieć rozsunięty suwak i być złożone na

kant Zakłady i marynarki umieścimy na spodniach przodem do spodu, rękawy załamane do tyłu Nocne koszule - złożone na trzci i zrolowane - przy sciance walizki Odzież delikatną i tę która nam będzie najpiękniej potrzebna ułożymy na wierzchu Pamiętajmy by na uroczyste okazje przygotować coś raczej ciemnego Rzeczy jasne łatwo się brudzą i mała plamka może nam popsuć wieczór Najlepiej znośną podróż wysokogatunkowe wełny, poliestry i dzianiny Nie pakujemy razem z odzieżą żadnych płynów ani żywności Stosunkowo

często się zdarza, że walizka ładuje nie tam gdzie jej właściciel, nie wspominając już o wypadkach zwykłej kradzieży, dobrze jest więc wszystkie ważne rzeczy mieć przy sobie W bagażu podręcznym powinna się znaleźć biżuteria, kosmetyki paszport, dokumenty, bilet, lekarstwa (jeśli jakieś zabieramy), adresy i telefony osób z którymi ewentualnie będziemy chcieli nawiązać kontakt Dobrze jest mieć w portmonecie trochę bilonu, który ułatwi korzystanie z różnego rodzaju automatów

Matrymonialne

POIAK z obywatelstwem kanadyjskim samotny lat 50 wzrost 166 cm wagi 70 kg włosy blond oczy niebieskie z dobrym zawodem katolik lubiący muzykę kino oraz łono na tury potrafi docenić piękno kobiety **PRAGNIĘ** poznać Panią w wieku od 45 do lat 60 zgrabnej sylwetki w celu matrymonialnym Najchętniej Panią która zamieszkuje na swym ranchu ewentualnie dobrze sytuowaną bez żadnych zobowiązań Dyskrecja zapewniona tylko poważne foto-oferty proszę kierować na adres Post Box 58437 VANCOUVER B C V6P 6K2 126

KAWALER (30) któremu inteligencja kultura i rycerskość nie są obce o miłej powierzchowności i przyjemnej aparycji pragnie poznać Panią o zbliżonych walorach Zdjęcia mile widziane Oferty - E T A-12

KAWALER, lat 28, blondyn, wysokiego wzrostu, dobrze zbudowany, bez nałogów, chciałby poznać panią w celu matrymonialnym Zgłoszenia listownie na adres E T 108111

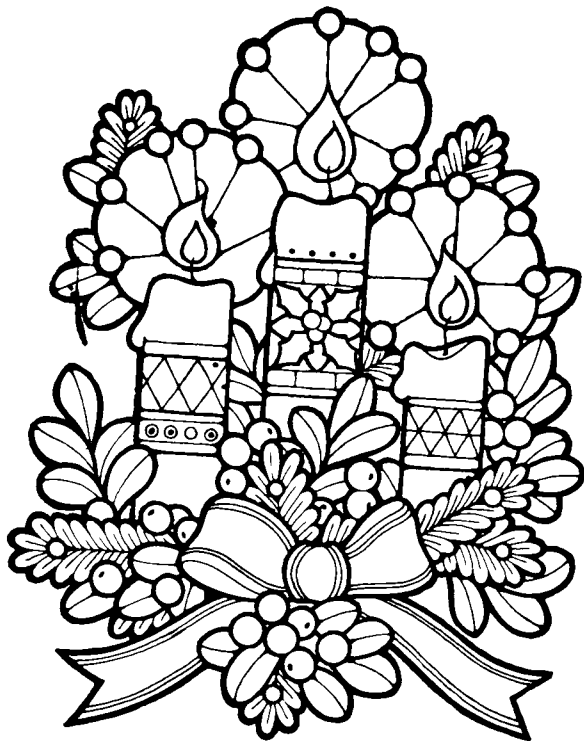
PANNA lat 30 drobna energiczna niebrzydka jasne oczy szatynka z wykształcenia technologicznym z wykształcenia uczciwa muzykalna i do matorka pozna pana o poważnych zamiarach muzycznym (cudownie gdyby organista) - do 37 lat Rozwodnic - wykluczeni

XYZ (115-125)

KAWALER lat 32 od 3 lat w Toronto ustalony interesujący się poezją muzyką klasyczną filmem z bardzo dobrą aparycją pozna Panią do lat 30 w celu nawiązania kontaktów towarzyskich najchętniej z nowo przybyłej emigracji z kulturalnym obcym i minimum średnim wykształceniem Poważne foto-oferty kierować na adres E T Dla A 334

109-115

UCZCIWA kulturalna obywatelka kanadyjska bardzo samotna, pragnie poznać również uczciwego kulturalnego Pana w wieku 65-75 nie posiadającego żadnego majątku gdyż sama go nie posiada **KAWALER** lat 28 na stałe w Kanadzie, bardzo samotny pogodnego usposobienia, pozna panią do lat 30 o podobnym zainteresowaniu w celu matrymonialnym

NAJSERDECZNIEJSZE ZYCZENIA
WESOŁYCH SWIAT BOZEGO
NARODZENIA I SZCZĘSLIWEGO
NOWEGO ROKU

Pacjentom, Przyjaciółom, Znajomym
oraz całej Polonii przesyła

Dr. S.M. KLODAS
lekarz rodzinny

2333 DUNDAS STR W pok 404, 4 piętro
Toronto, Ont M6R 1X6, Tel 535-6009

Serdeczne życzenia wesółych świąt
Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku 1985

Przyjaciółom, Pacjentom, Znajomym i całej Polonii
śle

Dr. MARIA D. PIETRASZEK

Lekarz Rodzinny

2 Jane St Suite 203, Toronto Tel 763-5956

WESOŁYCH SWIAT
BOZEGO NARODZENIA ORAZ
SZCZĘSLIWEGO NOWEGO ROKU
zyczy

wszystkim swoim Pacjentom i całej Polonii

**Dr. Waldemar
KOZERAWSKI**

2299 Dundas St W suit 102

TEL 532-6837

45 Overlea Boulevard, suite B-9

TEL 425-4114

RADOSNYCH I ZDROWYCH SWIAT
BOZEGO NARODZENIA ORAZ SZCZĘSLIWEGO
NOWEGO ROKU
Z Y C Z Y

**Dr. V T, BLOK
GŁOWCZYŃSKA, M A, O D**

Optometrysta - Okulista

Badania i ćwiczenia oczu, okulary, contact lenses

2391 - A Bloor St W (Jane Subway)

TEL 766-5580

WESOŁYCH SWIAT BOZEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘSLIWEGO NOWEGO ROKU
Z Y C Z Y

**DENTURE THERAPY
CLINIC**

Jan M. WIŚNIEWSKI D T

Pierwsza polska protezownia dentystyczna
2337 Dundas St W - Toronto, Ont
(Bloor - Dundas Square Bldg)

TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

ZDROWIE

Oj, długie te kanadyjskie zimy

Okres zimy ze swoimi krótkimi dniami i długimi wieczorami przynosi uczucie melancholii, smutku i samotności. Przyczynia się do tego duża ilość czasu spędzanego w pomieszczeniach z obawy przed wyjściem na chłód i śnieg. Dlatego też u wielu ludzi spostrzega się obniżenie ich aktywności fizycznej i umysłowej w tym okresie. Niektorzy z nas mogą to przeżywać szczególnie dotkliwie i wówczas rozpoznawane jest to przez psychologów jako sezonowe zaburzenie psychiczne, które charakteryzuje się nawracającymi nastrojami przygnębienia połączonego ze zmęczeniem, rozdrażnieniem, brakiem apetytu i zaburzeniami snu. Zaczyna się ono między październikiem a listopadem, a kończy najczęściej w marcu. Większość naukowców zajmujących się tym problemem twierdzi, iż jedna z głównych przyczyn jest zmniejszona ilość godzin światła dziennego zmuszająca ludzi do chodzenia do pracy i powrotu z niej w ciemności. Dlatego też proponują oni, aby w miarę możliwości spędzać porę "lunchu" na świeżym powietrzu. Oprócz tego zalecają pięć innych metod pomagających w zlikwidowaniu tej zimowej chandry. Pierwszą z nich jest uprawianie gimnastyki, która przyspiesza bicie serca, dotlenia płuca i wszystkie tkanki organizmu. Nie bez wpływu pozostaje ona także na nasz nastrój - niektorzy badacze uważają, że uprawianie jej zwiększa poziom pewnych chemicznych substancji w mózgu, które wpływają pozytywnie

na nasz stan psychiczny.

Dr Gutman poleca m.in. półgodzinny spacer na świeżym powietrzu codziennie, co dobrze wpływa na system naczyniowy i nie obciąża stawów.

Podobnie ocenia też pływanie. Jeśli nie mamy natomiast czasu ani możliwości na wyżej wymienione, powinniśmy poświęcić 10 minut przed kolacją na parę ćwiczeń typu bieg w miejscu czy "jazda na rowerze".

Dietetycy podkreślają ważną rolę odżywiania się w tym okresie. Powinniśmy jadac trzy posiłki dziennie, odpowiednio dobrane kalorycznie, najlepiej przy tej okazji jest skorzystać z Canada's Food Guide. Dużym błędem jest niejadanie śniadania, gdyż powoduje to obniżenie energii fizycznej jak i umysłowej do południa oraz przyjmowanie "na lunch" posiłków mało wartościowych, ale za to wysokokalorycznych. Na tzw. szybkie śniadanie polecane są szklanka mleka, grzanka chleba z pełnego zboża, posmarowana masłem orzechowym plus owoce. Czasem przemęczenie zimowe może wynikać z braku żelaza w organizmie. Ostatnio opracowane normy podają, że dla kobiet w wieku od 19 do 50 roku życia potrzebne jest 14 mg żelaza dziennie, kobiet powyżej 50 roku życia 7 mg, ciężarnych 20 mg. Dobrymi źródłami żelaza są m.in. nerki i wątroby cielęce, wątroby kurze, kasza manna.

Dr Steven Baum, psycholog z Toronto, mówi, że wykonywanie tych samych czynności dzień po dniu często przyczynia się do potęgowania smutnych nastro-

jów. Dlatego dobrze jest urozmaicać codzienny rozkład zajęć, a także wyruszyć chociażby na krótkie wakacje zimowe. Jeżeli nie możemy sobie pozwolić na te ostatnie ze względów finansowych, czy innych, postarajmy się np. wynajac opiekunkę do dzieci (jeśli je mamy) na dwie, trzy godziny i wybrać się na biegówkach do pobliskiego parku, pojsc do kina, czy do muzeum. Jeśli ktoś spędza większość dnia w pracy, starajmy się o spędzenie wieczoru w inny niż dotychczas sposób - może zapiszemy się na kurs tenisa czy czegoś zupełnie do tej pory nam nieznanego.

Charakterystyczne dla wielu ludzi jest też to, że nie potrafią poświęcić sobie choć trochę czasu, gdyż olbrzymi procent swojej energii oddają pracy lub rodzinie. Tylko niektórzy z nas potrafią zaszczyć się na pół godziny w zacisznym kącie dla poczytania ciekawej książki, spędzić trochę czasu w wannie, czy też posłuchać muzyki. Wiele kobiet pracujących zawodowo w ciągu dnia, a wieczorami zajmujących się dziećmi często czuje się szczególnie sfrustrowanych. Zdanie sobie sprawy z tego, że jest zupełnie normalne wprawdzie nie rozwiązuje niczego, ale czasem pomaga w zlikwidowaniu stanów przygnębienia.

Szczególnie ważnym w zimie jest kontaktowanie się z ludźmi, zajęcie się czymś, po to, aby nie pozwolić pogodzić trzymać się w domu jak w klatce, co wywołuje w nas uczucie samotności i izolacji. Dobrze jest zastanowić się kto ze znajomych odpowiadałby nam do towarzyskiego spotkania, najlepiej jeśli jest to osoba, z którą rozmawiamy swobodnie i która potrafi słuchać bez wydawania krytycznych sądów. Powinni to być ludzie spoza rodziny czy pracy, ponieważ właśnie oni najprawdopodobniej nie będą wydawali opinii na temat spraw, które są ci najbliższe.

Dr HANNA PYTLAK

ZDROWYCH I WESOŁYCH
SWIAT BOZEGO NARODZENIA ORAZ
SZCZĘSLIWEGO NOWEGO ROKU
zyczy

**Richarda D. RUSS,
D.D.S.**

chirurg dentystyczny

50 Cumberland Str Toronto
TEL 921-1224

WSZYSTKIM SWOIM PACJENTOM
SERDECZNE ZYCZENIA
SWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
składa

**Dr. Leszek
PORCZYŃSKI**

Praca

Ogłoszenia osób poszukujących i oferujących pracę zamieszczamy bezpłatnie (o ile starczy miejsca).

ZATRUDNIĘ doświadczonego kierowcę z kat A Zarobki do 500 dol tygodniowo **JACEK SZKOLAK**
TEL 245-8668

POWAŻNEJ pani na stałe do 6-miesięcznego dziecka i prowadzenia domu poszukuję
TEL 665-2799

POTRZEBNA dochodząca Pani do 9-miesięcznego dziecka od 7 stycznia Okolica Lawrence - Kepling
TEL 241 7932 od 7-10 wiecz

Dr Inz chemii ze specjalnością technologia organiczna poszukuje pracy w przemyśle chemicznym lub farmaceutycznym TEL 923-3529

MŁODY mężczyzna poszukuje pracy na weekendy **MISSISSAUGA**
TEL 848 6331

POSZUKUJĘ pracy jako "Cleaning Lady"
TEL 848-0051 **MISSISSAUGA**

HANDYMAN jest gotowy wykonać wszelkie prace w swoim domu lub jego otoczeniu Proszę dzwonić
449 2741 wieczorem

NOWO PRZYBYŁA podejmie pracę - sprzątanie, pilnowanie dzieci, w Etobicoke albo w okolicy Roncesvalles
TEL Toronto 255-2013

PODEJME pracę w budownictwie lub każdą inną
TEL 536 5747 po 19 00 Marian

PRZYJME pracę chałupniczą w zakresie robót na drutach, opiekę nad dziećmi lub sprzątanie
MISSISSAUGA, TEL 273-5332

MECHANIK samochodowy z praktyką w RFN poszukuje pracy na weekendy
TEL 438-3943

NOWO PRZYBYŁA podejmie pracę sprzątanie opiekę nad dziećmi - w okolicy Don Mills i Eglinton
TEL 425-7880

WESÓLYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
oraz
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
stałym konsumentom i całej Polonii
z y c z a

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2 w każdą sobotę *Reklamy i ogłoszenia handlowe oraz wszelkie komunikaty* - przyjmuje się telefonicznie
691-8789

POLSKI PROGRAM RADIOWY na stacji CJVB w VANCOUVER - 1470 AM w każdą niedzielę od 14 30 do 16 00
TEL. 327-6892

Adres P O BOX - 58262 - Stn-L, Van B C V6P 6E3
Wiadomości z Polski, ogłoszenia i komunikaty polonijne, komentarze, koncert życzeń, ogłoszenia handlowe

Echo Ojczyzny
codzienny polski program radiowy nadawany od godziny 11.05 od poniedziałku do piątku włącznie.
ze stacji CHIN FM 100.7
tel. 531-9991
Prowadzi Karola Kęsik.

Muzyka, wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze. Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe i wszelkie komunikaty

"POLONEZ" Polski program radiowy Producent **MAREK J GOŁDYN**
2120 Bloor St. W Toronto, M6S 1M8, Tel (416) 762-7254
W soboty 3:30 - 4 30 1250 AM CHWO

"POLONIA REVIEW" Polski Program Telewizyjny
Przynosi aktualne wiadomości z Polski z życia Polonii kanadyjskiej
Nadawany jest w dzielnicy Parkdale w każdą środę - godz 6 wieczorem, piątek - 8 30 wieczorem, i sobotę - 3 30 po południu

C A L G A R Y
Polski Program Telewizyjny
"POLISH KALEIDOSCOPE"
Półgodzinny program nadawany jest przez stację TV Rogers Cable 10 co dwa tygodnie
w niedzielę o godz 9 00 PM we wtorek o godz 12 00 AM, w środę o godz 10 00 PM

BAL SYLWESTROWY

Powitaj Nowy Rok na tradycyjnym Balu Sylwestrowym, 31 grudnia 1984 r w godz od 8 wiecz do 1 po półn w Grupie 5 ZPWK, 28 Heintzman Ave, Toronto Wstęp tylko \$20 od osoby

Do tanca przygrywa orkiestra Gene Kus
W cenie biletu zapewniamy

- dwie ale, balową i bankietową
- orkiestrę i disc jokey
- gorącą, domową kolację
- szampan francuski (na 8 osob)
- atrakcyjny program
- cenne nagrody na konkursach (krolowa balu i inne)
- bezpłatny parking

Rezerwacja i odbiór zaproszen 28 Heintzman Ave w godzinach od 3 do 10 wiecz gospodarz Grupy F Komka, tel 769-0017, sekretarz fin A Przybyszewska, tel 259-3608 po 6 wiecz
Dzwon dzis Ilość miejsc ograniczona

ZA^oOMNIJ O KANADYJSKIEJ ZIMIE SPĘDZAJĄC DWA TYGODNIE NA SŁONECZNYM WYBRZEŻU

COSTA DEL SOL

Melia Tours

MALAGA - \$ 999.00 od osoby

- powrotny przelot Toronto-Montreal-Madryd-Malaga
- transportacja pomiędzy lotniskiem i hotelem
- 14 nocy w hotelu "Melia Costa Del Sol"
- 14 śniadań
- opłaty hotelowe, napiwki, oraz transportacja bagazu, włączone w cenie
- odloty w każdą sobotę

ŻYCZYMY PAŃSTWU DOBREGO WYPOCZYNKU

COLODY TRAVEL

POLSKIE BIURO PODROŻY W CENTRUM TORONTO
415 Yonge Street

598-3337

♠ BRYDŻ ♥

Północ
♦ J2
♥ A1092
♦ K1097
♦ AKQ

Zachód
♦ KQ76
♥ 3
♦ 5
♦ J1087432

Wschód
♥ A10983
♦ 654
♦ A6432

Deklarant
♦ xx
♥ KQJxx
♦ QJ8
♦ 965

A więc święta tuż, tuż Czy wypada pisać o brydżu, gdy myśli nasze odbiegają od spraw codziennych, gdy łamię się opłatkiem, śpiewamy koledy i wręczamy sobie ślicznie opakowane prezenty od Św Mikołaja Dla mnie, osobiście, jednym z niezapomnianych polskich zwyczajów świątecznych to "kolednicy" Ot, grupa pod-rastających dzieci, przebranych na aniołów, pastuszków, królów i innych gwiazdorzów Niosą z sobą stajenkę, oświetloną od wewnątrz Śpiewają koledy a czasem dają krótkie przedstawienia Pamiętajcie? Nieodwołalnie jest wśród nich postać, budząca strach u dzieci, zwłaszcza tych, które coś tam mają na sumieniu, postać diabła o długim ogonie i machającego dużą różgą Tego diabła zawsze bardzo się bałem, co nie świadczy zbyt dobrze o moim ówczesnym sumieniu

Chciałem napisać coś o przyjemnych partiach brydżowych Ubiegłego roku uraczyłem Czytelników śmieszna ręką zakończoną lewą, składającą się z czterech Asów Dziś nic mi takiego nie przychodzi do głowy To chyba ten diabeł z różgą opanował mi podświadomość No, trudno, przecież i on należy do świątecznych parafernali Jakoś mnie skusił, żeby zaglądnąć do starych sprawozdań turniejowych I rzeczywiście spojrzcie na dzisiejsze rozdanie D gra 4 kiery z kontra - rekontra, po partii Chyba nie odda więcej niż 3 lewy trudno, ta rekontra była może niepotrzebna Tu mój diabeł wychylił głowę "Niepotrzebna - powiada? Ja mu pokazę, że była diabelnie katastrofalna" Chodźmy popatrzeć Z wychodzi Królem pik lecz W dodaje trójkę Ta zrzutka oznacza "Nie powtarzaj pik a zagraj trefl" (Najniższy pik wywołuje najniższy kolor) Nie jest obojętnym które trefl należy odwrócić Z musi wskazać swoim zagranieciem który kolor ma partner odwrócić gdy wejdziesz do ręki Więc stawia dwójkę trefl, co oznacza "Odwróć niższy z pozostałych dwóch kolorów (koloru atutowego nie bierzemy pod uwagę) a więc karo" W przebił piątką kier a nie czwórka Gdy później przebije czwórka da "echo w kolorze atutowym, wyższa-niższa, co wskazuje na posiadanie trzech atutów Po przebicju trefla W zgrał Asa karo i małe karo, czym potwierdził żądanie aby partner odwrócił trefl Z przebił karo i odegrał Waleta trefl Dlaczego Waleta? Diabeł szybko udzielił odpowiedzi "On już nie ma atutów i nie chce, aby W odwrócił karo Waletem wskazał, że żąda odegrania najwyższego koloru, tzn pik" W przebił Waleta trefl czwórka ("mam jeszcze jednego atuta, he, he") poczem odegrał małe pik Z wszedł do ręki Dama pik i odegrał trefl W przebił Uff! Wystarczy! Dosyć! Apage satanas! 2800 punktów!! Żadny prezent, dziękuję

★ Ale nie koniec na tym Diabeł nie śpi - jak mówi przysłowie Popatrzcie Przy drugim stoliku licytacja była iście diabelska

P	W	D	Z
1 karo	1 kier'	Kontra	1 pik
3 kier	3 BA'	Pas	4 trefl
Kontra	6 pik'	Pas	Pas
Kontra	Rekontra	Pas	Pas.

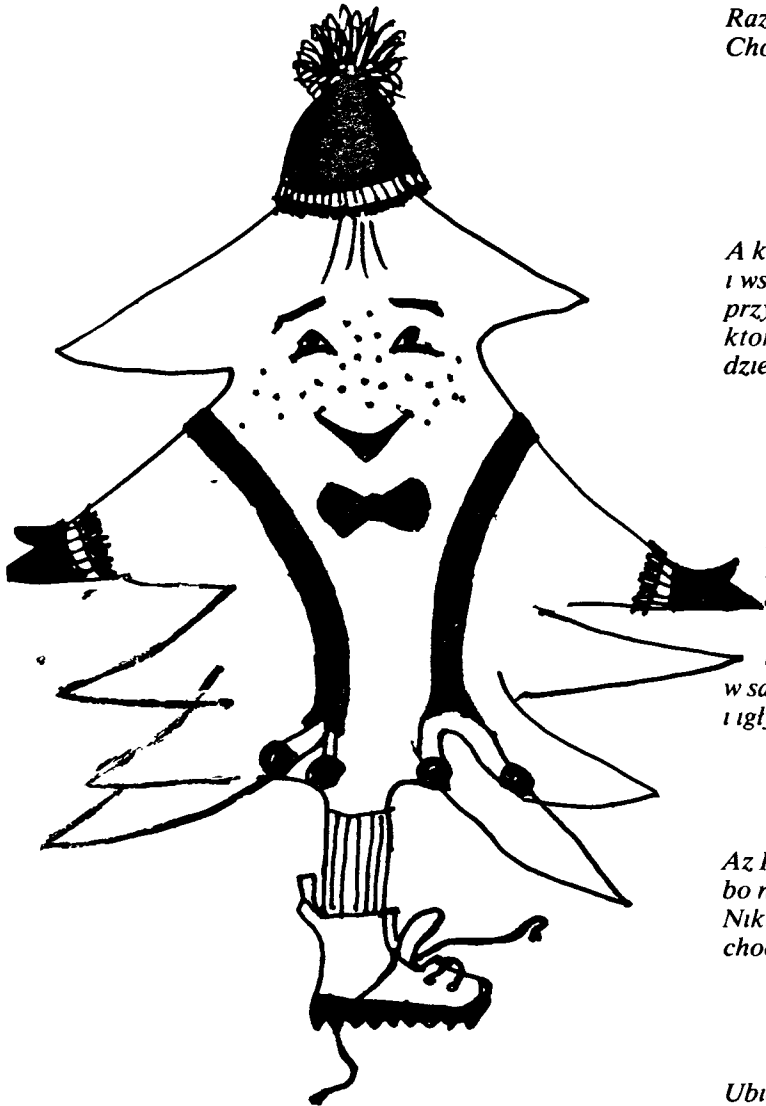
Odzywki gracza W to psychiki na całego Na taką szatańską licytację można sobie pozwolić tylko z dobrym stałym partnerem, który się domyśla o co chodzi W tym wypadku domyślił się, że W ma poparcie w pikach, czego do tej pory nie pokażał Z tą odzywka 4 trefl Z jest deklaratem i od razu widać, że zrobi 12 lew Piki są rozłożone 2 - 2, więc można wyrobić trefle Spróbujcie Szlemik z kontra - rekontra po partii 2020 punktów Też żaden prezent, dziękuję

Pora, doprawdy, aby Archanioł Michaś zszedł między nas i zaprowadził trochę porządku i sprawiedliwości w przyszłych rozdaniach Ale narazie -

WSZYSTKIEGO NAJLEPSZEGO !!

COŚ DLA DZIECI

BAJKA O CHOINKU

Na skraju lasu, wśród drzewek-dziewczynek,
stał raz sobie świerzek - Ferdynand Choinek!
Z korzenia na korzeń ciągle przestępował,
i bardzo, ale to okropnie wciąż się denerwował!
Bo wśród innych drzewek, choinek-dziewczynek,
on jeden był chłopcem - Ferdynand Choinek!
A tu go wszyscy biorą za dziewczynę!
Nic dziwnego, że biedak nieswoją ma minę!
W paszporcie nawet, w rubryce imienia,
ktoś mu ciągle nazwisko na kobiece zmieniał
Raz był Choinowską, to znowu Choiną,
Choinianką, Choinową - no, dość, że dziewczyną!
A tu Ferdynandowi świat wielki się marzył!
Chciał być kominiarzem, to znowu żeglarzem,
krawcem, szewcem, piekarzem, ale nie
dziewczynką!

Nie ubraną w korale i świecek choinką!
A kiedy przyszły święta i śniegiem zawiąło,
i wszędzie dokoła zrobiło się białe,
przyszli drwale i ścięli dzielnego Choinka,
który jakby nie patrząc, wyglądał jak drzewko-
dziewczynka

Prosto z lasu powieźli go do domu poety,
który znalazł się na czarach, basniach, lecz niestety
nie wiedział, że podział jest też wśród choinek,
na gatunek chłopców i rodzaj dziewczynek
Ubrał więc poeta Ferdynanda w bombki,
koraliki, świecek i białe aniołki
Na głowę mu gwiazdkę srebrzystą założył,
a pod Ferdynandem prezenty ozdobne położył
Więc Ferdynand ze złości, że choć jest Choinkiem,
to każdy go bierze i tak za dziewczynkę,
w samą Wigilię zaczął opadać,
i igły gubić, do siebie gadac

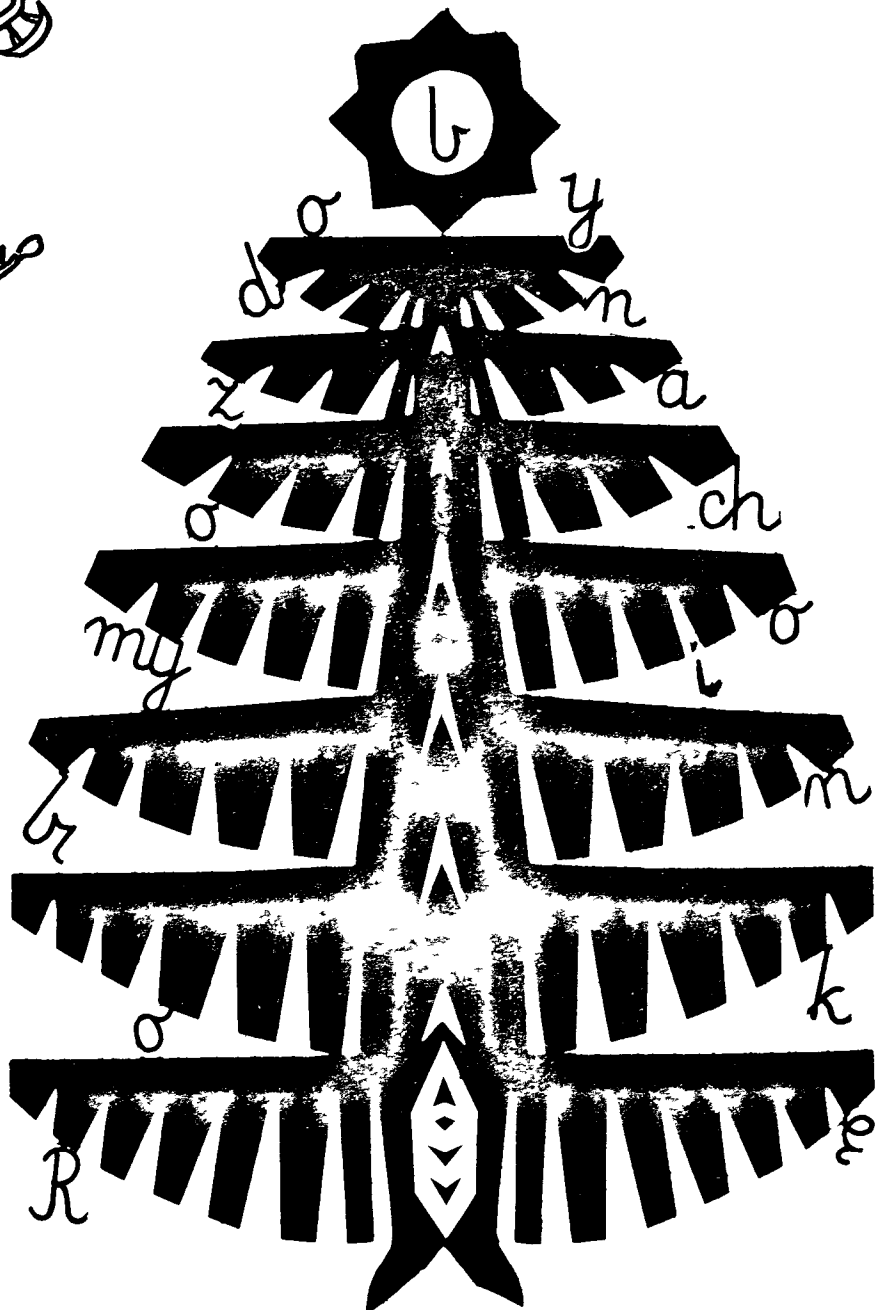
Wszyscy się bardzo temu dziwili
Po rozum do głowy aż zachodzili,
czemu drzewko, jeszcze wczoraj świeże i zielone,
teraz gada i igłami rzuca gdzieś na stronę

Az Ferdynand usechł w trakcie jednej nocy,
bo niestety nie doczekał się biedak pomocy
Nikt Ferdynanda nie chciał wysłuchac,
choć igłami mruczał do ucha

Więc jeśli w święta zobaczycie sami,
że wasza choinka tupie korzeniami,
i igłami rzuca, i do siebie gada,
to jest na to dzieci tylko jedna rada

Ubierzcie ją w szelki, skarpetki i spodnie,
na pewno jej będzie niezwykle wygodnie
Bo jest to nikt inny jak dzielny Choinek!
Najstawniejszy chłopiec wśród drzewek-
dziewczynek

MAGDALENA CZYŻYCKA

Wędrując wzdłuż
tańcucha odczytaj
hasło.

SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH
ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
SKŁADAJĄ SWOIM KLIENTOM
Właściciele Zakładu Fotograficznego

Anka & Peter

2374 Bloor Str. W Toronto,
TEL 769-4488

● Wykonujemy portrety ● Zdjęcia
ślubne ● Fotografie paszportowe

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku
z y c z y

Jolanta Interiors

POLSKA FIRMA

specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzić gustownie i
wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zasłony okienne
tzw VERTICAL, HORIZONTAL,
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentów
na każdą okazję

2368 Bloor Str W Toronto, Tel 762-9638

WSZYSTKIM KLIENTOM I CAŁEJ
POLONII SERDECZNE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE SKŁADA

SIMPSON TV

STEREO

SPRZEDAŻ — OBSŁUGA

Kolorowe telewizory, magnetowidy, radia
stereofoniczne, magnetofony, kalkulatory itd
187 RONCESVALLES AVE TORONTO
TEL 533-333, 534-4444

MOC NAJSERDECZNIJSZYCH ŻYCZEŃ
ŚWIĄTECZNYCH I NOWOROCZNYCH
SKŁADA

DECORA ART STUDIO

Dyrektor RYSZARD GIERLACH
2340 DUNDAS ST W TORONTO
TEL 531-7651

ZAPRASZAMY DO NASZEJ GALERII
Obrazy olejne w cenie od \$ 20, także plakaty,
rysunki, sztuka nowoczesna

WESOŁYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA ORAZ
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
z y c z y

ANNA'S TAILORING

Kozuchy i odzież skorzana
87 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 532-4060

BARAN
(Aries)
21 03 - 20 04

W wirze świątecznych wizyt i rewizyt ciągle ci będzie brakowało czasu. A terminy będą go nic a co dopiero podjęte już dawno zobowiązania towarzyskie!

W dodatku trzeba się będzie od razu wziąć za nowe sprawy a tu stare ciągle jeszcze nie zakończone.

Jak zwykle więc na koncu roku będziesz narzekał na spiętrzenie zajęć i obowiązków. W tej sytuacji trudno będzie o spokój i skoordynowanie działań a właśnie ono bardzo by się teraz przydało!

BYK
(Taurus)
21 04. 21.05

Sprawy niby dawno załatwione i prawie zapomniane nagle się odezwią.

Na powrót staniesz oko w oko ze zdarzeniami z przeszłości i nie bardzo wiesz będziesz jak się w stosunku do nich zachować.

Trzeba się będzie wokół tego ostro zakrzętać bo inaczej mogą wyniknąć poważne kłopoty. Dopiero pod koniec tygodnia horyzont się przejasni a jakies miłe poswiąteczne spotkanie pozwoli zapomnieć o niedawnych zmartwieniach.

BLIŹNIAKI
(Gemini)
22 05 21 06

Mimo że to kanikula i wszyscy korzystają z miłej świątecznej atmosfery u ciebie dni pełne napięć i trudności. I to autentycznych nie wymyślonych czy wyolbrzymionych przez własną wyobraźnię. Nim się z tym wszystkim uporasz minie prawie cały tydzień. Na relaks i rozrywkę możesz liczyć więc dopiero pod sam jego koniec kiedy wszyscy zapominając już o świątecznych atrakcjach będą się przygotowywać do Nowego Roku. Trzeba więc abyś i ty wziął się w garść uporządkować swoje sprawy i w nowy rok wszedł w nieco lepszym nastroju.

RAK
(Cancer)
22 06 - 23 07

Liczne spotkania i ożywione rozmowy na nowe i bardzo interesujące tematy. Dasz się porwać gwiazdkowej atmosferze spotkań w gronie rodziny i przyjaciół i spędzisz nadchodzący tydzień w miłym i niecodziennym nastroju. Może się tak zdarzyć że różnice zdań zapalą cię do dalszych rozważań z których kto wie czy nie wyniknie coś co w zdecydowany sposób zmieni twoje życie. Niemniej warto zająć się też i innymi sprawami zwłaszcza że czeka cię ich sporo a jakos nikt nie zechce cię w nich wyręczyć.

LEW
(Leo)
24 07 23 08

Przed tobą tydzień sympatycznych spokojnych bez żadnych do datkowych wysiłków i nowych spraw.

A to już dużo jak na twoje zdolności komplikowania sobie wszystkiego. Atmosfera rodzinno-domowa w tym świątecznym tygodniu układać się będzie wręcz idealnie chyba że jakims niezgrabnym posunięciem zburzysz ten spokój.

Taka ewentualność niestety ci grozi więc miej się na baczności jeżeli chcesz ten tydzień miło zachować w pamięci.

PANNA
(Virgo)
24 08 23 09

Stare sprawy i nowe wrazenia i tak czasem bywa zwłaszcza w wirze świątecznych wizyt i spotkań. Możesz się liczyć z możliwością nowych przeżyć w sytuacjach zdawałoby się znanych i nie wnoszących niczego ciekawego. Ponadto czyjes kłopoty i to niemałe wymagają będą twojego włączenia się w akcję. Nie będzie to jednak na tyle uciążliwe żeby szukać wymówki i odmowy. Co by się bowiem nie okazało ten ktoś jest twoim przyjacielem i nadszedł właśnie czas na deklarację także i z twojej strony.

WAGA
(Libra)
24 09 - 23 10

Jeżeli nie bacząc na świąteczne zamieszanie już od pierwszych dni tygodnia nie wzięmiesz się energicznie za czekające cię sprawy, twoje najbliższe plany mogą po prostu wiać w łeb. A szkoda by było bo są to sprawy interesujące i skoro już tyle w nie zainwestowałeś może warto by było także i teraz poświęcić im trochę czasu. Naturalnie trudno ci będzie się pogodzić z tym że omijają cię świąteczne rozrywki ale musisz ustalić priorytety i przede wszystkim zająć się tymi rzeczami które zaprocentować mogą w przyszłości.

SKORPION
(Scorpio)
24.10. 22 11

Dosć nieoczekiwane w tych zdawałoby się spokojnych dniach natkniesz się na opory w sprawach postanowionych od dawna. Trzeba będzie niestety zmienić wszystkie dotychczasowe plany i spróbować dopasować się do zaistniałej sytuacji. Trochę cię będą przerazaly nowości nieznanego terenu ale co to dla ciebie i twojej wyobraźni. Ze wszystkiego uda ci się wybrnąć zwycięsko więc nie ma sensu przedwcześnie się poddawać i załamywać rąk. Gwiazdy ci w gruncie rzeczy sprzyjają choć pozory wskazują na coś innego.

STRZELEC
(Sagittarius)
23 11 - 21 12

Zwróc w tych świątecznych dniach baczniejszą uwagę na sprawy toczące się w najbliższym otoczeniu. Trzeba to zrobić delikatnie z odpowiednim taktem ale dobrze byłoby się wcześniej upewnić co w sprawie przyszy. Może się bowiem okazać że to właśnie twoja postawa wymaga pewnych korekt a partner jest w tym wypadku absolutnie w porządku. Poza tym może warto by było zdecydowanie postawić na szczerosc i po prostu porozmawiać o sprawach które dotąd były kosciały międzyo?

KOZIOROŻEC
(Capricorn)
22.12 20 01

Świąteczne dni które nadchodzić powinny przynieść nieco spokoju choć nie dadzą jeszcze pewności co do spraw o których myślisz teraz najintensywniej. Trzeba będzie po prostu uzbierać się w cierpliwość bo zadne naleganie ani pospieszanie nie sprawi nic nie da. Po spokojniejszych zaś pierwszych dniach tygodnia nastąpią dni bardziej nerwowe ale osobiste przeżycia które staną się twoim udziałem przyniosą ci wiele satysfakcji i dadzą poczucie zadowolenia z siebie.

WODNIK
(Aquarius)
21 01 19 02

Nieco inna atmosfera niż w minionym tygodniu. Inny też charakter spraw które zajmą twoją uwagę. Nastąpi na szczęście pewne rozładowanie napięcia w twoich kontaktach z bliskim otoczeniem na co być może wpłynie ciepła świąteczna atmosfera. Ale przyjrzyj się sytuacji uważnie może pewne rzeczy zrodziły się wyłącznie w twojej wyobraźni! Po kilku zaś dniach w miarę spokojnych przyjdzie okres ożywionych kontaktów i znajomości z których jedna może mieć poważny wpływ na dalszy tok twoich spraw osobistych.

RYBY
(Pisces)
20 02 20 03

Nadchodzące dni powinny przynieść rozstrzygnięcia w ważnych dla ciebie sprawach i od tego właśnie rozstrzygnięcia za leżać będzie wiele rzeczy które staną się w przyszłości. Zdasz sobie nagle z tego sprawę stąd też zaczniesz działać w sposób bardziej zdecydowany niż zwykle. Szanse są jednak duże wcz tylko pod uwagę pewne komplikacje zdaje się nie do uniknięcia. Koniec tygodnia nieco spokojniejszy. Sporo satysfakcji i osobistych sukcesów. Zna ki sympatyczne. Byk i Skorpion.

ZŁOTO I BRYLANTY
OD PRODUCENTÓW I IMPORTERÓW
HOLDER DIAMONDS Inc
Diamond Importers

- Pierścionki z brylantami
- Złote łańcuszki 14 i 18 karatowe
- Kolczyki i wisiorki
- Perły
- Bizuteria wykonywana na zamówienie

21 DUNDAS ST, SUITE 1601, TORONTO, ONT M5B 1B7
TEL. (416) 368-7186
Od poniedziałku do srody 9-5
czwartki 9-8 30
lub proszę telefonować w sprawie terminu wizyty

GRUD ZIEN

20 Cz - Bogumiły, Dominika, Zefiryna
21 P Balbina, Natalu, Piotra, Tomasz, Tomiśława
22 S Dragomira, Flawiana, Gryzeldy, Honoraty, Kseni
23 N Dagoberta, Jana, Sławomiry, Wiktoru
24 P Adama, Ewy, Eweliny, Grzymisławy, Irmuny, Zenobiusza
25 W BOZE NARODZENIE
26 S Dionizego, Szczepana

WSPANIAŁA OKAZJA!

UNITY TRAVEL
100 University Ave Suite 807
Toronto Ont Canada M5J 1V6
Telephone (416) 595 1244
Telex 06-22186-PWT

Odlot 27 grudnia - powrót 30 stycznia
WARSZAWA • SZTOKHOLM
• OSLO • HELSINKI lub PRAGA
\$ 559
LOTY DO KOPENHAGI
Od 27 grudnia - powrót do konca maja
\$ 499
SPĘDŹ SYLWESTRA I NOWY ROK W KOPENHADZE
\$ 599
W koszt biletu wchodzi m.in noclegi i bal
DLA MIŁOŚNIKÓW BIAŁEGO SZALEŃSTWA
AUSTRIA - SAINT ANTON ISCHL BAD
Od 27 grudnia - powrót 9 stycznia
HOTEL, WYCIĄGI, PRZELOT
\$ 799
Po dalsze informacje i rezerwacje prosimy telefonować -
TORONTO 595-1244
prosić p. Krystynę
Od osób spoza Toronto akceptujemy "collect calls" tylko w sprawie rezerwacji

ZDROWYCH I WESÓLYCH ŚWIĄT BOZEGO NARODZENIA ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
z y c z y

PIOTR CHWALISZ INCOME TAX SERVICE
TEL 530-0305
Fachowe wykonanie zeznań podatkowych
SOLIDNIE - SZYBKO - TANIO

Miasto Toronto

Zmiana terminu zabierania śmieci

Poniedziałek, 24 grudnia 1984
Wtorek, 25 grudnia 1984
Środa, 26 grudnia 1984
Wtorek, 1 stycznia 1984

są dniami świątecznymi dla służb publicznych Śmieci nie będą w tych dniach zabierane Śmieci będą zabierane natomiast w

czwartek, 27 grudnia 1984
piątek, 28 grudnia 1984
środe, 1 stycznia 1985

Większe przedmioty i zapakowane gazety nie będziemy zbierać w srode 26 grudnia i w srode 2 stycznia

Prosimy o przestrzeganie wymienionych terminów

Przypominamy, że na terenie Toronto działa 17 punktów skupu złomu i opakowań szklanych W październiku zebraliśmy 290 ton gazet, 42 tony szkła i 7 ton metali kolorowych
Informacje 947-7742

R M Bremner, P Eng, F I C E
Commissioner of Public Works

WYPIEKI I CIASTA W NOWEJ CUKIERNI
Blue Donau Bakery & Deli
specjalizujemy się w europejskich ciastach

2860 Dundas St West
Toronto Ont M6P 1Y8
Tel 767 2532

WESÓLYCH ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
wszystkim swoim klientom z y c z y

K O M I S
139 Roncesvalles Ave TEL 534-9362

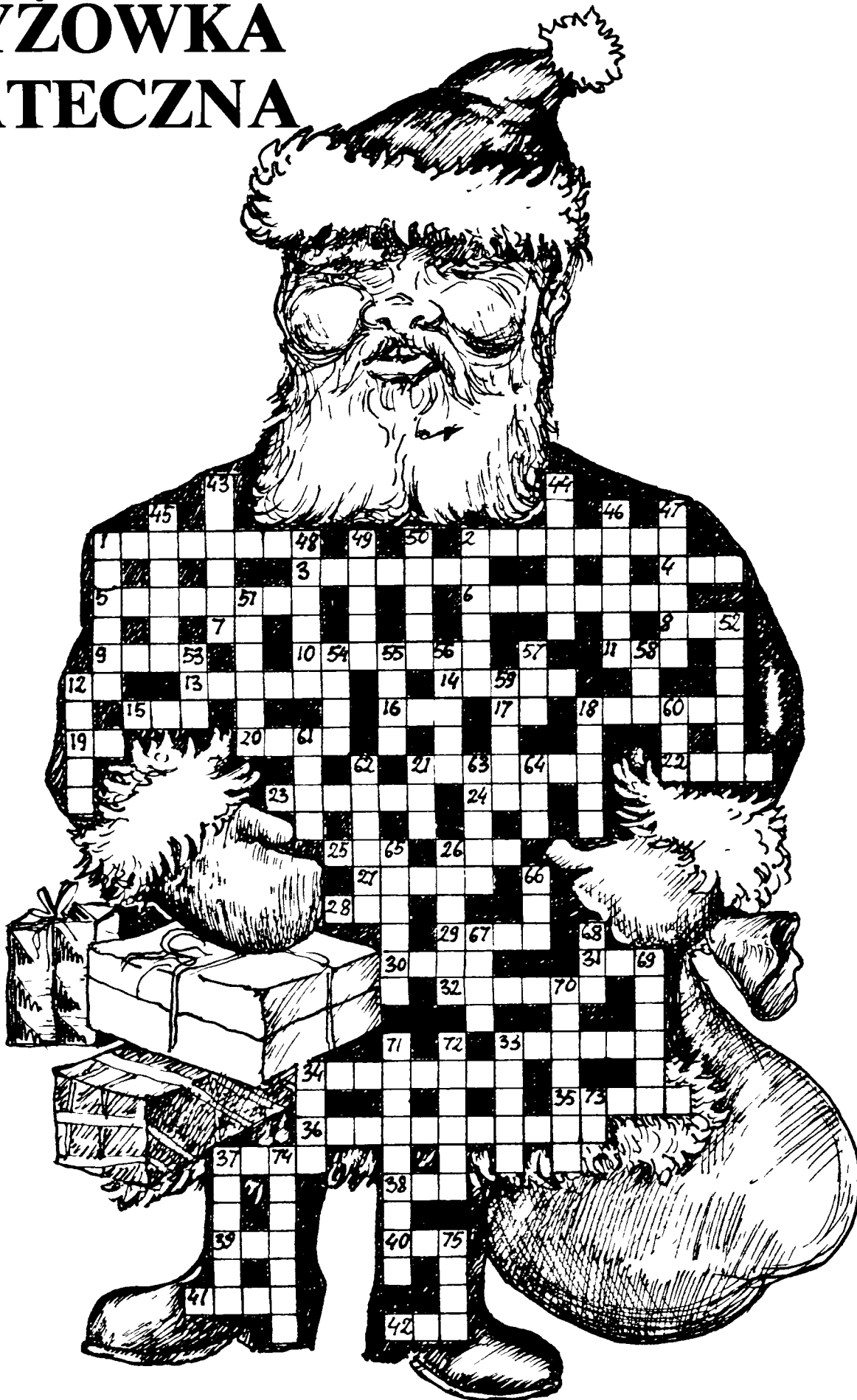
Posiadamy w dużym wyborze

- wyroby rzemiosła artystycznego i rękodzielnicstwa
- kostiumy ludowe
- bogatą galerię kryształów
- bursztyny, bizuterię artystyczną, srebro
- polski fajans z Włocławka i porcelanę

ZAPRASZAMY
DO NASZEGO SKLEPU SZTUKI LUDOWEJ

Tylko u nas bez kłopotu wybierzesz wytworny, elegancki prezent dla każdego!

KRZYŻÓWKA ŚWIĄTECZNA

Pozomo

- 1 ksiądz-paulin, obrońca Jasnej Góry przed Szwedami
- 2 biskup, bajkopisarz epoki Oświecenia
- 3 cukier gronowy, skrobiowy
- 4 wydobywana w Wieliczce
- 5 przydomek Jana Zamoyskiego
- 6 twierdza w Paryżu, zdobyta w czasie Rewolucji Francuskiej
- 7 symbol chem sodu
- 8 alkohol z trzciny cukrowej
- 9 pierwiastek promieniotwórczy
- 10 paradne okrycie potnika konskiego
- 11 as
- 12 miasto sumeryjskie
- 13 strojnis
- 14 siedzi przy sterach samolotu
- 15 pułapka na muchy
- 16 stolica Baszkirskiej Republiki Radzieckiej
- 17 mityczny skandynawski tytan
- 18 krowia latorośl
- 19 rzeka na Syberii
- 20 typowe zwierzę kanadyjskie
- 21 trudność
- 22 typowy związek chemiczny
- 23 wynędzniały kon, chabeta
- 24 wycofany już z produkcji skuter polski
- 25 wytępiony ostatecznie w XVII w przodek bydła domowego
- 26 rzadkie drzewo iglaste
- 27 sprzęt sanitarny
- 28 roślina zielna, kwiat polny
- 29 jedyny metal występujący w postaci ciekłej
- 30 nadaje kierunek jednostce pływającej
- 31 członek dalszej rodziny
- 32 dokument ubezpieczenia, asekuracji
- 3 przywódca Solidarności
- 34 lud germanski, zdobywcy Rzymu w 410 r n e
- 35 bog ludów germanskich
- 36 lunatyk
- 37 lina służąca do ustawiania zagła do wiatru
- 38 po nim powtorka serwu
- 39 wąsate warzywo
- 40 grecka bogini - Jutrzenka
- 41 dolny brzeg futryny w drzwiach
- 42 zajęcie rozrywkowe

Pionowo

- 43 rzeka na Litwie
- 44 podobnie jak płyty zawierają nagrania
- 45 rodowa zastawa
- 46 drapieżnik z rodziny kotów
- 47 literat
- 1 kij wędrowca, sękacz
- 48 imię ostatniego przedwojennego prezydenta Rzeczypospolitej
- 49 kresowa potrawa wigilijna
- 50 iluzja, złudzenie
- 2 klasyczny, ludowy teatr japoński
- 51 góra - siedziba Muz
- 52 stolica kraju gdzie przezywiają mnie Dziadkiem Mrozem
- 53 nacjonalistyczna partia w RFN
- 54 ułatwia wyrzucanie smieci w wielopiętrowych domach
- 55 imię wielu papieży
- 56 Indianin z walecznego szczepu z pld USA
- 57 urządzenie do pomiaru prędkości statku
- 58 stoja w pasiece
- 12 wdzięki
- 59 pozycja jogi
- 18 w rachunkach całkowych oznaczona i nieoznaczona
- 60 substancja używana do pieczętowania
- 61 rzeka na granicy Czechosłowacji
- 62 zatoka oddzielona od morza mierzeją
- 21 rzeka na południu Polski
- 63 dokładne odtworzenia oryginału
- 64 młodzieniec szlacheckiego rodu pełnący służbę na dworze
- 65 zbrojne powstanie, konfederacja szlachty przeciw królowi
- 26 popularnie koci czaszki
- 66 czasem utknie w gardle
- 67 krzesło paradne monarchy
- 68 gatunek wierzby
- 69 krzywa szabla turecka
- 70 należy do sprzętu wędkarza
- 71 banita
- 72 prawda religijna uznana przez kościół i niepodlegająca krytyce
- 33 zarazek
- 34 gra w karty przypominająca preferansa
- 73 popularne amerykańskie powiedzenie
- 37 właściciel - kapitan kutra
- 74 morski przysmak z rodziny małżów
- 75 nocny ptak drapieżny

Rozwiązanie

Nr 113

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	S	E	K	W	O	J	A	I	S	E	M	E	S	T	R
2	E	O	R	K	A	R	T	V	O	U	A				
3	N	E	S	E	S	E	R	Y	M	I	M	A	R	E	T
4	T	A	Z	O	S	B	E	A	O						
5	E	K	A	A	B	A	L	I	S	T	A	W			
6	N	U	R	E	K	A	S	O	A	K	W	E	N		
7	C	S	T	W	A	R	Z	T	I	L					
8	J	A	Z	O	N	A	G	A	R	Y	L	E	C		
9	A	N	O	S	M	A	O	L	E	N	Y				
10	T	M	K	E	N	D	O	B	B						
11	T	A	R	P	A	N	W	Y	K	U	B	R	Y	K	
12	A	A	D	B	A	G	N	A	S	Y	U				
13	B	O	D	O	I	L	U	G	O	R					
14	L	R	O	Z	G	I	U	K	R	O	P	T			
15	I	R	Y	D	O	B	A	I	Z	B	Y				
16	C	E	O	S	T	E	N	D	A	O	N				
17	A	R	Y	S	Z	K	L	R	A						

WSZYSTKIM KLIENTOM
ECHA TYGODNIA
NAJSERDECZNIEJSZE ZYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
SKŁADA

Krzysztof DROŹDŹ
Tel 247-1158

SPORT

SPORT

SPORT

PUCHAR DAVISA

zostaje w Szwecji

Juz ponad rok temu sygnalizowaliśmy w E T ogromne możliwości młodych szwedzkich tenisistów. W tym roku Szwedzi potwierdzili nasze prognozy w całej rozciągłości. Wygrali bezapelacyjnie drużynowe mistrzostwa świata jakim jest finał Pucharu Davisa.

I to grając przeciwko drużynie amerykańskiej w jej najsilniejszym składzie z McEnroe (w tym roku nr 1 na świecie), z Connorse'em (nr 2), i parą deblową McEnroe i Fleming (od czterech

lat najlepsi na świecie), a jednak młoda drużyna szwedzka nie dała im żadnych szans. Szwedzi przygotowali się do finału niesłychanie starannie, z wymianą nawierzchni kortu w hali Skandynawskiego Centrum Sportowego w Goeteborgu włącznie.

Regulamin Pucharu Davisa przewiduje, że gospodarze wybierają jedną z trzech dopuszczalnych nawierzchni: betonową, trawiastą lub ceglana (na kortach drewnianych praktycznie już się nie grywa). W hali w Goeteborgu jest betonowa nawierzchnia, preferująca lubiących szybką piłkę Amerykanów, Szwedzi wymienili ją więc na znacznie wolniejszą nawierzchnię ceglana, na której sami czują się swobodnie. I zabieg ten przyniósł efekty. Mimo że wszyscy zawodnicy grali szalenie mocną piłką, wymiany były dłuższe, gra znacznie ciekawsza, a precyzja Szwedów pozwalała im wygrywać gem po gemie.

W pierwszym meczu Mats Wilander zdeklasował wręcz Connorsa wygrywając 6 1, 6 3, 6 3. Szwed grał długą dosyć wysoką, ale bardzo mocną piłką, potężnie liftowaną, z którą Connors zupełnie sobie nie umiał poradzić, co go tak wyprowadziło z równowagi, że w 8 gemie finałowego seta kłął i tak szpetnie pod adresem Wilandera, że sędzia ukarał go 1000-dolarową grzywną. W drugim meczu dnia młodzieńcy Henryk Sundstrom rozgrywając zyciową partię pokonał McEnroea (3 1, 6 4, 6 4). Wreszcie para deblowa Anders Jarryd, Stefan Edberg pokonała 3 1 niezwykłych dotychczas w Pucharze Davisa deblistów amerykańskich. Nie znamy jeszcze wyników ostatniego dnia pomiędzy McEnroem i Wilandrem oraz Sundstromem i Connorse'em, ale nie zmienia one już wyników. Szwecja zdobyła Puchar Davisa.

OLIMPIADA W SALONIKACH

W 9 rundzie Polki przegrały z szachistkami RFN 1 2. Wszystkie trzy partie meczu były odłożone, a w dogrywce z polskich zawodniczek zwycięstwo odniosła jedynie Małgorzata Wiese (nad Feustel). Hanna Erenska-Radzewska przegrała z Fischdick, a Agnieszka Brustman - z Voklarova.

W najciekawszym meczu tej rundy szachistki ZSRR wygrały z Jugosławią 3 0.

Inne wyniki: Bułgaria - Holandia 2,5 0,5, Rumunia - Węgry 1,5 1,5, Indie - Szwecja 2 1, ChRL - Kanada 3 0, Anglia - Szwajcaria 1,5 1,5, Hiszpania - Kuba 2,5 0,5.

W turnieju prowadzi ZSRR - 21 pkt przed Bułgarią - 19 pkt, Rumunią - 18 pkt, ChRL - 17,5 pkt, RFN - 17 pkt i Indiami - 16,5 pkt.

W turnieju mężczyzn doszło do sporej niespodzianki. Liderzy, szachisci ZSRR przegrali z USA 1,5 2,5 pkt. Polacy natomiast zremisowali z Belgią 2 2.

Wyniki: Bułgaria - Szwecja 2 2, Rumunia - Francja 2,5 1,5, Węgry - Jugosławią 2 2, RFN - CSRS 2 2, ChRL - Dania 2,5 1,5.

Prowadzą nadal szachisci ZSRR 26 pkt przed USA - 23,5 pkt, Szwecją i Bułgarią - po 23 pkt oraz Węgrami, Jugosławią i Rumunią po 22,5 pkt.

Po dwunastu rundach nasz zespół znajduje się na 12-14 miejscu. Mecz z Kolumbią w XI rundzie zakończył się porażką drużyny polskiej 1,5 2,5, w X Polacy pokonali Turcję 3,5 0,5, zaś w XII zwyciężyli Włochy 3 1.

W klasyfikacji prowadzi drużyna ZSRR 35. Dalsza kolejność: 2 USA i Węgry po 31,5, 4 Anglia 30,5, 5 Kuba 29,5, 6 Rumunia 28,5.

W rywalizacji kobiet Polki wygrały jeden mecz, a dwa zremisowały. W X rundzie zremisowały z Bułgarią 1,5 1,5, w następnej pokonały Brazylię 3 0, wreszcie w X znowu zremisowały, tym razem z USA 1,5 1,5.

Prowadzą szachistki ZSRR 28,5. Dalsza kolejność: 2 Rumunia 24, 3 Bułgaria 23, 4 ChRL i RFN po

22,5, 6 Polska, Holandia, Węgry, Anglia po 21 5.

Międzynarodowa Federacja Szachowa postanowiła, że wszystkie olimpiady szachowe będą rozgrywane co 4 lata w Grecji.

Porazka koszykarzy

Polscy koszykarze rozegrali w czwartek drugi mecz w eliminacjach mistrzostw świata - 1986. Nasz zespół uległ w Nancy Francji 74 81 (40 46).

Na tę przegraną złożyła się przede wszystkim słaba skuteczność Brakowało celnych rzutów z południowego i spoza strefy 6,25 m, a więc rzutów 3-punktowych, zwłaszcza w drugiej połowie, kiedy Francuzi grali z mniejszym animuszem. A szkoda, bo nie był to ich rewelacyjny występ i to spotkanie można było z pewnością wygrać. Na zakończenie warto dodać, że zdecydowanie najgorszym uczestnikiem meczu był boiskowy zebrak (elektronicy), który psuł się wielokrotnie nie ułatwiając zadania koszykarzom obydwu zespołów.

Punkty dla Polski zdobył: Mulak - 21, Fikiel - 18, Jechorek - 15, Zeltg - 11, Kujewski - 5, Binkowski - 4, dla Francji Szanyel - 20, Hufnagel - 14, Haquet - 15, Cham - 8, Ostrowski - 7, Wymbs - 6, Vebeda - 5, Monelar - 4, Burtley - 2.

W drugim spotkaniu grupy "C" Bułgaria przegrała w Sofii z Grecją 84 91 (40 40).

W tabeli grupy "C" prowadzi Grecja - 2 zwycięstwa, wyprzedzając Polskę i Francję - po 1 zwycięstwie oraz Bułgarię, która nie wygrała ani jednego meczu.

Reprezentacja Włoch w koszykówce mężczyzn rozegrała eliminacyjny mecz (strefa europejska, grupa "A") mistrzostw świata 1986 roku z Albanią. Włosi wygrali 78,57 (35 32).

Mecz odbył się w Albanii w Durazzo.

MOC NAJSERDECZNIEJSZYCH ŻYCZEŃ
ŚWIĄTECZNYCH I NOWOROCZNYCH *s k l a d a*
WIELBICIELOM BIAŁEGO SZALEŃSTWA

Ski medonté
It's Affordable

Dyrektor
MACIEK MURAN

R R 1, BARRIE, ONTARIO M4M 4Y8
Tel (416) 690 9968, (705) 835-3010
Toll Free 1-800-461-0237

WESÓLYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
oraz
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
z y c z y

Racersportif inc.

2209 BLOOR STREET WEST TORONTO, ONTARIO CANADA M6S 1N4
TEL (416) 769-5731

Posiadamy bogaty wybór sprzętu narciarskiego. Narty zjazdowe, biegowe. Wypożyczamy sprzęt narciarski na dogodnych warunkach.

Uwaga

TORONTO - WARSZAWA TORONTO
CENA \$ 559

Do szczegółowych informacji prosimy zgłaszać się do:

ENDLESS TRAVEL AGENCY LTD.

155 Bancesvalles Ave., Toronto M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
Tel (416) 222-2554, 536-6991

Zwycięzcą turnieju szablowego Pres der Chemiestadt został Polak Janusz Olech, który w finale pokonał Węgra Gabora Penteka 10 7. Trzecie miejsce zajął Marek Gniewkowski, a czwarte Włoch, Antonello Casalucci.

Szablista warszawskiego Marymontu dzięki temu sukcesowi został liderem Pucharu Świata juniorów i ma wszelkie szanse na zdobycie trofeum.

Na łamach czasopisma sportowego "World Soccer" ogłoszono wyniki plebiscytu na najlepszego piłkarza świata w 1984 roku. Zwyciężył Michel Platini (Francja). Za najlepszą drużynę piłkarską świata uznano Francję, miano najlepszego trenera roku przyznano Michelowi Hidalgo.

W Chester zakończył się samochodowy rajd w Brytanii, dwunasta i ostatnia eliminacja mistrzostw świata kierowców. Pierwsze miejsce w rajdzie długości 3205 km (56 odcinków specjalnych) zajął Ari Vatanen (Finlandia) jadąc z Terry Hartmanem (W Brytania) samochodem "Peugeot 205-Turbo" - 9 19,48. Drugie miejsce zajął Mikko (Finlandia) i Hertz (Szwecja) - "Audi Quattro" - 9 20 29 wyprzedzając Eklunda (Szwecja) i Whittocka (W Brytania) - "Toyota Celica Turbo" - 9 37 07.

Zwycięstwo w mistrzostwach świata zapewnił już sobie wczesniej Szwed Stig Blomqvist - "Audi" - 125 pkt przed Hannu Mikkolą - "Audi" - 104, Markku Alenem - "Lancia" - 90, Ari Vatanenem - Peugeot (wszyscy Finlandia) - 60 i Attilio Bettęgą (Włochy) - "Lancia" - 49.

Klasyfikacja końcowa mistrzostw świata producentów: 1 Audi - 120 pkt, 2 Lancia - 108, 3 Peugeot - 74, 4 Toyota - 62, 5 Renault - 55.

Mer Paryza - Jacques Chirac - poinformował oficjalnie w środę, że

OKRUCHY SPORTOWE

stolica Francji ubiegając się będzie o prawo organizacji Letnich Igrzysk Olimpijskich w 1992 r. "Jeszcze dziś kandydatura Paryza zostanie zgłoszona oficjalnie do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego" - powiedział J Chirac.

Termin zgłaszania kandydatur do organizacji igrzysk w 1992 r. upływa 31 grudnia 1985 r., a MKOI może go przedłużyć jeszcze do marca 1986 r. Już dziś do organizacji letniej olimpiady kandydują: Amsterdam, Barcelona, Belgrad, Brisbane, Delhi i Paryz.

Stefan Majewski, zadebiutował już w barwach swojej nowej dru-

żyny, FC-Kaiserslautern. Początek nie był jednak pomyślny. Zespół Kaiserslautern, grający na własnym boisku, uległ liderowi Bundesligi Bayern Monachium 0 1. Majewski wszedł na boisko w drugiej części spotkania, zmieniając Brehmego.

Nadal nie najlepiej prowadzi się drużynie Zbigniewa Bonka Juventus w sobotę tylko zremisował z przedostatnią w tabeli jedenastką Ascoli 2 2. Jozef Młynarczyk znowu musiał częściej sięgać do siatki niż jego rywal po drugiej stronie boiska Bastia przegrała z Laval 1 2. Wygrał natomiast zespół Andreja Szarmacha, Auxerre, który pokonał w Paryżu RC Paris 3 1.

Trener Tadeusz Piwowski, pod którego wodzą siatkarze Legii zdobyli w ubiegłym sezonie mistrzostwo i Puchar Polski, ustąpił miejsca Hubertowi Wagnerowi, trenującemu Legię przed Piwowskim.

Polski Związek Piłki Siatkowej wyraził zgodę, aby Wagner, trener męskiej reprezentacji, poprowadził także, do końca sezonu 1984/85, zespół Legii. Decyzję uzasadniono tym, że plan przygotowany i start drużyny Wojska Polskiego (złożonej w dużej mierze z legionistów) w rozgrywanej w Polsce w sierpniu 1985 r. Spartakiadzie Armii Zaprzyjanych jest integralnie związany z przygotowaniem reprezentacji Polski do przyszłorocznych mistrzostw Europy.

<p>POLISH CONSULTING BUREAU 618 Queen St West TORONTO, ONT M6J 1E4 TEL (416) 864-1182, godz 4-7 po poł</p> <p>Udzielanie porad i pomocy we wszelkich sprawach oraz załatwianie ich na terenie Polski, m in małżeńskich (małżeństwa przez pełnomocnika) rozwodowych w Polsce, majątkowych kupna i sprzedaży nieruchomości i mieszkań spadkowych</p> <p>PONADTO pełnomocnictwa do Polski sprawy paszportowe odwołania od odmowy paszportów sprowadzanie krewnych, pisma do polskich urzędów i sądów</p> <p>Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce</p> <p>J DZIWIŃSKA, LL M</p>	<p>RÓZNE</p> <p>ADAM'S SHOE REPAIR AND DRY CLEANER REPERACJA WSZELKIEGO RODZAJU I TYPU OBUWIA ORAZ SYSTEMU MONTAŻU</p> <p>Wymiana obcasów i całych spodów obuwia Wymiana usztywniaczy stalowych i prawidłowe dopasowanie wysokości obcasa do skłonu obuwia Zmiana koloru obuwia Renowacja ze skór zamaszowanych wełnowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pranie odzieży (dry cleaning) • Renowacja czyszczenie i reparaacja odzieży skórzanej <p>SPECJALIZUJEMY SIĘ w reperfacjach butów kowbojskich ortopedycznych i damskich torebek</p> <p>3096 DUNDAS STR W (przy Quebec na zachód po prawej stronie) OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU 9-6 SOBOTA 9-5 TEL 767-5966 94-105</p>	<p>SAMOCHODY</p> <p>WEST YORK CHEV OLDS Przedstawiciel Ted MOSZYŃSKI poleca duży wybór nowych i używanych samochodów</p> <p>Dogodne warunki finansowe</p> <p>1785 St Clair Ave W przy Keele Str TEL 656-1200</p>	<p>PIEKARNIE</p> <p>THE FUTURE BAKERY NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHŁEB Dostarczamy do sklepów i domów 739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368-4235</p>	
<p>ADWOKAT, NOTARIUSZ RICHARD E KULIS B A , B Ed M A , LL B</p> <p>uprzejmie zawiadamia że biuro czynne jest codziennie od 9 rano i wieczorami po porozumieniu telefonicznym</p> <p>2991A Bloor Street West Toronto (przy Royal York Road obok Credit Union) TEL 231-0327</p>	<p> Ballroom Dancing TANIEC TOWARZYSKI</p> <p>Nowości międzynarodowy socjalny, polski grupowo indywidualnie organizacje prywatnie prelekcje na balet zabawy imprezy uroczystości młodzież dorosli amatorzy zawodowcy</p> <p>NAUKA POKAZY TRENING TEL 416-782-9776</p> <p>walce tango foxtrotty - rumba samba chacha jive</p>	<p>PREMIER AUTO SALES <i>Wyjątkowa okazja</i> 2376 Dundas St W Toronto Tel (416) 537-2437 STAN MAZUR</p>	<p>ONTARIO BREAD Co Ltd 178 Ossington Ave Toronto, Ont TEL 532-4929</p> <p>Pyszny świeży chleb do nabycia we wszystkich sklepach</p>	
<p>DIVORCE AID K. BEŁDOWSKI Rozwód \$155 226 Queen St. W. suite 200 Toronto, Ont. M5V 1Z6 tel. (416) 598-1127</p>	<p>PRZESZŁO \$ 20 NA GODZINĘ zarabia wykwalifikowany spawacz ŚWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI</p> <p>można uzyskać w INSTITUTE OF TECHNICAL TRADES który szkoli specjalistów już 25 lat</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowoczesne urządzenia • rysunek techniczny • kursy dziennie, wieczorowe, sobotnie i na zmiany • dokogne opłaty tygodniowe <p>734 Kipling Ave., Toronto TEL 255-2369</p> <p>po godzinach TEL 536-008 921-3886 Informacji udzielają MARK NIEWIA-ŁOMSKI lub ANDRZEJ MAJ</p>	<p>SOLID AUTOREPAIR WŁADYSŁAW DAKOWICZ wszelkiego rodzaju naprawy samochodowe dożywotnia gwarancja na zamalowane hamulce oraz tłumiki</p> <p>201 Schell Ave Toronto, (koło Caledonia i Shell 2 blok na północ od Eglinton) TEL 787 2702</p>	<p>DLA DOMU</p> <p>APPLIANCE CLINIC CO oferuje naprawę lodówek pralek, suszarek pieców elektrycznych i auto matycznych zmywarek do naczyń</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zniżka dla rencistów Gwarancja na 1 rok • Obsługa 7 dni w tygodniu • Dzwonic całą dobę <p>TEL TORONTO 261 7619</p>	<p>DELIKATESY</p> <p>ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD 783 Queen St W TEL 364-7720 157 Roncesvalles Av TEL 535-4648</p> <p>świeże mięso wędliny wędzone domowe delikatesy</p>
<p>TP & ASSOCIATES Ltd Niezależni specjaliści w zakresie ubezpieczeń (life Insurance) RRSP i RHOSP oraz funduszy inwestycyjnych</p> <p>Prosimy telefonować lub pisać, wysłamy bezpłatnie</p> <p>FINANCIAL PLANNING REVIEW ANDREW SLEDZ 194 Wilson Ave Suite G-8 TORONTO, ONT M5M 3A7 TEL 482-0175, dom 625-1529</p>	<p>BISTRO</p> <p> EUROPE</p> <p>Europejska atmosfera • Znakiemie miejsce na spotkanie • Cos na zęb</p> <p>2390 Bloor West Toronto Ontario M6S 1P5 Tel (416) 767-0848</p>	<p>Dr MARY DONNA PIETRASZEK młoda, polonijna lekarka, otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 TEL 763-5956 Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre</p>	<p>J P CONSTRUCTION COMPANY GENERAL CONTRACTOR WYKONUJEMY ROBOTY BETONIARSKIE KŁADZENIE ASFALTU PRACE MURARSKIE I WYKOPY Instalujemy aluminiowe okna i siting Wycena bezpłatna</p> <p>Plany i zezwolenia wykonuje architekt</p> <p>TEL 252-8492</p>	<p>COPERNICUS MEAT PROD 79 Roncesvalles Ave TEL 536-4054</p> <p>Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szynki boczki balerony kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów ogorki kiszane kapustę z beczki sledge, pierogi</p> <p>T S PAKULSKI</p>
<p>HUMBERVIEW INSURANCE STEFAN BORYS AUTA — DOMY — SKLEPY 337 Roncesvalles Ave Toronto, Ont TEL 531-4647 Dom i wyposażenie domu do \$120 000 - TYLKO \$182 rocznie</p> <p>Ubezpieczenia chorobowe dla gości na wycieczki</p>	<p>WILLOWS MOTEL 1041 Lakeshore Rd E (między Dixie i Cawthra) ZAPRASZA Konkurencyjne ceny</p> <p>Pa renowacji 15 minut z Downtown TEL 278-3569 108 121</p>	<p>SOLARSKI PHARMACY Ltd (Naprzeciu kościoła św Kazimierza) 149 RONCESVALLES Ave TEL 536-5452</p> <p>Właściciele J SOLARSKI'S SALAPATEK Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski • Agencja Pekao • Wysyłka paczek i piemiędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Ziola Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaz biletów</p>	<p>THOMAS ALUMINUM PRODUCTS TEL Toronto 239-6476</p> <p>po 6 wieczorem</p> <p>TANIO I Z GWARANCJĄ wykonujemy aluminiowe obicia domów (siding) Thermal Windows rynny krycie dachów (Shingle i płaskie dachy) oraz roboty elektryczne</p> <p>Metro Licenc B 1390 87</p>	<p>KARL S BUTCHER & GROCERY Właściciel Karol Jarzabek</p> <p>Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze</p> <p>105 Roncesvalle Ave Toronto, TEL 531 1622</p>
<p>HOMETARIO REAL ESTATE LTD & insurance brokers ltd</p> <ul style="list-style-type: none"> • KUPNO I SPRZEDAZ NIERUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU • UBEZPIECZENIA NA SAMO CHODY OD OGNIA KRADZIEŻY I INNE <p>171 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531-3506</p>	<p>ANNA'S TAILORING KOZUCHY I ODZIEŻ SKORZANA Damskie kostiumy suknie płaszczki zamowe wykonujemy na miarę według projektów własnych lub zleconych</p> <p>REPERACJE (wymiana podszewek) POSIADAMY FUTRA Ceny bardzo atrakcyjne 87 Roncesvalles Ave TORONTO, tel 532 4060</p>	<p>DENTYSTYCZNE PROTEZY G RYTWINSKI D T z 25-letnim doświadczeniem 404 A Roncesvalles Ave Toronto (obok kina Revue) TEL 531-8545</p>	<p>jolanta interiors POLSKA FIRMA</p> <p>specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzić gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom</p> <p>Sprzedajemy nowoczesne zastawy okienne tzw VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dogodnych cenach</p> <p>Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję</p> <p>2368 Bloor Str W Toronto Ont M6S 1P5 TEL 762 9638</p>	<p>WĘDZONE NA MIEJSCU SŁYNNY NA CAŁE TORONTO I ONTARIO POLSKIE KIEŁBASY Szynki, kabanosy wędliny, mięsa, rozne delikatesy</p> <p>Superior Sausage Co 1004 DUNDAS ST W (FT 531 8422) Konkurencyjne ceny!</p> <p>102 113</p>
<p>POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA posiada słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki języków kulinarne młodzieżowe, bajki, religijne karty świąteczne</p> <p>MONTREAL P Q Postal Box - 647 N D G H4A 3R1 Canada TEL (514) 489-0396</p>	<p>KOMIS 305 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2M6 TEL 531-8872</p> <p>Polecamy odwiedz nasz KOMIS' wielobranzowy Przyjmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego</p> <p>WSTĄP DO KOMISU! A PRZEKONASZ SIĘ</p>	<p>DENTURE THERAPY CLINIC Jan M Wisniewski D T Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna</p> <p>2337 Dundas St W Toronto Ont (Bloor Dundas Square Bldg) TEL (416) 533 8811 M6P 1W7</p>	<p>JESZCZE PRZED ŚWIĘTAMI możesz mieć odmalowane mieszkanie, usunięte drobne usterek Wszystko po atrakcyjnych świątecznych cenach, solidnie wykonane</p> <p>TEL Toronto 421 0518 112 113 114</p>	<p>Bayer's Delicatessen 2988 Dundas St West (Skrzypowanie Dundas i Pacific) Domowe wyroby smaczne dania pierogi gołąbki flaczki naleśniki, salatkę i inne europejskie na miejscu i na wynos</p> <p>Specjalizujemy się w przygotowywaniu wszelkich uroczystości</p> <p>Otwarte 6 dni w tygodniu od poniedziałku do soboty od godz 9 do 6 TEL 767 2018</p>
<p>INTERNATIONAL CAMERA REPAIR COMPANY LTD, Kupujemy wszelkich marek sprzęt fotograficzny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprzedaz • Reperacje • "Trade-ins" • Wypożyczenia <p>Bezpłatne wyceny 3351 BLOOR St W Toronto TEL 239-1882</p>	<p>ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER 2374 Bloor Street West, Toronto, M6S 1P5 TEL 769-4488</p> <p>Zdjęcia i portrety na różne okazje</p> <p>109-120</p>	<p>Dr V T, BLOK GŁOWCZYŃSKA, M A , O D OPTOMETRYSTA OKUISTA Badanie i ćwiczenia oczu okulary contact lenses</p> <p>2391 - A Bloor St W (Jane Subway) TEL 766-5580 Codziennie z wyjątkiem wtorków</p>	<p>Malowanie z zewnątrz i wewnątrz domów biur pomieszczeń przemysłowych i handlowych cyklowanie podłóg oraz wszelkie prace stolarskie i remonty Tania i fachowo</p> <p>TEL 530-1246 TORONTO rano do 8 30 i po 9 wieczor</p>	<p>M-C DAIRY Co Ltd PRODUCTS Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto, Wyrabiamy kwasną śmietaną Yogourt, huslanke, sery białe i topione</p> <p>Zadzajcie naszych wyrobów w swoich sklepach</p> <p>Godziny otwarcia 7 00 do 4 00 212 Mavety St TEL 766-6711</p>
		<p>DR WALDEMAR KOZERAWSKI ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suit 102, TEL 532-6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425-4114 (przy Ontario Science Centre)</p> <p>Poprzednio pracował w Sick Children Hospital</p> <p>109-120</p>	<p> dermatone ZAKŁAD KOSMETYCZNY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp • Usuwanie zbędnego owłosienia • Specjalistyczna aparatura • Jakosciowe kosmetyki • Wizyty prosimy zamawiac telefonicznie <p>2285 DUNDAS St W Toronto TEL 537-0542</p>	<p>DOSKONAŁE WYROBY MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE Sprzedaz detaliczna i hurtowa dostarczamy do sklepów</p> <p>Ceny konkurencyjne PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD JUREK ZOCHNIAK STEVE PAKLOS 2986 DUNDAS St W Toronto TEL 767-0000 Sprzedaz detaliczna tylko w czwartki, piątki i soboty</p>